

Onsdagen den 24 januari

Kl. 09.00–14.05
16.00–16.15

§ 1 Avsägelse

Tredje vice talmannen meddelade
att *Kent Ekeröth* (SD) av sagt sig uppdraget som ledamot i justitieu-
skottet,

att *Said Abdu* (L) av sagt sig uppdragen som ledamot i näringsutskottet
och som suppleant i miljö- och jordbruksutskottet och

att *Fredrik Malm* (L) av sagt sig uppdraget som ledamot i arbetsmark-
nadsutskottet.

Kammaren biföll dessa avsägelse.

§ 2 Anmälan om kompletteringsval

Tredje vice talmannen meddelade att Liberalernas riksdagsgrupp an-
mält *Said Abdu* som ledamot i arbetsmarknadsutskottet.

Tredje vice talmannen förklarade vald till

ledamot i arbetsmarknadsutskottet

Said Abdu (L)

§ 3 Anmälan om fördröjt svar på interpellation

Följande skrivelse hade kommit in:

Interpellation 2017/18:329

Till riksdagen

Interpellation 2017/18:329 Boverkets föreskrifter om vedspisar
av *Carl-Oskar Bohlin* (M)

Interpellationen kommer att besvaras tisdagen den 6 februari 2018.

Prot. 2017/18:60
24 januari

Skälet till dröjsmålet är tidigare inbokade resor och arrangemang.
Stockholm den 23 januari 2018
Näringsdepartementet
Peter Eriksson (MP)
Enligt uppdrag
Fredrik Ahlén
Expeditionschef

§ 4 Ärenden för hänvisning till utskott

Följande dokument hänvisades till utskott:

Propositioner
2017/18:71 till finansutskottet
2017/18:72 till civilutskottet
2017/18:81 till justitieutskottet

Skrivelse
2017/18:84 till utbildningsutskottet

Motioner
2017/18:3950 och 3957 till utrikesutskottet
2017/18:3951 till civilutskottet
2017/18:3949 till trafikutskottet
2017/18:3958 och 3964 till socialutskottet
2017/18:3954 och 3962 till justitieutskottet
2017/18:3952 och 3961 till justitieutskottet
2017/18:3956 till socialutskottet
2017/18:3948 till utbildningsutskottet

EU-dokument
KOM(2017) 824 till finansutskottet
Åttaveckorsfristen för att avge ett motiverat yttrande skulle gå ut *den 16 mars.*
KOM(2018) 21 till skatteutskottet
Åttaveckorsfristen för att avge ett motiverat yttrande skulle gå ut *den 19 mars.*

*Nationell strategi
för samhällets
informations- och
cybersäkerhet*

§ 5 Nationell strategi för samhällets informations- och cybersäkerhet

Försvarsutskottets betänkande 2017/18:FöU4
Nationell strategi för samhällets informations- och cybersäkerhet (skr. 2016/17:213)
föredrogs.

Anf. 1 ALLAN WIDMAN (L):

Fru talman! Åtminstone delar av försvarsutskottet har i dag samlats i kammaren för att debattera den nationella strategi för samhällets informations- och cybersäkerhet som regeringen har arbetat fram. Strategin är

naturligtvis ett biflöde av den nationella säkerhetsstrategi som regeringen valde att presentera på Rikskonferensen Folk och Försvar 2017 i Sälen. Den nationella säkerhetsstrategin har inte varit föremål för något ställningstagande eller någon behandling i riksdagen. Även denna gång fastställer inte riksdagen strategin, utan vi avser att lägga den till handlingarna.

Strategin vänder sig till alltifrån våra viktigaste statliga myndigheter över till regioner, landsting, kommuner, företag och även enskilda medborgare. Det är väl måhända därför som denna strategi är tämligen abstrakt och generell. Den låter sig egentligen sammanfattas i ett antal korta punkter.

- Det handlar om att säkerställa en systematisk och samlad ansats i arbetet med informations- och cybersäkerhet.
- Det handlar om att öka säkerheten i nätverk, produkter och system.
- Det handlar om att stärka förmågan att förebygga, upptäcka och hantera cyberattacker och andra it-incidenter.
- Det handlar om att öka möjligheten att förebygga och bekämpa it-relaterad brottslighet, öka kunskap och främja kompetensutveckling samt stärka det internationella samarbetet.

När man tar del av punkterna i strategin förstår man att regeringen känner ett behov av att snart uppdatera strategin på nytt och förhoppningsvis göra den mer konkret och därmed mer praktiskt användbar för dem som är tänkta att tillämpa den. Redan under 2018, alltså innevarande år, säger regeringen att det kommer att ske en översyn av strategin.

I går presenterade Transportstyrelsen sin egen utredning om det som statsminister Löfven kallade för "haveriet" under sommaren. Av utredningen framgår att över 80 personer, medborgare i Rumänien, Ungern, Tjeckien och Serbien, från början av 2016 till och med oktober 2017 obehörigen hanterat viktig och skyddsklassad information som gäller Sverige och svenska medborgare.

Nu kommer riksdagen under våren att granska affären genom konstitutionsutskottet, och det finns ett antal utredningar utöver Transportstyrelsens egen som kommer att dra slutsatser och komma med förslag på hur vi ska undvika att liknande saker inträffar i framtiden.

Alliansen i försvarsutskottet har pekat på ett viktigt förhållande, nämligen att om det finns möjligheter för statliga myndigheter när de gör sina upphandlingar av it-tjänster att i stället för att använda lagen om offentlig upphandling, som mer fokuserar på pris och kvalitet i generella termer, välja att använda sig av lagen om upphandling på försvars- och säkerhetsområdet, som mer betonar behovet av skydd och säkerhet för våra it-system, kan viktiga fördelar vinnas. Vi tyckte att det är ett bra medskick från riksdagen när regeringen ska uppdatera strategin, men dessvärre fick vi inte gehör för detta. I reservation 7 utvecklar vi i Alliansen våra resonemang om detta.

Fru talman! För tids vinnande är det enbart till reservation 7 som jag yrkar bifall.

Anf. 2 PÅL JONSON (M):

Fru talman! Låt mig inledningsvis säga två saker.

För det första står jag givetvis bakom alla alliansgemensamma och moderata reservationer, men för tids vinnande yrkar jag bifall endast till reservation nr 1 och reservation nr 7.

För det andra eftersträvar vi inom säkerhets- och försvarspolitiken alltid breda politiska lösningar. Men med tanke på antalet reservationer som finns i detta relativt korta betänkande måste jag konstatera att det i dag tyvärr saknas en bred parlamentarisk samsyn om hur vi ska hantera cybersäkerhetsfrågorna. Det är allvarligt, och det gagnar ingen annan än främmande makt som inte har Sveriges bästa för sina ögon. Jag tror att det är viktigt att vi försöker åstadkomma en större och bredare samsyn, men då krävs också att regeringen bättre förankrar sin politik i riksdagen på området.

Fru talman! 2017 var kanske det mest dramatiska och omvälvande året som vi har upplevt inom cybersäkerhetsområdet. Det var året då frågorna hamnade allra högst på den politiska dagordningen. Under 2017 tillkännagav samtliga amerikanska underrättelseorganisationer entydigt att det amerikanska presidentvalet utsatts för omfattande cyberintrång av den ryska militära underrättelsetjänsten. Detta hade även påverkat presidentvalet. Senare under samma år såg vi ryska informationsoperationer riktade mot valen i Italien, Frankrike och Tyskland. Det är ingenting annat än riktade angrepp mot demokratins hjärta i Europa och USA.

Under 2017 offentliggjordes att Sverige tillsammans med andra länder utsatts för de största globala cyberspionageangreppen som någonsin genomförts genom ett virus som heter Cloud Hopper. Sverige har även utsatts för omfattande cyberutpressningsförsök genom det virus som kallas Wanna Cry. Det är ett virus som har lamslagit datorer inom sjukvård och äldreomsorg även i en rad svenska kommuner.

Enligt FRA utsätts Sverige för någonstans runt 10 000 statssanktionerade cyberaktiviteter i månaden. Man hävdar även att hoten ökar i styrka och omfattning.

Det är med andra ord en växande hotbild som vi har att hantera på området, samtidigt som vår beredskap lämnar mycket att önska. FRA, Must och Säpo pekar alla i sina årsrapporter på att det finns stora brister i Sveriges säkerhetsskydd på cyberområdet. Det handlar om bristande säkerhetskultur, bristande säkerhetsanalyser och svag it-infrastruktur på många svenska myndigheter. Under sommaren såg vi konsekvenserna i praktiken genom det haveri som hade ägt rum på Transportstyrelsen och sedan skulle äga rum inom regeringen när frågan skulle hanteras.

Det är i den här omvärldsmiljön med väsentligt större hot inom cyberområdet och en relativt svag nationell förmåga att förebygga och förhindra cyberattacker som vi måste granska regeringens nya it- och cybersäkerhetsstrategi. Ytterst måste vi ställa oss frågan om strategin bidrar till att stärka Sveriges säkerhet.

Regeringen har tagit relativt god tid på sig att presentera den här strategin. Sverige är faktiskt det sista landet inom EU som får en nationell cybersäkerhetsstrategi på plats.

Fru talman! En strategi ska normalt innehålla tre M: mål, medel och metod.

Den här strategin är rik på mål. Den innehåller 66 mål fördelade på 32 sidor. En välvillig tolkning av detta är att regeringen har mycket höga ambitioner på cybersäkerhetsområdet. En annan och i mina ögon mer sannolik tolkning är att regeringen helt enkelt inte orkat prioritera eller vara tydlig i den politiska styrningen vid framtagandet av dokumentet på Regeringskansliet. Om allt är prioriterat är inget prioriterat.

Det mest relevanta i en strategi är ju inte hur många mål man har utan snarare vilka medel och metoder man ska använda för att uppnå målen. Här tycker jag att det finns brister i strategin. Strategin liknar mer en målvision än en riktig strategi som kan ge konkret vägledning för det framtida arbetet kopplat till information och cybersäkerhet.

Fru talman! Jag vill avsluta med två områden där det finns betydande brister i strategin, nämligen upphandling och myndigheters tillsynsansvar.

Strategin är mycket kortfattad när det gäller upphandling på cybersäkerhetsområdet. Det är knappt en halv sida av 32 som berör upphandling, och det är olyckligt av en rad skäl.

För det första är det anmärkningsvärt mot bakgrund av att själva kärnan i skandalen kopplad till Transportstyrelsen ju handlade om upphandling och utkontraktering. Det visste man om inom Regeringskansliet när strategin skrevs på våren 2017.

För det andra var den utredning som låg till grund för strategin, skriven av Brås generaldirektör Erik Wennerström, mycket tydlig med att det finns stora brister i svenska myndigheters förmåga till upphandling. Den utredningen förespråkade också att myndigheterna måste ställa mycket högre krav på säkerhetsskydd vid upphandlingar. Men inget av dessa förslag går att spåra i den slutgiltiga strategin, och det är en brist.

Kanske den största frågan som behöver hanteras på cybersäkerhetsområdet är organisations- och tillsynsfrågan. Det är fortfarande fyra ministrar och sex myndigheter som i en eller annan form har ansvar för digitalisering och cybersäkerhetsfrågor. Det kommer att bli ännu fler myndigheter som får tillsynsansvar när NIS-direktivet införs. Det finns därför starka skäl att se över organisationen och ansvarsfördelningen mellan myndigheterna på cybersäkerhetsområdet.

Fru talman! Regeringen säger, precis som Allan Widman var inne på, att cybersäkerhetsstrategin är en strategi för hela samhället. Gott så. Alldeles utmärkt. Men den glömmer en central del av samhället, nämligen Regeringskansliets egen organisation när det gäller att hantera cybersäkerhetsfrågor. Det berörs över huvud taget inte i strategin, och det är en betydande brist. Regeringskansliet utgör ju själva nervsystemet för styrningen av myndigheterna, och det var detta nervsystem som fick ett sammanbrott i samband med och efter skandalen kopplad till Transportstyrelsen. Strategin hade varit betjänt av att också hantera bristerna som finns i Regeringskansliet när det gäller styrningen av cybersäkerhetsfrågor.

Vi moderater bedömer därför att det behövs en cybersäkerhetskoordinator som kan tydligare hålla ihop arbetet med dessa frågor inom Regeringskansliet och att ansvaret för cybersäkerhet inte ska ligga på Justitiedepartementet utan flyttas till Statsrådsberedningen. På det sättet kan vi få en bättre sammanhållen politik för cybersäkerhetsfrågorna, vilket är helt nödvändigt i ljuset av de ökade hot vi upplever på detta område och på grund av den bristande förmågan att hantera cyberangrepp.

(Applåder)

Anf. 3 MIKAEL JANSSON (SD):

Fru talman! För tids vinnande yrkar jag bifall endast till reservation 15.

Under många år har begreppet cybersäkerhet – jag föredrar att kalla det it-säkerhet – varit ett modeord. Tyvärr har det sällan varit några konkreta förslag kopplade till användandet av begreppet.

Nu har i alla fall regeringen kommit till skott i ett par delar – dels att outsourcing av kritiska it-strukturer inte ska ske utan godkännande av säkerhetstjänsterna och dels att Försvarets radioanstalt, FRA, och andra för it-säkerheten viktiga myndigheter ska få mer medel för att utveckla sina verksamheter.

Allt detta är bra. Men det bästa är att gå hela vägen. Informationstekniken har inte bara öppnat för effektiviseringar utan också ökat samhällets sårbarhet i kris och krig. När totalförsvaret återupprättas finns it-samhällets sårbarhet med i väldigt många aspekter.

SD anser att känsliga it-strukturer och databaser inte ska outsourcas alls. Invändningen att myndigheter inte klarar av vad privata företag kan faller på det faktum att vi tidigare haft våra databaser inom myndigheterna. Naturligtvis kan privata företag bistå med utbildning och teknisk assistans, men känsliga data och känslig kod bör skötas inom myndigheterna – så som det var till för några år sedan.

Hård- och mjukvara måste genomökas för att säkerställa att inte olika former av bakdörrar är inplanterade.

Eftersom våra system ska fungera även i kris och krig måste det finnas avancerad reservkraft vid all viktig infrastruktur.

Datahallar som rymmer känsliga databaser och infrastruktur bör också skyddas mot yttre våld.

För myndigheternas koordinerade samarbete bör säkra krypterade myndighetsnät upprätthållas.

Eftersom Sverige är ledande på mikrosatelliter bör det övervägas om sådana kan användas för att säkra kommunikationerna.

Vad gäller satelliterna är det ett område som är lämpligt för nordiskt samarbete.

I krig får vi räkna med att en avancerad motståndare kommer att använda sofistikerad störutrustning. Det drabbar i första hand det militära försvaret men troligen också hela samhället.

Högteknologisk forskning där Sverige har särskilda kompetenser, exempelvis inom krypto, bör klassas som en strategisk resurs och få extra anslag.

Inom skolväsendet bör ungdomar få lära sig att samband inte alltid är säkra och vad man ska göra i kris och krig om man inte får den information som man behöver.

Det är svårt att förutse den digitala framtiden. Utvecklingen kommer inte att följa den riktning som vi föreställer oss eller den vi ser i science fiction-filmer. Men utvecklingen kommer att gå längre och snabbare än vi tror. Trots detta måste vi sträva efter att vara framsynta och tidigt fatta rätt beslut i ett säkerhetsperspektiv.

I den digitala världen kan fienden uppträda djupt in på vårt territorium utan att först ha tagit en massa terräng. Fienden kan dölja sin rätta identitet och uppträda försåtligt som troll. Vi kan aldrig vara naiva, utan vi måste bygga våra system klokt redan i fredstid.

Redan i fredstid kommer också fienden att finnas i våra system. Det digitala angreppet har redan börjat i stor skala.

När det är en statsaktör som angriper är det svårt att bestämma den eftersom försåtligheten är norm på detta område och angreppen oftast sker via kapade datorer.

Digital infrastruktur av betydelse för totalförsvaret har ingen avgränsning mot privat infrastruktur. Eftersom det digitala är så gränslöst måste vår attityd när vi bygger vårt it-försvar vara ödmjuk. Inför varje funktion vi bygger i vår digitala infrastruktur måste vi fundera över sårbarhetsaspekten. Lika viktigt som att vi bygger robusta it-system är det att vi bygger beredskap genom alternativa analoga system.

Fru talman! Även en förmåga att vinna på det digitala slagfältet är krigsavhållande!

Anf. 4 DANIEL BÄCKSTRÖM (C):

Fru talman! Detta är en mycket angelägen debatt. Flera rapporter har de senaste åren visat att samhällets arbete med informations- och cybersäkerhet behöver utvecklas ordentligt. Vi ser det i Riksrevisionens genomgång av nio olika myndigheter, och vi ser det i MSB:s nationella risk- och sårbarhetsanalys.

Det är allvarligt att bristerna är så omfattande. Inte minst förra sommarens allvarliga händelser efter Transportstyrelsens beslut att göra avsteg från säkerhetsskyddslagstiftningen visar att säkerhetsarbete generellt och informations- och cybersäkerhet specifikt behöver upptraderas och i större omfattning beaktas i beslutsfattande och verksamhetsutveckling. Detta är också en trend som bland annat Försvarets radioanstalt har identifierat då de beskriver att ”säkerheten hos myndigheter och statliga bolag inte är dimensionerad för den hotbild vi ser”.

Regeringen föreslår en nationell modell för systematisk informationshantering, som säkerligen skulle underlätta för aktörer att arbeta med informations- och cybersäkerhet. Det är bra, även om det inte är säkert att en modell passar alla aktörer beroende på deras olika uppdrag, storlek och ansvarsområden. Det framkommer inte vilken status modellen ska ha. Detta riskerar att bli verkningslöst. Vad sker om aktörerna inte använder sig av regeringens föreslagna modell?

Fru talman! Minst lika viktigt som en nationell modell är att det finns tydlig styrning och lagar och regler som gör att aktörer måste beakta, ta hänsyn till och arbeta med systematisk informationssäkerhet i sin verksamhet. Det är visserligen bra att regeringen lämnar en skrivelse med namnet *Nationell strategi för samhällets informations- och cybersäkerhet* till riksdagen, men tyvärr är strategin inte heltäckande. Den tar inte ett brett grepp om samhällets informations- och cybersäkerhet. Framför allt är det en icke-förpliktande skrivelse utan konkreta eller skarpa förslag.

I huvudsak tycks skrивelsen vara inriktad på statliga myndigheter. Ofta saknas resonemang om hur statsmaktens regelstyrning för informationssäkerhet kan tydliggöras för aktörer som inte är statliga myndigheter. Inte minst har MSB visat att det systematiska informationssäkerhetsarbetet ofta brister också på kommunal nivå. Perspektivet att styrningen ska tydliggöras i förhållande till de statliga myndigheterna är därför inte tillräckligt brett för att främja hela samhällets systematiska informationssäkerhetsarbete.

Det är uppenbart att dagens regelverk inte är och inte har varit tillräckligt. Regeringen bör därför, utöver en nationell modell, se över om regelstyrningen och kraven på cyber- och informationssäkerhet i förhållande till inte minst kommunerna är tillräckliga. Här bör också möjligheten prövas för MSB att få föreskriftsrätt i förhållande till kommunernas systematiska informationssäkerhetsarbete.

Ökad tillsyn är också angeläget. Naturligtvis måste detta vägas mot det kommunala självstyret, men inte heller detta problematiseras i regeringens skrivelse.

Regeringen tar trots allt viktiga steg i sin strategi men når inte riktigt ända fram för att skrivelsen ska göra skäl för sitt namn. Det brottsförebyggande perspektivet finns, men det saknas ambitioner och konkreta förslag för att motverka den ökande trenden med cyberbaserat industriellt ekonomiskt spionage.

FRA har identifierat att statsunderstödda cyberaktiviteter mot Sverige även riktas mot industri, forskning och kritisk infrastruktur. Inte heller här ger regeringen några svar.

När det gäller säkra kryptolösningar konstaterar regeringen att Sverige behöver tillgång till teknisk kompetens för att säkerställa nödvändigt signalskydd. Tyvärr presenteras inga förslag till hur denna specifika tekniska kompetens ska säkerställas.

Informationssäkerhet är inte bara en teknisk fråga som kräver teknisk kompetens. För att nå framgång krävs förståelse hos alla funktioner i en organisation. För att nämna några behöver jurister, analytiker, ekonomer, upphandlare och registeransvariga ha kunskap om vad som är skyddsvärd information. Ett generellt kunskapslyft om informationssäkerhet och säkerhetsskydd behövs inom de allra flesta organisationer.

Regeringen lyfter fram behovet av forskning och högre utbildning. Det är bra men långt ifrån tillräckligt. Än en gång saknas regeringens helhetsyn. Regeringen hade gärna fått presentera förslag till hur en generell kunskapshöjning skulle kunna ske.

Hur enskilda medarbetare i en organisation förhåller sig till säkerhet kring information är viktigt för att upprätthålla ett gott skydd, men det är tveksamt om de insatser som i dag görs av ett fåtal myndigheter för att öka individens kunskap verkligen är tillräckliga. Högre ambitioner behövs. Centerpartiet hade gärna sett utvecklade resonemang kring informations-säkerhet som ett förhållningssätt i organisationer som arbetar med krisberedskap och totalförsvarsplanering.

Åtgärder behöver vidtas för att säkra it-hanteringen och stärka it- och cybersäkerheten generellt, inte minst för de verksamheter, såväl privata som offentliga, som äger och driver samhällsviktig verksamhet eller infrastruktur eller i övrigt hanterar frågor som rör rikets säkerhet.

Det är bra att frågan om säkerhet och integritet tas upp i skrivelsen. Frågor kring privatliv och integritet aktualiseras när information om individer finns i allt fler digitala system, som kanske inte alltid har ett fullgott skydd. Detta är en stor potentiell säkerhetsrisk som också måste beaktas och hanteras.

Fru talman! Centerpartiet hade gärna sett tydligare resonemang och förslag om hur regeringen vill att EU ska utvecklas på cyberområdet. Vikten av att delta i internationella samarbeten för att öka den nationella förmågan att hantera cyberhot kan inte nog betonas.

Vi i Centerpartiet vill att EU ska få en större roll i frågor kring informations- och cybersäkerhet. Nätverks- och informationssystem, och internet i synnerhet, spelar en viktig roll för rörligheten för varor, tjänster och personer. Att EU:s samlade förmåga på området stärks är därför angeläget.

Vi vill också att minimikraven för informationssäkerhet i alla EU:s medlemsländer höjs. Även i det operativa arbetet med att hantera cyberkriser kan det finnas anledning att stärka det europeiska samarbetet.

Fru talman! Jag vill yrka bifall till vår reservation nr 3.

(Applåder)

Anf. 5 MIKAEL OSCARSSON (KD):

Fru talman! Vi debatterar ett betänkande som gäller en nationell strategi för samhällets informations- och cybersäkerhet. Jag står självfallet bakom alla reservationer där vi finns med, men för tids vinnande yrkar jag endast bifall till en: vår reservation som handlar om en ny myndighet för cybersäkerhet.

Det har inte, tror jag, undgått någon i detta land att cybersäkerhet är något som är viktigt på många olika sätt och som angår människor. Det drabbar Sverige på många olika sätt att vi har så mycket problem med det.

Låt mig ta några exempel. Det finns 673 polisanmälningar om utpressning via datavirus. På Akademiska sjukhuset i min kommun finns exempel på att operationer stoppats på grund av utpressning via cyberattacker. De senaste åren har 81 statliga myndigheter och 187 kommuner drabbats av utpressningsvirus, och det fortsätter att öka.

Före jul var FRA, Must och Säpo hos oss och bekräftade att detta är något som ökar. Attackerna blir värre. Det handlar om enskilda, grupper och länder. FRA har nämnt att det görs ungefär 10 000 cyberattacker per månad av utländsk makt och att detta är något som ökar.

Men på ett sätt kan vi ändå säga att de har varit skonsamma. Min och flera experters uppfattning är att om man inte tar ett samlat grepp kan vi inom loppet av ett år drabbas av en riktigt stor cyberattack.

Vad är det då som skulle kunna hända? Låt mig ta några exempel. Kollektivtrafiken kan bli stillastående en hel dag när spärrar, biljettsystem eller signalsystem angrips av ett kidnappningsvirus. Betalningar med bankkort i butiker kan vara omöjliga i ett par dagar på grund av attacker mot betalningsinfrastrukturen. Elförsörjningen till hushåll och industrier kan temporärt slås ut. Detta är något som har drabbat exempelvis Ukraina två år i rad. Hälso- och sjukvård kan på grund av cyberattacker inte utföras. Främmande makt kan genom angrepp ta del av information som flödar i Sveriges it- och kommunikationssystem, vilket kraftigt försämrar Sveriges utsikter att försvara sig i händelse av krig. Vår uppfattning är att om ingenting sker på detta område kan vi se fram emot och frukta en cyberattack av detta slag inom en inte alltför avlägsen framtid.

Det som vi har förslagit under flera år är att det ska tas ett helhetsgrepp på cybersäkerhetsfrågan från den civila sidan av samhället genom att man skapar en cybersäkerhetsmyndighet. I dag styrs informations- och cybersäkerheten på ett fragmenterat och splittrat sätt, vilket sätter de olika säkerhetsmyndigheternas egna intressen före cybersäkerheten. Resultatet är att företag, kommuner, statliga myndigheter, landsting och andra organisationer träffas av en ständigt ökande reglering på området. Denna regle-

ring inriktas nästan alltid på ett perspektiv åt gången. Det kan vara data-skydd för personuppgifter, driftssäkerhet, säkerhetsskydd och så vidare, men regleringen följer samma mönster och kräver nästan samma sak. Det är detta vi skulle komma runt genom att ha en myndighet som ansvarade för detta.

För det första ska viktig information eller viktiga system identifieras. För det andra ska analyser av risk genomföras. För det tredje ska tekniska och administrativa säkerhetsåtgärder införas. Slutligen ska rapporter skickas in.

För en teleoperatör, till exempel, kan ett enda it-system stå under en handfull olika detaljerade regleringar kopplade till cybersäkerheten. I stället för att hantera systemets säkerhet sammanhållet tvingas operatören att i praktiken ha separata stuprör – det känns ju bekant – som svar på den detaljerade regleringen. Operatören tvingas då till fem olika riskanalyser för it-systemet i stället för en. Det krävs olika interna lösningar för att försöka leva upp till alla dessa fragmenterade rättsliga krav.

Hela organisationer får byggas upp inom kommuner, statliga myndigheter och landsting för att hantera de olika säkerhetskraven. Ett exempel är dataskyddsförordningen, GDPR, en ny reglering som främst berör cybersäkerhetsområdet och som återigen har gett upphov till nya organisationer, nya analyser och nya sätt att leda och styra cybersäkerheten internt.

För att undvika detta krävs att cybersäkerhetsfrågan för den civila sidan hålls samman på ett annat sätt än tidigare. Vårt förslag innebär att man skapar en ny myndighet som får det sammanhängande ansvaret för all tillsyn och som på sikt även får föreskrivningsrätt inom informations- och cybersäkerhetsområdet. Sammantaget kommer detta att leda till en mer enhetlig reglering som blir lättare att förstå och efterleva för de organisationer som träffas av den. Det kommer att leda till att de skattepengar och resurser som läggs på säkerheten verkligen kommer till nytta.

Till sist: Det råder också en stor kompetensbrist på området. Detta medför att Sverige inte kan försörja sig med kompetens på området. Det finns därför inga möjligheter att försörja ett tiotal myndigheter i Sverige som alla ska ha olika roller med kompetent personal. En central cybersäkerhetsmyndighet skulle på ett avgörande sätt bidra till ett robustare samhälle med större motståndskraft mot cyberangrepp. Det är därför vår uppfattning att en sådan myndighet snarast bör tillskapas.

Anf. 6 KALLE OLSSON (S):

Fru talman! Under mandatperioden har vi här i kammaren haft anledning att vid ett flertal tillfällen diskutera och debattera områdena it-säkerhet och cyberförsvar. En reflektion är att för varje gång som vi har diskuterat detta har det känts ännu mer angeläget och ännu mer påkallat. Anledningen är förstas händelser i vår omvärld, liksom här i Sverige, som har blottat sårbarheter och brister. Ingen kan i dag ifrågasätta att cyberhotet är på riktigt och att it-säkerhet är något som måste prioriteras.

Även om riskerna för en i traditionell mening väpnad attack mot Sverige bedöms som små är riskerna för att utsättas för cyberattacker desto större. Det är, fru talman, snarare en realitet och en del i vardagen för företag, organisationer, myndigheter och enskilda. Stater, statsunderstödda aktörer, skojare, sabotörer – bakom angreppen och hoten finns olika aktörer med olika agendor.

Men oavsett varifrån angriparen kommer är det uppenbart att hoten är på riktigt och måste mötas med allvar och beslutsamhet.

Det finns anledning för många att vara självkritiska när det gäller hur arbetet med it-säkerhet har bedrivits. En myndighetsföreträdare som besökte oss i försvarsutskottet för en tid sedan uttryckte det som att Sverige har upparbetat en skuld på det här området. Det innebär att vi har ett digert arbete framför oss med att stärka säkerheten, förbättra samverkan och, inte minst, höja medvetenheten om vad som ligger i begreppet it-säkerhet: från så till synes banala saker som att välja ett svårare lösenord än namnet på sina barn till ledning och styrning, att säkerställa starka skydd kring det mest skyddsvärda och att bygga upp ett aktivt cyberförsvar som kan hantera och bemöta fientliga handlingar i cybermiljön.

Det behöver knappast påpekas att informations- och cybersäkerhet är ett komplext och mångfasetterat område där både människa och maskin måste fungera tillsammans. Det är mot denna bakgrund man ska se regeringens nationella strategi för samhällets informations- och cybersäkerhet. Här har vi ett dokument som på ett övergripande plan pekar ut ett antal prioriterade områden där vi som land behöver fokusera våra insatser. Strategin ska alltså inte läsas som en att-göra-lista där alla åtgärder beskrivs i detalj utan ska snarare peka ut viktiga områden och ange en färdriktning.

Strategin inskräper att informations- och cybersäkerhet är ett område som angår många, inte bara några få. Strategin pekar på behovet av att systematiskt kartlägga informationssäkerheten i samhället, och regeringen konstaterar också att det krävs ett mer enhetligt och samordnat arbetssätt.

Flera av de områden som berörs i strategin tangerar den kritik som framför allt Riksrevisionen har lyft fram i sina granskningsrapporter om it-säkerheten inom statsförvaltningen. En återkommande synpunkt har varit att det har saknats ett systematiskt säkerhetsarbete och att man ute på myndigheter inte har tagit det här på tillräckligt stort allvar. Kanske har man inte ens alla gånger förstått vad det är man har i informationsväg som är särskilt viktigt att skydda. Men udden har från Riksrevisionen också riktats mot den politiska nivån, för att denna inte utövar en effektiv styrning.

Detta dokument är inte en detaljerad att-göra-lista på it-säkerhetsområdet. Emellertid händer det tämligen mycket just nu, och jag skulle vilja lyfta fram några åtgärder som har vidtagits eller som är på väg att vidtas.

Det finns en obligatorisk it-incidentrapportering. Sedan i fjol vår är det obligatoriskt för myndigheter att rapportera allvarliga it-incidenter. Därmed har vi nu antligen ett verktyg som ger oss en bättre och mer samlad bild av de hot och attacker som vi utsätts för. Det är förstås helt nödvändigt för att vi ska kunna förebygga framtida angrepp och åtgärda svagheter.

Införandet av NIS-direktivet innebär bland annat att kretsen av aktörer som är skyldiga att hålla en hög säkerhetsnivå i sina nätverk utvidgas till att omfatta hela sektorer, såsom energi, transport och hälso- och sjukvård.

Regeringen skjuter nu till ytterligare resurser till Myndigheten för samhällsskydd och beredskap för att kunna stödja aktörer i fråga om att förebygga och hantera it-incidenter. MSB kommer också, i samarbete med länsstyrelserna, att inrikta sig på att förbättra kommunernas informations-säkerhet. Det är för övrigt ett område som är mycket viktigt. Om vi ska kunna involvera den lokala nivån i uppbyggnaden av det civila försvaret måste nämligen it-säkerheten fungera.

MSB får vidare tillsammans med Polismyndigheten i uppdrag att genomföra en nationell kampanj om informations- och cybersäkerhet, som ska innehålla konkreta tips på vad man kan göra för att skydda sig mot intrång och id-kapningar.

Försvarets radioanstalt, FRA, som är statens expertmyndighet och spjutspets i fråga om att förebygga och förhindra it-hot, får en förstärkt ekonomi.

Mot bakgrund av debaclet vid Transportstyrelsen har regeringen beslutat att statliga myndigheter ska vara skyldiga att samråda med Säkerhetspolisen och Försvarmakten inför utkontraktering, så kallad outsourcing, av säkerhetskänslig verksamhet. Och om kraven på säkerhetskädd inte bedöms vara tillgodosedda får Säkerhetspolisen eller Försvarmakten besluta att den aktuella myndigheten inte får genomföra upphandlingen.

Mot bakgrund av det som hände i Transportstyrelsen vidtas också åtgärder för en säkrare statlig drift genom att aktörer som bedriver säkerhetskänslig verksamhet har möjlighet att samverka och förlägga sin it-drift i säkra gemensamma fysiska utrymmen.

Det pågår alltså många processer samtidigt för att stärka samhällets informations- och cybersäkerhet. Vi behöver hålla ett högt tempo i detta arbete och samtidigt försäkra oss om att vi gör rätt saker och samordnar arbetet. Det finns därför anledning för många att läsa denna nationella strategi och kanske rent av behålla ett exemplar i bakfickan.

(Applåder)

Anf. 7 ANDERS SCHRÖDER (MP):

Fru talman! Det är tydligt att det finns ett stort behov av att utveckla samhällets informations- och cybersäkerhet. Vi har vid flera tillfällen nyligen bevittnat hur olika länder i Europa och även USA har utsatts för påverkanskampanjer, informationskrigföring, hackerattacker och terrorism. Under den senaste tiden har flera arméchefer och högt uppsatta militärer i olika länder varnat för påverkanskampanjer och informationskrigföring från främmande makt.

Parallellt med att det allmänna säkerhetspolitiska läget i Europa försämras – det har detta utskott ofta diskuterat här i kammaren – ställs det ökade krav på samhällets förmåga när det gäller säkerhet och krisberedskap. Ytterst är det nödvändigt att hela samhället har en inneboende robusthet, uthållighet, motståndskraft och förmåga att hantera komplexa händelser och asymmetriska hot.

I takt med att Facebook, Twitter och andra sociala medier i allt högre utsträckning ersätter de traditionella mediernas roll när det gäller att förmedla nyheter har möjligheten att sprida falska informationskampanjer till stora grupper kraftigt ökat. Informations- och medielogiken håller på att förändras i sina grundvalar samtidigt som Sverige är i färd med att växla om till den fjärde industriella revolutionen – det är internets, robotikens och digitaliseringens tidsålder. Omställningen innebär oanade möjligheter samtidigt som vi redan i dag ser hur bristen på robusthet i systemen och otillräcklig kunskap hos individer, organisationer, företag och myndigheter skapar en sårbarhet som lätt kan missbrukas av illvilliga krafter. Vi ser redan nu hur en sofistikerad teknikutveckling används till allt från att försöka påverka den svenska politiska debatten till att komma åt känslig information från Försvarmakten – eller andra institutioner och företag –

eller att bevaka en inhemsk politisk opposition som tagit sin tillflykt till Sverige.

Mot bakgrund av allt detta har regeringen redan vidtagit ett antal åtgärder. Kalle Olsson har förtjänstfullt redogjort för några av dem. Jag vill särskilt betona att vi har skjutit till pengar såväl till MSB, och dess arbete för att möta informationskampanjer, som till andra myndigheter som jobbar med att stärka den tekniska säkerheten hos våra myndigheter. Regeringen har nu också aviserat att man kommer att inrätta en ny myndighet för psykologiskt försvar, vilket jag tycker är positivt. Utöver det lägger vi fram den nya strategin för att utveckla samhällets informations- och cybersäkerhet.

En viktig del i detta arbete handlar om att stärka det psykologiska försvaret. I en tid av desinformationskampanjer och andra yttre påverkansåtgärder som syftar till att skapa misstro och splittring är det viktigt att främja en psykologisk resiliens och värna människors tillit till varandra och till samhällets institutioner.

Presidentvalet i USA och folkomröstningen i Storbritannien visade exempel på hur oförmåga och bristande beredskap bland politiska institutioner när det gäller att möta påverkanskampanjer och cyberattacker kan bidra till att underminera förtroendet för politiska företrädare och i förlängningen urholka stödet för demokratin.

Det är viktigt att lyfta fram att digitaliseringen medför stora förbättringar i vårt samhälle. Sverige ska fortsätta att ha en ledande roll när det gäller den digitala industriella utvecklingen och ta till vara digitaliseringens stora möjligheter att effektivisera och vitalisera ekonomin och samhället i stort samt se till att tekniken bidrar till innovationer och smarta lösningar i vardagen.

För att man ska kunna säkerställa digital kompetens inom det offentliga, bland företag och hos individer och samtidigt kunna hantera de säkerhetsrisker som en ökad exponering medför behövs det en strategi som innefattar stora delar av samhället. Därför är det mycket positivt att Miljöpartiet och Socialdemokraterna i regeringen har tagit fram en nationell strategi som omfattar såväl myndigheter, kommuner, regioner och organisationer som privatpersoner. Miljöpartiet vill också se ett stärkt samarbete med andra länder inom detta område, inte minst med våra nordiska grannar och inom EU.

Fru talman! Den senaste tidens utveckling har med all tydlighet aktualiserat behovet av att stärka också det icke-traditionella försvaret, anpassat efter dagens komplexa säkerhetsläge. Vi får aldrig ta vårt öppna och demokratiska samhälle med åsiktsfrihet och fria medier för givet. Därför är jag stolt över den nationella strategi för samhällets informations- och cybersäkerhet som Miljöpartiet är med och tar fram i regeringen.

Anf. 8 LOTTA JOHANSSON FORNARVE (V):

Fru talman! Vi lever i ett alltmer digitaliserat samhälle, och aldrig tidigare har vi människor varit så beroende av teknik. Inom en inte alltför lång framtid kommer alla funktioner i vårt samhälle att vara mer eller mindre digitaliserade. Då gäller det att vi kan lita på de system som vi har.

Prot. 2017/18:60
24 januari

*Nationell strategi
för samhällets
informations- och
cybersäkerhet*

Digitaliseringen har oftast lett till att vi har fått mer effektiva och väl fungerande tjänster och verksamheter, men det har även gjort oss mer sårbara. Det har också skett en tydlig ökning av incidenter relaterade till internet, såsom dataintrång, bedrägerier och spridning av skadlig kod. Vem som ligger bakom detta kan variera, men det kan till exempel handla om privatpersoner, organiserad brottslighet, terrorister och andra statsmakter.

En bristande informationssäkerhet riskerar att få förödande konsekvenser, som kan leda till stora problem för till exempel de finansiella systemen, hälso- och sjukvården, livsmedelsförsörjningen och den nationella säkerheten.

När hanteringen av viktig information brister riskerar det också att leda till ett försämrat förtroende för etablerade samhällsstrukturer. Vi såg ett tydligt exempel på detta under sommaren 2017 i samband med händelserna på Transportstyrelsen då det avslöjades att skyddsvärda uppgifter hanterats felaktigt inom myndigheten.

Bakgrunden och orsaken var beslutet att lägga ut, privatisera eller outsourca it-verksamheten på det privata företaget IBM. Möjligheten till outsourcing inleddes redan av den tidigare borgerliga regeringen och gör att den också bär ett visst ansvar. Självklart har dock den nuvarande regeringen det yttersta ansvaret för den allvarliga situationen på Transportstyrelsen.

När kortsiktig vinst blir en drivkraft för att upprätthålla fungerande it-system sätts långsiktigheten på undantag, och helheten går förlorad. Outsourcing av skyddsvärda uppgifter bör helt undvikas.

Vänsterpartiet delar utskottets oro över den granskning av nio myndigheter som Riksrevisionen tidigare genomförde då man kom fram till att arbetet med informationssäkerhet på de granskade myndigheterna ”ligger på en nivå som är märkbart under vad som är tillräckligt” och, att döma av Riksrevisionens tidigare rapporter, inte ser ut att ha utvecklats i tillräcklig grad över tid. Även Säkerhetspolisen har kommit med viss kritik när det gäller hanteringen av it-säkerhet hos statliga myndigheter.

Vänsterpartiet har motionerat om att regeringen under mandatperioden bör återkomma med en strategi för att stärka statens informations- och cybersäkerhet. Nu har regeringen tagit fram en sådan strategi, vilket vi välkomnar.

Huvudsyftena med strategin är att bidra till att skapa långsiktiga förutsättningar för samhällets aktörer att arbeta effektivt med informations- och cybersäkerhet samt att höja medvetenheten och kunskapen i hela samhället utifrån vissa prioriterade områden.

Nu gäller det att sätta igång på allvar och se till att strategin genomförs utan fördröjning. Vi kommer att noga följa detta arbete på nära håll och återkomma om det blir nödvändigt. Det är också viktigt att en tidsplan utarbetas och i sammanhanget överväga sanktionsmöjligheter för de myndigheter som inte uppfyller godtagbara krav på informations- och cybersäkerhet.

Till att börja med måste varje myndighet stärka sin egen säkerhet och på sikt stärka samarbete och samordning mellan de statliga myndigheterna. Jag vill därför också i sammanhanget påminna om förslaget från Statens servicecenters rapport som presenterades 2017 om att inrätta en gemensam

statlig molntjänst för myndigheternas it-drift. Enligt rapporten skulle myndigheterna kunna spara 30 procent av dagens it-kostnader med en sådan molnlösning, och systemet skulle bli väsentligt säkrare än i dag.

Anf. 9 BEATRICE ASK (M):

Fru talman! Jag är alldeles ny på försvarsområdet eller i varje fall i försvarsutskottet, och frågorna som vi diskuterar i dag är naturligtvis inte nya. Men jag är i det närmaste chockad när jag läser betänkandet och den strategi som har lagts fram. Den är allmänt hållen och tämligen naiv.

Digitaliseringen går in i vår vardag. Den finns överallt. Vi läste i morse att skärmarna hade slocknat på ledningscentralen i Skåne, och då stannar all trafik i en tredjedel av Sverige. Det är så det ser ut. Det är otroligt allvarliga brister när det gäller säkerhet på det här området, och vi är väldigt bekymrade över att regeringen först senarelägger och blir ett år försenad med den här strategin och sedan kommer med allmängods.

Jag har ägnat hösten åt att granska Transportstyrelsens it-haveri, och till Vänsterpartiet vill jag säga att problemet ju inte är outsourcingen i sig utan att man har brutit mot de regler och lagar som gäller på området, vilket är väldigt illa. Man måste också ha en genomtänkt hantering när man tar in utomstående kompetens, eftersom det är känsliga uppgifter som kan komma på drift.

Det är ju närmast så i många myndigheter, vilket ju finns redovisat i ett antal rapporter, att vi inte bara öppnar dörren för illasinnade, utan vi rullar nästan ut mattan för folk så att de kan kliva in i våra register och system. Så kan vi naturligtvis inte fortsätta framöver.

Jag delar Pål Jonsons uppfattning att vi behöver se över organisationen och ansvarsfördelningen mellan våra myndigheter. Vi behöver en tydligare strategi för hur man följer upp de åtgärder som vidtas, och det behövs mer kreativitet i att hantera de praktiska konsekvenserna av den sårbarhet vi ser i dag.

Sverige ligger illa till. Vi är långt framme när det gäller digitalisering, och vi är duktiga på det. Men vi har glömt bort att det finns många risker och svårigheter.

Jag tycker att Kalle Olsson listade en del bra åtgärder som regeringen vidtar, och det tycker jag är utmärkt. Men det behövs väldigt mycket mer. Jag tycker också att det är bra det han nämner om att man nu får en rapporteringsskyldighet och att man måste samordna sig vid outsourcing med Säpo och Försvarmakten. Det är sådant som jag tror att en vanlig medborgare utgår ifrån redan gäller.

Det finns nog ganska mycket att lyfta fram om man plockar bland sterna, och vi måste följa upp de konkreta åtgärderna väldigt noggrant. Vi kan inte förlita oss på att myndigheterna genom att läsa den här strategin kommer att ta sig så mycket längre framåt. Pål Jonson efterlyste också i sitt anförande någon typ av samordning med riksdagspartierna.

Jag tror att vi behöver diskutera det här mycket mer ingående och vara tämligen praktiska. Det här är naturligtvis viktigt ur försvarssynpunkt, men det är också viktigt för att vårt samhälle ska fungera. Vi blir väldigt ställda när tågen ställs in, när bidrag inte kan betalas ut eller när något annat inte fungerar.

Prot. 2017/18:60

24 januari

*Nationell strategi
för samhällets
informations- och
cybersäkerhet*

Prot. 2017/18:60
24 januari

*Nationell strategi
för samhällets
informations- och
cybersäkerhet*

It är här för att stanna, och vi måste bli mycket mer konkreta. Jag tror att regeringen har en hel del arbete framför sig, för det här duger inte riktigt. Man får dock vara glad över att det ändå kom, annars hade vi väl fått en anmärkning från annat håll eftersom deadline är i vår.
(Applåder)

Överläggningen var härmed avslutad.
(Beslut fattades under § 12.)

§ 6 Ett mer effektivt informationsutbyte vid Nationellt centrum för terrorhotbedömning

Justitieutskottets betänkande 2017/18:JuU9

Ett mer effektivt informationsutbyte vid Nationellt centrum för terrorhotbedömning (prop. 2017/18:36)
föredrogs.

Tredje vice talmannen konstaterade att ingen talare var anmäld.
(Beslut fattades under § 12.)

*Kontroll av
biometriska
kännetecken i
resehandlingar*

§ 7 Kontroll av biometriska kännetecken i resehandlingar

Justitieutskottets betänkande 2017/18:JuU7

Kontroll av biometriska kännetecken i resehandlingar (prop. 2017/18:35)
föredrogs.

Anf. 10 PATRICK RESLOW (-):

Fru talman! Regeringen har föreslagit ändringar i utlänningslagen som innebär att utlänningar i likhet med svenska medborgare ska vara skyldiga att vid in- och utresekontroll bli fotograferade och få fingeravtryck kontrollerade för att styrka resehandlingars äkthet.

Vi delar denna uppfattning och tycker att det är ett bra förslag, men vi menar samtidigt att det måste till ytterligare åtgärder för att förhindra de problem vi ser med utvecklingen av användningen av falska pass och handel med svenska pass. Vi måste stävja det faktum att ett stort antal svenska pass försvinner.

Förslaget löser förvisso en del av de här problemen, men vi vill även se en skärpt lagstiftning för just de här delarna, till exempel för den som i missbrukande syfte lämnar ut sitt pass till någon annan. Vi vill också se att polisen i regleringsbrevet får i uppdrag att prioritera bekämpandet av handel med svenska pass.

Moderaterna har i sin reservation 3 föreslagit användning av biometriska kontroller vid Schengens yttre gräns. Vi är inte för Schengensamarbetet utan anser i stället att de nationella staterna ska införa egna gränskontroller mellan länderna. Men det är också viktigt att förhindra att exempelvis terrorister kommer in i vårt land eller att folk som inte har rätt att vara i landet kommer in, och just därför ser vi positivt på att man utökar kontrollerna så mycket som möjligt vid den gräns som råder. I dagsläget

är det Schengen som ska utföra de här kontrollerna, och av den anledning-
en har vi också valt att ställa oss bakom den reservationen.

Med detta sagt, fru talman, yrkar jag bifall till reservationerna 2 och 3.

Överläggningen var härmed avslutad.
(Beslut fattades under § 12.)

§ 8 Renodling av Polismyndighetens arbetsuppgifter när länsstyrelserna tar över uppgifter på djurområdet

Justitieutskottets betänkande 2017/18:JuU6

Renodling av Polismyndighetens arbetsuppgifter när länsstyrelserna tar
över uppgifter på djurområdet (prop. 2016/17:224)
föredrogs.

Anf. 11 ELIN LUNDGREN (S):

Fru talman! Den här debatten handlar om den del av renodlingen av
polisens arbetsuppgifter som handlar om djur.

Den här förändringen kommer utifrån ett initiativ som togs 2014 av
alliansregeringen, som då tillsatte en utredning. Poängen med den var att
polisen skulle få mer tid att koncentrera sig på sina kärnuppgifter att upp-
rätthålla allmän ordning och säkerhet och bekämpa brott, något som vi
förstås ser behovet av.

Det här är inte första gången man landar i slutsatsen att flytta just djur-
uppgifterna från polisen. Det var också uppe till diskussion och det fanns
en diskussion om det i början av 2000-talet. Men det blev ingenting av det
då, så det är bra att vi så att säga kommer till skott med det nu.

Jag ska säga något kort om annat som också har gjorts och görs för
renodlingen av polisens arbetsuppgifter. Förutom det här förslaget är bland
annat flytten av transporter av frihetsberövade till Kriminalvården beslutat
om och igång, och ett arbete som handlar om omhändertagandet av beru-
sade personer är också igång.

Jag ska översiktligt berätta lite om polisens ansvar för djurfrågorna i
dag. Nuvarande ordning säger att Polismyndigheten ska transportera, ve-
terinärundersöka, förvara, sälja, skänka och avliva djur. Polisen admini-
strerar också kostnaderna för detta. Polisen bistår länsstyrelserna när de
riskerar att mötas av problem i sin myndighetsutövning och beslutar om
omedelbart verkställande av avlivning när det finns djur som lider.

Polisen har också uppgifter som har med katter och hundar att göra
utifrån tillsynslagen, till exempel att bestämma om en hund ska ha koppel
eller munkorg eller helt enkelt besluta om hundförbud. En uppgift för po-
lisen är också att ta emot underrättelser om hundar som springer lösa i
områden där det finns vilt och hantera det. Avlivning av förvildade katter
i tätbebyggda områden är en annan uppgift, liksom att besluta om att avliva
vilt som kan vara farliga för människor och att ordna upp situationer där
vilda djur har skadats i trafiken.

Det är helt enkelt ganska många viktiga uppgifter som polisen utför.
Jag nämnde inte alla utan tog bara några exempel.

Förslaget går inte ut på att flytta alla dessa uppgifter. En del uppgifter
föreslår vi blir kvar hos polisen, men de allra flesta vill vi med det här

Prot. 2017/18:60
24 januari

*Renodling av
Polismyndighetens
arbetsuppgifter när
länsstyrelserna tar
över uppgifter på
djurområdet*

*Renodling av
Polismyndighetens
arbetsuppgifter när
länsstyrelserna tar
över uppgifter på
djurområdet*

förslaget flytta till länsstyrelserna. De uppgifter som vi föreslår blir kvar hos polisen är bland annat omedelbart omhändertagande av djur som lider. Sedan får länsstyrelsen prova om omhändertagandet ska fortsätta att gälla. Det finns starka djurskyddsskäl för att göra på det sättet. Polisen är i tjänst dygnet runt och kan naturligtvis ständigt i sitt arbete möta djur som helt enkelt inte kan vara kvar där de är.

Polisen ska också fortsättningsvis bistå med handräckning om det finns synnerliga skäl till detta. När man tror att länsstyrelsens myndighetsutövande skulle kunna bemötas illa ska naturligtvis polisens möjlighet att när det behövs använda tvång eller våld finnas kvar.

Också på jaktområdet och när det gäller lagen om ägofred och rennäringslagen föreslår vi att polisen ska behålla vissa av uppgifterna. Polisen ska även kunna besluta om att avliva ett djur omedelbart om det är svårt skadat eller sjukt.

Med dessa förändringar avlastas Polismyndigheten de uppgifter där kopplingen till polisens kärnuppgifter är svag eller helt saknas, vilket var målet med förslaget.

Lagstiftningen ska gälla från den 1 juni i år. Det finns en tanke om hur övergången ska gå till beskriven i förslaget. Det här får naturligtvis konsekvenser för budgeteringen, då kostnader och därmed pengar i budgeten förs över till länsstyrelserna.

Det finns en majoritet för förslaget i utskottet, och det tycker jag är bra.

Alliansen har lagt fram en följdmotion som inte har precis med den här frågan att göra, utan de vill att riksdagen en gång till ska uppdraga åt regeringen att fortsätta arbetet med att se över hur polisens uppgifter kan renodlas än mer. Det har vi vänt oss emot eftersom uppdraget redan är givet och det arbetas med det inom Regeringskansliet, inte för att vi är oense i sak.

Fru talman! Jag yrkar bifall till utskottets förslag till beslut och står bakom vår reservation, men jag kommer inte att yrka bifall till den.

Anf. 12 ADAM MARTTINEN (SD):

Fru talman! Inledningsvis vill jag bara säga att Sverigedemokraterna står bakom arbetet med att renodla polisens arbete, så att fler arbetade timmar kan läggas på det som ger effekt med ingripande verksamhet och utredning av brott. Det är också anledningen till att vi står bakom ett tillkännagivande om ytterligare renodling av polisens verksamhet och att utredningen om renodling av polisens arbetsuppgifter ska få sätta fart i enlighet med det som tillkännagivandet beskriver. Men att utreda hur polisens verksamhet ska renodlas behöver inte betyda att man ställer sig bakom samtliga förslag som syftar till att leda i den riktningen.

När det kommer till djurpolisen är vi av en avvikande mening från betänkandet. Vi menar att polisens arbete med djur kan utvecklas i stället för att avvecklas. Det finns ett mervärde i att polisen hanterar djurfrågorna och har ett samlat grepp kring olika situationer där exempelvis brott kan ske i samband med djur.

Vi har under många år föreslagit att vi ska ha en nationell djurskyddspolis där djurens rättigheter och djurens väl får en status som med ett mer splittrat ansvar riskerar att gå förlorad.

Att motivera att polisens fokus ska ligga på exempelvis gängkriminalitet i stället för exempelvis djurplågeri kan för vissa låta som ett rimligt

argument, och det är jag faktiskt beredd att hålla med om. Det är ett argument som finner sympati när polisens resurser tryter och man upplever att de mest allvarliga brotten inte klaras upp.

Det har aldrig varit Sverigedemokraternas önskan att minska polisens kapacitet. Det var Alliansen och den rödgröna regeringen som ansåg att vi inte behövde utbilda fler poliser i början av den här mandatperioden. Resultatet ser vi i samhället i dag.

Lösningen på poliskrisen är inte att riva ned fungerande verksamheter inom polisen, utan det är att kraftsatsa på polisen. Det har varit, är och kommer att vara Sverigedemokraternas främsta prioritet.

Med Sverigedemokraternas polis har vi inte bara råd att lägga resurser på den mest akuta brottsligheten i vårt land. Med Sverigedemokraternas polis har vi även råd att ge en status och ta ett samlat grepp kring djurfrågor genom en nationell djurskyddspolis. Därför vill jag yrka bifall till vår reservation som syftar till just detta.

(Applåder)

I detta anförande instämde Patrick Reslow (-).

Anf. 13 KRISTER HAMMARBERGH (M):

Fru talman! När det krisar till sig och ingen annan finns på plats, när det krisar till sig och ingen annan är utpekad att lösa uppgiften och ställa upp, då finns polisen där. Polisen är alltid samhällets yttersta resurs. Veldig mycket arbetstid går åt till annat än brottsbekämpning och brottsförebyggande arbete. När ingen annan är utpekad rycker polisen in.

Fru talman! Vi hade förra mandatperioden och den dessförinnan en regering som alltid var beredd att anslå resurser till polisen när polisen själv kunde använda sig av medlen. Det var rekordstora ökningar budgetmässigt. Det var rekordstora ökningar av antalet anställda poliser. Det var en rekordstor ökning av utbildningsplatserna på våra polisutbildningar.

Samtidigt hade vi en regering som inte var rädd för att ställa krav på att polisen måste leverera, ställa krav på effektivitet, inte minst vad gäller brottsuppleringen, som hade vikande siffror.

Sedan bytte vi regering. Och jag vill nu, trots att vi har en annan debattkontext, påminna om hur den här mandatperioden började. Vi fick en regering som talade om omorganisation i termen av besparingar. Det var ett faktum att man skulle tjäna pengar och spara på polisen.

Regeringen började mandatperioden med att ta bort målet om 20 000 poliser och sa att myndigheten själv får bestämma om man behöver några poliser eller inte. Utredningar lades ned, och kraven bara försvann.

Utskottet var för något år sedan ute och träffade de olika regionerna. Ganska slående var att en ledande person, som jobbade med brottsutredningar, vände sig till Beatrice Ask, dåvarande ordförande i justitietsutskottet och tidigare justitieminister, och sa: Det var bra att när du var minister frågade du efter våra resultat. Nu verkar det inte vara någon som över huvud taget bryr sig.

Fru talman! Nu har vi en annan kontext, och även regeringen tycks ha insett att det är en viktig fråga för väljarna. Därför låter det på ett helt annat sätt. Plötsligt börjar regeringen driva moderata förslag och alliansförslag. Det är i grunden positivt eftersom dessa satsningar måste göras.

*Renodling av
Polismyndighetens
arbetsuppgifter när
länsstyrelserna tar
över uppgifter på
djurområdet*

Förra mandatperioden tillsattes två viktiga utredningar för att renodla Polismyndighetens arbetsuppgifter. Den ena gällde transporter, som har tagit stor del av polisens arbetstid. Det handlade om kriminalvårdens ansvar att ta över mer av kriminalvårdens transporttjänst. Detta är nu genomfört efter ganska lång tid.

Den andra viktiga utredningen ligger till grund för dagens betänkande. Utredningen skulle titta generellt på vilka arbetsuppgifter som kunde föras över till andra myndigheter. Den hann lägga fram ett delförslag, och det handlar om dagens ärende, uppgifter på djurområdet. Sedan valde den nya regeringen att lägga ned den. Man skulle inte fortsätta att titta på detta. Arbetet har inte heller återupptagits, även om det för stunden hänvisas till något slags internt departementsarbete.

Varför är detta viktigt? Jo, för att ingen annan frivilligt tar på sig dessa arbetsuppgifter. Varje gång vi för över arbetsuppgifter protesteras det. Länsstyrelserna har inte varit överförtjusta över att få nya arbetsuppgifter och talar genast om ökade kostnader.

Så här kommer det att låta på vartenda område, så frågan kommer aldrig att lösa sig av sig själv. Den måste lösas med ett gediget utredningsarbete och genom riksdagsbeslut, annars händer ingenting. Ingen tar frivilligt på sig uppgifterna.

Därför har Alliansen varit ganska envis och tyckt att det är viktigt att detta arbete återupptas. Redan i början av mandatperioden fattade riksdagen beslut med en uppmaning till regeringen att återuppta arbetet. Sedan hände ingenting, varvid Alliansen två år senare var tvungen att påpeka att riksdagens beslut måste följas. Men inget har hänt. Det innebär att vi nu sätter ett datum; arbetet måste ha återupptagits den 1 mars 2018. Det är en skarpare uppmaning från riksdagen att åter sätta igång arbetet eftersom de två tidigare besluten har obstruerats under så lång tid.

Möjligen kommer någon i en replik att säga att detta är orealistiskt eftersom det är så kort om tid då vi redan är i mitten av januari. Nej, det är inte kort om tid. Detta har varit känt för regeringen sedan långt före jul. Frågan är om något arbete eller några direktiv har börjat tas fram. Det får vi se den 1 mars.

Fru talman! Jag är övertygad om att om vi ska lösa den svåra situationen som finns i många områden och se till att ha polisbemanning i hela Sverige kommer det att krävas mer resurser. Vi behöver fler poliser eftersom befolkningen har ökat i ganska snabb takt, och vi måste ha resurser till rimliga löner. Vi måste också våga prata i termer av effektivitet och att kunna leverera. För det krävs dels en renodling av polisens uppgifter, dels ledarskap inom myndigheten och politiskt ledarskap. Det, fru talman, är två delar som jag upplever saknas i alltför stor utsträckning i dag.
(Applåder)

Anf. 14 JOHAN HEDIN (C):

Fru talman! Flera av mina kollegor har redogjort för det viktiga i att renodla polisens brokiga flora av uppgifter så att den kan fokusera mer på sin kärnuppgift: att upprätthålla allmän ordning och säkerhet och att förebygga och utreda brott.

Att lägga över uppgifter på djurområdet från polisen till länsstyrelserna är bra och viktigt, men det finns mycket mer att göra på detta område. Det är därför mycket angeläget att regeringen återupptar detta arbete. Vi verkar

ju överens om att det är viktigt, så varför inte jobba med frågan på ett seriöst sätt i syfte att ta fram fler sådana förslag som vi ska fatta beslut om i dag? På det verkar vi inte få några klara besked.

Fru talman! När jag skulle skriva detta anförande gjorde jag som jag brukar. Jag uppdaterade mig om vad vi hade beslutat i utskottet, vad som låg till grund för våra ställningstaganden och hur vi på bästa sätt kunde framställa det på ett begripligt sätt.

I denna process brukar det alltid komma idéer som vi vill följa upp och tankar om varför det vi gör just nu är viktigt och varför våra ställningstaganden är de som på bästa sätt för politiken framåt och gör Sverige till ett lite bättre land att leva i.

Djurvälfärd ligger mig varmt om hjärtat, och det är få saker som berör mig så djupt som djur som far illa. Att dessa uppgifter läggs över från polisen till länsstyrelserna är både en risk och en möjlighet. När en hund eller katt tas om hand kan den sedan säljas, skänkas bort eller avlivas. Det finns en risk att myndigheten av praktiska skäl väljer det sistnämnda. Man har inte tid att hitta nya hem till djuren.

Det är inget konstigt med detta. Det är ju det sätt på vilket de flesta hundar och katter slutar sina jordedagar. Men när det rör sig om friska djur som skulle kunna ha så mycket mer att ge hoppas jag verkligen att de kan komma till hem där de kan få trygghet och tas väl om hand och själva göra stor nytta i det som gör hundar och katter så oändligt värdefulla för oss: att göra oss glada med sina tokigheter och egenheter och den värme och energi de ger oss.

I de flesta fall rör det sig om djur med speciella behov. De kanske inte fungerar i en viss miljö där påminnelser om hemska upplevelser får dem att bete sig på ett sätt som inte är hanterbart. Men de kan fungera väl i en annan miljö.

Jag var inne på en webbplats i går, hundarutanhem.se, och hittade sådana fina, sköna personligheter som kommer att kunna vara till så mycket glädje och själva få känna den trygghet och glädje som alla hundar borde få känna.

En liten kille av okänd terrierblandning heter Mario. Han är ett och ett halvt år och verkar helt underbar. Han påminner mycket om vår jack russell terrier Otto, och jag kan säga att man aldrig har tråkigt med en terrier. Det är mycket hund i ett litet paket. Just Mario kan inte vara bland barn, för han växte upp i en miljö där barn behandlade honom illa. Han behöver sakta vänja sig vid nya människor och har alltså speciella behov, men jag är säker på att det finns ett hem för honom där han hitta sin plats i tillvaron.

En annan hund, en tjej på nästan tre år, Tia, påminner om vår golden retriever, men är av okänd blandning. Enligt beskrivningen är hon pigg och glad och gillar att jogga och springa bredvid cykel. Det är precis som vår Atlas; att springa är det bästa han vet.

Om man av just denna anledning lyssnar på den här debatten – man tycker helt enkelt att det är viktigt att djuren har det bra – finns det en hel del man kan göra. Det bästa är naturligtvis om man har möjlighet att ta hand om en hund eller katt som behöver ett hem, men det är inte alltid praktiskt möjligt.

Då kanske man kan tänka sig att stödja någon av de verksamheter som lägger ideellt engagemang på just detta. Hundarutanhem.se har jag nämnt. Stockholms katthem är ett annat, med webbadressen katthemmet.nu. Det finns många andra att hitta om man söker på nätet.

Om du har husdjur så tänk på när du kommer hem i kväll hur mycket du får ut av det och hur tomt det skulle vara utan honom eller henne i ditt liv. Du som inte har husdjur, tänk på hur det skulle vara att mötas av någon som är jätteglad att se dig och som överöser dig med vänskapsbetygelser. En sådan varelse kräver så lite i utbyte för att få dela sin tillvaro med dig.

Detta är den ena anledningen till att vi debatterar detta i dag. Den andra är att polisen ska få förutsättningar att göra sitt viktiga jobb med att säkra tryggheten i hela vårt avlånga land. Det, fru talman, är väl ingen dålig kombination.

(Applåder)

Anf. 15 ROGER HADDAD (L):

Fru talman! Liberalerna står givetvis bakom utskottets förslag att vi ska föra över ansvaret för hantering av djurärenden från Polismyndigheten till länsstyrelserna.

Men den egentliga debatten handlar ytterst om polisens förmåga i en underbemannad situation där den inte ens klarar av att hantera de allra grövsta brotten, exempelvis anmälda sexualbrott och våldtäkter.

Därför har utskottet ett tillkännagivande, som Socialdemokraternas Elin Lundgren över huvud taget inte kommenterar i sitt inlägg. År efter år kräver vi att ni ska återuppta arbetet med renodlingen av polisens arbetsuppgifter.

Liberalerna vill ha besked i dag i kammaren om varför ett av regeringens första polisbeslut var att avsluta utredningen i februari 2015. Varför, Elin Lundgren, beslutade ni att lägga ned denna viktiga utredning? Hur kan man skriva i betänkandet att behovet av att renodla polisen enligt regeringen aldrig har varit större än nu? Det är inte trovärdigt när er första åtgärd var att lägga ned arbetet med att renodla polisens arbetsuppgifter.

En annan fråga som också berördes i Elin Lundgrens inlägg var lagen om berusade personer. 60 000 personer omhändertogs av polisen varje år, och alltför många avlider i arresten. Vi i Liberalerna har, så sent som i december, föreslagit att polisen ska fråntas ansvaret och att detta i huvudsak ska ligga på sjukvården genom att olika typer av tillnyktringsenheter inrättas. Sjukvården är mycket bättre lämpad att hantera berusade personer än vad polisen är.

I referaten i betänkandet skriver regeringspartierna – de använder det i sin argumentation – att det är på gång, att det har pågått ett projekt, att detta i princip redan är gjort och att polisen i princip har blivit av med ansvaret för lagen om berusade personer. Men det är inte sant. Svensk polis har i allra högsta grad fortfarande det yttersta ansvaret för lagen om berusade personer.

Man ska inte jämföra en lagändring och en riktig renodling av polisens arbetsuppgifter med ett projekt som alliansregeringen införde 2014, som har löpt fram till 2016 och som just nu utvärderas. Dessutom refererar Socialdemokraterna i betänkandet till en utredning från 2002, där man lyfter fram ett antal områden där polisens arbetsuppgifter skulle kunna renodlas,

nämligen djurärenden, att låta Kriminalvården sköta ett antal transporter samt lagen om berusade personer.

Det har hänt saker under dessa 16 år. Det är därför vi i Liberalerna och Alliansen tycker att ett riktigt helhetsgrepp måste tas på polisens arbetsuppgifter.

Det må vara att det ärende som vi ska fatta beslut om i dag är litet och smalt och att det enbart omfattar djurärenden – för polisen kommer detta förhoppningsvis att betyda mycket när det gäller att frigöra resurser och tid – men det riktiga och viktiga arbetet ligger framför oss.

Det blir ännu mer aktuellt i den situation vi ser, när det inte går en vecka utan att vi kan ta del av vad polischefer går ut med i medierna. De säger till allmänheten, nästan vädjande: Vi kommer inte att hantera villainbrott, vi kommer inte att åka ut när ni ringer polisen och vi kan inte hantera sexualbrott. Därför blir frågan om att renodla polisens arbetsuppgifter extra viktig.

(Applåder)

Anf. 16 ELIN LUNDGREN (S) replik:

Fru talman! Först vill jag säga till Roger: Du sa att jag inte nämnde något om reservationen och den motion som ni har lagt fram, men det var så jag avslutade mitt anförande. Det är väldigt tråkigt om vi ledamöter här inne inte ens lyssnar på varandra när vi håller våra anföranden. Jag får tyvärr tolka det som att Roger Haddad inte gjorde det.

Egentligen är det regeringen som ska svara på dessa frågor, men väldigt enkelt kan man säga att skälet till att den nämnda utredningen lades ned var att man kunde se att det var två stora saker som man snabbt och enkelt kunde göra något åt. Det handlar om transporter av frihetsberövade, som jag nämnde, liksom djurärendena, som är det som vi främst debatterar här i dag och som glädjande nog är på gång.

Roger Haddad nämnde också lagen om berusade personer, som jag också nämnde. Jag skulle inte vilja påstå att jag på något sätt slog mig för bröstet och sa att det är klart. Tvärtom sa jag att arbetet pågår. Jag delar bilden att där finns mer som behöver göras.

Jag ser inte på detta som en allmän polisdebatt, även om jag förstår att flera andra tar tillfället i akt att lyfta upp olika saker kring polisen och till exempel insinuera att den nuvarande regeringen inte skulle vara intresserad av att göra någonting för att förändra situationen, vilket naturligtvis inte är sant. Den bild som Roger Haddad ger och där han svartmålar hela situationen inom polisen är naturligtvis inte sann. Polisen har också framgångar hela tiden, precis som vi vill.

Anf. 17 ROGER HADDAD (L) replik:

Fru talman! När det gäller de exempel som jag nämnde med polischefer som uttalar sig i medierna är det Polismyndigheten själv som går ut och berättar om sin situation, inte Liberalernas kommunikationsavdelning.

Socialdemokraterna besvarade inte min fråga. Varför lade din regering och ditt parti ned denna viktiga utredning i februari 2015, Elin Lundgren? Jag vill veta det.

Prot. 2017/18:60

24 januari

*Renodling av
Polismyndighetens
arbetsuppgifter när
länsstyrelserna tar
över uppgifter på
djurområdet*

Sedan hänvisar ni till ytterligare ett argument för att inte gå vidare med att renodla polisens arbetsuppgifter, nämligen att det pågår ett arbete internt inom Regeringskansliet. Ditt parti basar över Justitiedepartementet, som jobbar med dessa frågor. Berätta för mig här i kammaren, Elin Lundgren, vad det är som är på gång, eftersom ni anser att vårt förslag och vår utredning inte höll måttet och lika gärna kunde läggas ned!

Anf. 18 ELIN LUNDGREN (S) replik:

Fru talman! Jag konstaterar återigen att när jag levererar svar på den fråga som Roger Haddad ställde om varför utredningen lades ned är det som att det inte gick fram. Då betonar jag igen att regeringen främst såg två stora saker som utkristalliserade sig. Dem skulle man vidta åtgärder kring, och då ansåg man inte att just denna utredning skulle rulla vidare.

Och nej, jag kan inte redogöra exakt för vad regeringen kommer att göra, men bland annat det vi har pratat om – lagen om berusade personer – är en av de saker man tittar på. Roger Haddad delar bilden att det finns något som behöver göras.

Jag är väl medveten om att poliser naturligtvis berättar om den problematik som finns inom organisationen, men jag noterar att när Roger Haddad ska berätta om hur polisarbetet går väljer han konsekvent att välja ut de rubriker som är svarta. Jag hör aldrig något om det fantastiska polisarbete som också görs.

Med detta vill jag inte säga att vi inte har några problem med att förebygga, motverka och lagföra, för det har vi. Den bilden delar vi, men den är absolut inte så nattsvart som Roger Haddad vill påstå.

Anf. 19 ROGER HADDAD (L) replik:

Fru talman! Liberalerna påstår inte att allt är nattsvart, utan vi pekar på exempel där polisen i dag, på grund av alla arbetsuppgifter, inte lyckas hantera sitt uppdrag och till och med tvingas prioritera mellan grova brott. Därav följer att vi naturligtvis kommenterar det andra yrkandet i betänkandet, som handlar om polisens arbetsuppgifter.

Jag delar inte uppfattningen om den nedlagda utredningen, för det var där som frågan om lagen om berusade personer skulle utredas grundligt. Det var där man skulle ha återkommit med konkreta förslag på vem som skulle kunna ta över. Är Kriminalvården bäst lämpad, är sjukvården bäst lämpad, ska psykiatrin vara involverad och hur ska häktes- och arrestfrågan hanteras? Det är därför det är viktigt. Man kan inte bara avsluta ärendet och hoppas att någon på Justitiedepartementet ska komma framåt med detta. Det är därför man tillsätter en utredning.

Jag har debatterat denna fråga många gånger med Socialdemokraterna, och jag vet att för er var denna fråga inte viktig. Men nu, när det har gått tre år sedan utredningen lades ned, skriver ni plötsligt i betänkandet att det nästan inte finns något viktigare än att renodla polisens arbetsuppgifter och att behovet nu är stort.

Ni har noll trovärdighet i denna fråga.

Anf. 20 ANDREAS CARLSON (KD):

Fru talman! Kristdemokraterna står bakom förslaget att renodla polisens arbetsuppgifter i den del som rör djurområdet, som betänkandet handlar om.

Jag lyssnade på replikskiftet alldeles nyss mellan Roger Haddad och Elin Lundgren. Jag tycker att det blir lite inkonsekvent från regeringen. Som jag uppfattade det var svaret på frågan om varför det var så viktigt att lägga ned utredningen, som en av de första åtgärderna på polisområdet, att två områden har utkristalliserat sig som regeringen tyckte att man kunde gå vidare med utan att fortsätta utredningen.

Samtidigt sa Elin Lundgren i sitt anförande – det står också i betänkandet – att frågorna om att renodla polisens arbetsuppgifter bedrivs intensivt i Regeringskansliet. Det intrycket ges i debatten.

Varför är det så viktigt att jobba med detta i Regeringskansliet, om det redan har utkristalliserats två områden som regeringen tycker sig ha levererat på? Resonemanget hänger inte ihop.

Detta tycker jag synliggör regeringens nonchalanta inställning till Polismyndigheten, som man framför allt hade när man tog över. Man lade ned utredningen om att renodla polisens arbete. Man tog bort målet om att antalet poliser skulle vara minst 20 000. Dåvarande inrikesministern med ansvar för polisen ska ha sagt att det inte spelar så stor roll om det är 19 000 eller 20 000 poliser. Man avfärdade också i flera år Kristdemokraternas och Alliansens förslag om fler poliser och ökade resurser till polisen som sifferbingo.

Jag menar att regeringens nonchalanta inställning till polisen och krisen inom polisen har förvärrat poliskrisen. Arbetet med att renodla polisens uppgifter måste fortsätta. Det måste undersökas hur ännu mer resurser kan frigöras för att förstärka de centrala delarna av polisarbetet – att klara av utredningarna, att klara av det brottsförebyggande arbetet, att klara av att bekämpa gängen och att se till att vi får stopp på den utveckling som vi ser.

Därför är det så angeläget att återuppta den utredning som regeringen lade ned som en av sina första åtgärder på polisområdet. Det är därför som vi från Kristdemokraternas sida och från Alliansens sida nu har återkommit med ett tillkännagivande med ett datum – den 1 mars 2018 ska regeringen återuppta denna utredning. Riksdagen kommer, som det ser ut, att fatta beslut om det vid eftermiddagens votering.

Därför skulle jag vilja höra från regeringens företrädare i denna debatt hur man kommer att göra. Regeringen kommer att få ett riksdagsbeslut om att återuppta en utredning om att man ska frigöra resurser och renodla polisens arbete.

Det duger inte heller riktigt att som regeringsföreträdare i en riksdagsdebatt säga att regeringen får svara på frågorna. Jag tycker att Elin Lundgren, som företrädare för det största regeringspartiet, ska företräda regeringen.

Det har sagts i betänkandet att regeringen jobbar med dessa frågor i Regeringskansliet. Men vi har inte sett några tecken på att man tar upp denna utredning igen. Det är därför som vi riktar ett nytt tillkännagivande till regeringen.

(Applåder)

Överläggningen var härmed avslutad.

(Beslut fattades under § 12.)

§ 9 Cykelfrågor

Trafikuskottets betänkande 2017/18:TU5

Cykelfrågor
föredrogs.

Anf. 21 ERIK OTTOSON (M):

Fru talman! I vår värld finns det väldigt många olika sätt att ta sig från punkt A till punkt B. Men ett av de mest miljövänliga sätten att göra det är med cykel. Med hjälp av muskelkraft, som vi får genom att själva trampa på våra pedaler, och energi, som vi får genom vår föda som förhoppningsvis är framställd på ett miljövänligt sätt, kan vi ta oss från punkt A till punkt B med en minimal mängd utsläpp och med minimal trängsel.

För att detta ska vara möjligt är infrastrukturen avgörande. Många cyklister upplever i dag att den infrastruktur som finns till hands inte håller måttet. Det måste vi som politiker vilja se och åtgärda.

Vi lär oss från en rad andra transportslag att infrastrukturen för transportslaget är avgörande för tillväxten av antalet resande. Vi ser det på bilsidan, vi ser det bland tåg, vi ser det inom kollektivtrafiken och vi ser det också inom cyklismen. Det är självklart. Det spelar egentligen ingen roll hur många cyklar vi köper eller har stående i våra garage, på våra uppfarter eller i cykelställ om inte förutsättningarna att använda dem är tillräckligt gynnsamma för att vi sedan också ska göra det.

Därför är det märkligt att regeringen bestämmer sig för att lägga pengar på en elcykelpremie. När en elcykelpremie kommer på tal skulle man kunna tro att elcykelbranschen går dåligt och att det är en bransch som behöver stora stimulanser för att komma igång. Men riktigt så tyckte jag inte att det såg ut när jag senast tittade på siffrorna. Mängden sålda elcyklar ökar nämligen i Sverige, dessutom ganska kraftigt.

Det som oroar mig är huruvida vår infrastruktur faktiskt håller måttet så till den grad att den ökning som nu sker av elcyklar på våra vägar också kan hanteras på ett bra, effektivt och för resenären attraktivt och säkert sätt. Därför skulle jag hellre se en tydligare satsning på just infrastrukturen.

Cykling är också en viktig fråga ur ett folkhälsoperspektiv. Vi rör på vår kropp för att må bättre. Vi mår bevisligen bättre av fysisk aktivitet, och det är självfallet någonting som också ska uppmuntras. Men all forskning som gäller just att öka volymerna av någonting visar att förutsättningarna för att använda dem också är nödvändiga för att det också ska bli lyckat. Det spelar ingen roll hur många elcyklar som köps till en billigare penning om de inte används.

Fru talman! Jag yrkar bifall till reservation 1, men vi moderater står självfallet bakom alla våra reservationer.

(Applåder)

Anf. 22 JIMMY STÅHL (SD):

Fru talman! I detta betänkande finns 22 reservationer och ett åttiotal yrkanden. Det är ganska mycket.

Med detta sagt vill jag först och främst säga att vi står bakom våra reservationer och det särskilda yttrandet. Men för tids vinnande yrkar jag bifall bara till reservation 13.

Man märker att cykling berör, både politiskt och ute på gatorna, med tanke på vilket uppsving det har blivit för försäljningen av cyklar, framför allt elcyklar.

Varför ökar cyklandet nu? Cykeln är ju inte någon ny uppfinning. Har medborgarna helt plötsligt fått upp ögonen för att det är bra för hälsan? Kanske är det så. Beror det på alla köer och all trängsel till och från arbetet? Kanske är det så. Beror det på att det är dyrt med trängselskatt och parkeringsavgifter? Kanske är det så.

Till och med min egen mamma har valt bort bilen för cykeln. Och även min gamle far funderar på att köpa sig en elcykel, så att han kan cykla till Liseberg och dansa på helgerna.

Oavsett vad det beror på ökar cyklandet bland vuxna, men inte alls bland barn. Vad beror det på? Det är jättesvårt att veta. Men förr i tiden cyklade vart och vartannat barn till skolan. Jag tror att det beror på otrygga miljöer. Det kanske inte bara beror på trafiksituationen utan på att samhället har förändrats. Det måste vi göra någonting åt.

Vi måste kanske också satsa mer på information i skolan, så att man vet hur man ska bete sig både i trafiken och i övriga situationer när man tar sig med cykel till och från skolan.

Men det är positivt att man väljer cykeln. Det blir mindre trängsel, man bättrar på folkhälsan och det blir lättare för dem som måste ta bilen till sitt arbete att hitta parkering.

Det ser självklart olika ut beroende på var i landet som man bor. I glesbygden kanske det inte är lika attraktivt att ta cykeln när det är mycket långa avstånd. Det kan vara problematiskt att finna vägar där man kan ta sig med cykeln till och från sitt arbete. Det gäller inte minst om man tänker på två-plus-ett-vägar, där det i stort sett saknas vägrenar så att man kan cykla vid sidan av vägen. Det finns vajerräcken som det gör jätteont att köra på. Varken mopeder eller cyklar har alltså någon större möjlighet att ta sig fram på två-plus-ett-vägar. Där måste vi tänka till när vi bygger nya vägar, så att man får en vägren.

Fru talman! Med ökad cykling ser vi tyvärr också att olyckorna ökar. Då måste vi se över säkerheten och regelverket. En krock mellan en cyklist och en fotgängare leder ofta till allvarliga skullskador och i värsta fall även till döden.

Den cyklist som har hjälm får dock sällan huvudskador vid en sådan kollision. Antalet skadade till följd av krock mellan cyklist och fotgängare har ökat de senaste åren, särskilt under vårsäsongerna – man ska inte glömma alla singelolyckor som sker på grund av grusade vägar. Ofta handlar det om svåra skullskador och nackskador – men inte om man har hjälm. De som har haft hjälm klarar sig som sagt oftast utan sådana skador, och vi kanske borde se över möjligheten att få folk att använda hjälm i större utsträckning.

I trånga städer kanske kommunpolitikerna får tänka om. Man kanske borde bygga i våningar – planskilja de olika sätten att ta sig fram. Det handlar om att bygga cykelbanor uppepå broar för att öka framkomligheten. Det är svårt att på markplan få plats med körfält för bilar, kollektivtrafik, gångbanor och cykelbanor. Enklare och tydligare regler i trafiken skulle förhoppningsvis också vara en åtgärd som minskar antalet olyckor.

De flesta olyckor som sker mellan cykel och fordon i trafiken händer i korsningar. Det har till exempel kommit cykelöverfarer och cykelpassager, och jag tror att kunskapen om dessa är ganska låg. Vad gäller vid en cykelöverfart? Vad gäller vid en cykelpassage? Jag hade ingen aning innan jag sökte upp informationen själv. Cykelöverfart innebär egentligen att fordonen ska väja för cyklister, medan det vid en cykelpassage är cyklisterna som ska väja för fordonen. Jag tror att vi måste upplysa om trafikreglerna för dessa trafikslag, för att minska olyckorna.

I detta anförande instämde Per Klarberg (SD).

Anf. 23 ANDERS ÅKESSON (C):

Fru talman! Att cykling i normalfallet har en positiv inverkan på folkhälsan vet vi alla. Samtidigt utgör cyklingen ett färdmedel som ger människor såväl mobilitet som tillgänglighet utan att för den skull öka utsläppen av växthusgaser eller ens orsaka nämnvärd trängsel. Cykeln som färdmedel är därmed rimligen ett av de verktyg vi har i vårt land för att ställa om Sverige till ett samhälle som är oberoende av fossila drivmedel.

Därför måste riksdagens, regeringens och myndigheternas arbete för regelförenklingar och infrastruktur som underlättar för nyttjande av cykel fortsätta. Föregående talare illustrerade väl den förvirring som i dag råder avseende regler för cykelpassager och cykelöverfarer. Det måste vara lätt att göra rätt, och det finns som sagt flera förbättringar att göra för cyklister. Det kommer att stärka cykelns roll som transportmedel.

Samtidigt som vi kan notera att trafiksäkerhetsarbetet i vårt land i stort går åt rätt håll – det är färre dödade och skadade – ökar antalet skadade i cykelolyckor. Cykel som transportslag avviker. Det är självklart inte acceptabelt, och därför krävs det ökade insatser för att det ska bli säkrare att nyttja cykeln som transportmedel. Jag tror att det är helt nödvändigt för att inte bryta en positiv trend. Fler måste våga använda sig av cykeln i vardagen.

Som företrädare för Centerpartiet noterade jag att regeringen behöver öka sin konkretion i handlingsplanen för hur detta ska kunna ske. Den cykelstrategi som presenterades för knappt ett år sedan, våren 2017, var inte bara väldigt kraftigt försenad, utan vi menar att den även led svår brist på konkreta förslag. Det var många ord och vackra bilder, men det var inte särskilt mycket konkret. Det är dags att cykeln på allvar prioriteras i den nationella transportpolitiken.

Samarbetsregeringen, det vill säga Socialdemokraterna och Miljöpartiet med stöd av Vänsterpartiet, får inom kort sin chans att visa lite engagemang i frågan. Den kommer när regeringen under våren fastställer den nationella transportplanen för tiden 2018–2029. Då är det upp till bevis: Blir det mer resurser till cyklandet? Avsätts resurser för att förenkla cykelns roll i samhället och göra den tydlig? Blir det utpekade resurser regionalt och lokalt för att bygga cykelvägar och överfarer?

Alliansregeringen var den första regeringen att avsätta särskilda resurser till färdmedlet cykel i en nationell transportplan, vilket den gjorde 2006–2010. Frågan är om samarbetsregeringen kommer att matcha detta.

Fru talman! Jag yrkar bifall till reservation 1 i betänkandet.
(Applåder)

Anf. 24 NINA LUNDSTRÖM (L):

Fru talman! Jag står bakom alla Liberalernas förslag men nöjer mig för tids vinnande med att yrka bifall till reservation 5 och reservation 1.

Fru talman! Som många redan har varit inne på är cykling verkligen ett klimatsmart transportsätt. Det är bra för klimatet, bra för folkhälsan och bra för att minska trängsel i bilköer och kollektivtrafik. Jag har själv färsk erfarenheter från både Spanien och New York. Det ska vara enkelt att cykla även som turist.

Varför satsas det inte mer på att möjliggöra cykling? Den frågan ställer jag mig ofta. I detta betänkande saknas det konkreta åtgärder, trots att det finns många bra förslag i motionerna. Det finns ett stort engagemang bland många ledamöter både i utskottet och i riksdagen, men det är långt till konkret handling vad gäller beslut. Sverige kan och måste bli bättre – och våga testa nya förslag. Vissa åtgärder, som skyltning och att ändra regelverk, är ekonomiskt sett billiga åtgärder. Det kostar inte så mycket att förändra och förbättra. Allt handlar inte heller om pengar eller att pengar saknas.

Kunskapen om cykelplanering är stor i samhället. Det finns många duktiga planerare där ute vars kunskaper vi borde ta till vara. Många cyklister och gångtrafikanter skulle sannolikt uppleva en stor förbättring om de slapp en del av de konflikter som finns. Statliga huvudmän måste samverka med de kommunala huvudmännen både när det kommer till anläggning av cykelinfrastruktur och när det kommer till drift och underhåll. Cykling borde ses som ett eget transportslag och transportsätt.

Här vill jag påpeka att det används olika uttryck men att det handlar om att höja statusen för planering av cykelstråk. Det handlar om status, prioriteringar och att tydliggöra. Det skulle påverka utformningen av cykelinfrastruktur, liksom uppföljningen, finansieringen och planeringen – precis som för all annan form av infrastruktur. Det handlar verkligen om att höja statusen. Det handlar också om lagar och förordningar som ska höja cyklingens status.

Det saknas infrastruktur för att ta till vara den potential som finns i att kunna välja cykeln som transportmedel. Att bygga hållbara livsmiljöer behöver i högre utsträckning möjliggöra för enskilda att kunna välja ett klimatsmart transportsätt. En större andel av bilresorna skulle kunna ersättas med cykel om infrastrukturen i högre utsträckning var anpassad för till exempel pendling. Investeringar för ett ökat cykelpendlande borde prioriteras liksom vi prioriterar andra satsningar.

Jag kan konstatera att det i dag är svårt att spåra specificerade satsningar på cykling, då det saknas bra redovisning av såväl åtgärder som uppföljning. Övriga transportslag har tydliga anslag och tydlig uppföljning. Cyklingen borde få samma status som övriga transport- och trafikslag. Därför tycker jag att det är viktigt att cyklingen tydliggörs i till exempel budgetanslagen, i likhet med de övriga.

Riksdagen fattade beslut om ett tillkännagivande, men regeringen har valt att inte följa det. I detta betänkande anses frågan vara slutbehandlad.

Varför vill inte regeringspartierna höja cyklingens status? Varför ska inte cyklingen betraktas som likvärdig med övriga trafik- och transportslag? Varför?

Det är viktigt att vi får en bra infrastruktur. Trafikverket kan ansvara för riktlinjer för anläggning av cykelinfrastrukturen även när myndigheten

Prot. 2017/18:60

24 januari

Cykelfrågor

inte är väghållare. Trafikverkets ansvar för regionala stråk och förbindelseleder mellan orter är en möjlig lösning när det gäller ansvarsfördelningen för en mer sammanhållen cykelinfrastruktur.

När man cyklar vill man gärna komma fram från A till B. Om man kör bil förväntar man sig detta, och även som cyklist förväntar man sig att komma från A till B. Så är inte alltid fallet – ibland tar stråken slut, och man kommer inte vidare.

När det gäller satsningarna på en sammanhängande cykelinfrastruktur behövs det också moderna riktlinjer. Det ska kunna se olika ut beroende på vilket stråk det är eller om det handlar om pendlingsstråk för cyklister. Det ska vara lätt att hitta, och det ska vara lätt att göra rätt. Därför bör investeringar prioriteras.

Regelverket vad gäller trängselavgifternas användning borde ändras så att det även går att vidta cykelrelaterade åtgärder där det är nödvändigt.

Man måste bygga stråk som har en god standard, kvalitet och utformning när man anlägger nytt. Därför bör regelverket för statliga bidrag och medfinansiering till cykelstråk villkoras så att man får en god utformning och en god kvalitet.

I dag delar cyklister och gångtrafikanter ofta utrymme, vilket ibland är väldigt olyckligt. Denna utformning inverkar på säkerheten för båda trafikantgrupperna. Det bör vara säkert både att gå och att cykla, och därför bör man när man anlägger nya stråk separera cyklister och gångtrafikanter där det är möjligt. Dessutom borde cykelbroar naturligtvis ingå i infrastrukturplaneringen.

Fru talman! Det är också väldigt svårt att få tag i mark när man ska anlägga nya stråk – den lagstiftning som underlättar framdragandet av vägar gäller nämligen inte för cykelstråk. Enligt gällande regler kan cykelvägar anläggas inom ramen för väglagen om de är att betrakta som en del av en väganordning. Däremot kan man, enligt väglagen, inte anlägga en cykelled om den saknar samband med en väg.

Detta hindrar och stoppar möjligheten att anlägga cykelstråk. Nuvarande regler innebär att Trafikverket i dagsläget bara har möjlighet att få markåtkomst genom vägplaner eller genom frivilliga avtal. Om kommunerna inte använder sig av detaljplaneinstrumentet är det enda alternativ som återstår att frivilligt teckna avtal, och vi vet att detta inte fungerar överallt. Konsekvensen blir att det inte blir något cykelstråk. Det nuvarande systemet fungerar inte.

Det borde vara både ett statligt och ett kommunalt intresse att anlägga sammanhängande stråk för gångtrafikanter och cyklister, liksom man gör för övriga trafikslag. Det behövs därför nya lösningar för att kunna möta behovet av tillgång till mark för planering av infrastruktur.

Fru talman! Hur kommer framtidens cykling att se ut? Det finns lastcyklar. Det finns trehjulingar för vuxna. Det finns, som nämnts, elcyklar samt cyklar med släp. Detta innebär att kraven på vilken typ av infrastruktur vi anlägger kommer att öka. Därför måste vi finnas med i denna diskussion och se över hur vi anlägger de nya stråken, så att de också passar för framtidens cyklister.

Det behövs olika åtgärder för att göra cyklingen mer attraktiv, för det ska vara lätt att göra rätt. En åtgärd som skulle underlätta för cyklisterna är till exempel att färgsätta banorna, så att man vet var man cyklar och var man ska ta sig fram. Detta skulle underlätta för cyklisterna att göra rätt.

Dagens trafikregler är snåriga och bidrar inte alltid till ökad trafiksäkerhet. Detta gäller bland annat i gatukorsningar. Det vore välkommet om cyklister gavs prioritet, exempelvis genom allgrönt, som innebär att en korsning kan utformas så att cyklister från alla håll kan få grönt ljus och släppas på samtidigt. Det ska vara enklare att passera korsningar, och framkomligheten ska öka.

Det finns många länder som går före och som har testat olika lösningar vad gäller trafikregler. Där tycker jag att Sverige har mycket att lära. Det är också så att VTI våren 2014 presenterade en rapport om framkomlighet som påverkas av exempelvis vägarbeten.

De regeländringar som är viktiga handlar bland annat, som har nämnts tidigare, om att man inte ska behöva cykla på vägrenen.

Det handlar också om det regelverk som gäller för att köra om cyklister. Jag var nyligen i ett land och testade denna regel. Jag cyklade där det fanns ett regelkrav på att en bil som kör om en cyklist måste hålla en och en halv meters avstånd. Det fungerade utmärkt.

Sedan satte jag mig i en hyrbil och körde samma stråk. Jag körde förbi cyklisterna med en och en halv meters marginal. Denna regel påverkar faktiskt hur trafiken fungerar, för man gör inte omkörningar förbi en cyklist om man riskerar ett möte.

Regeln fungerar. Den är praktisk och tydlig. Varför inte testa detta regelverk i Sverige? Det kostar ingenting, utan det handlar om skyltning. Det skulle vara ett bra sätt att pröva att öka trafiksäkerheten.

Fru talman! Vi har också ett dilemma med kombinationsresor. Hur ser framtidens mobilitet ut? Ska jag kunna cykla en del av sträckan, byta till kollektivtrafik och kanske fortsätta med hyrcykel? Det är otroligt viktigt att vi börjar att fundera på mobilitet från A till B och att man kan resa smart och cykla delar av sträckan. Det vore en välgärning att se till att i alla fall kollektivtrafiken medgav att man kunde ha med sig cykel eller att man kunde växla över till en hyrcykel.

Jag noterar att barns cykling minskar ganska drastiskt. Det är färre barn som cyklar i dag än tidigare. Det vore väl viktigt att satsa på att skapa bra och säkra stråk, så att barnen lär sig att cykla? Det skulle också vara en insats för folkhälsan. Men även här gäller det att planera infrastrukturen så att barnen tar sig fram till skolan eller förskolan.

Fru talman! Cykling är också en frihetssymbol. Jag noterar att även om vi i Sverige kan cykla finns det faktiskt länder där kvinnor inte får cykla. Det ger för mycket frihet att sätta sig på en cykel och då kunna röra sig ganska långa distanser. Därför är det förbjudet med cykling för kvinnor i vissa länder. Jag tycker att det är viktigt att påminna om detta och att påpeka i Sverige hur viktig denna frihet är. Cykling är en frihets- och jämställdhetsaktivitet.

Fru talman! Det är roligt att cykla, men det ska vara säkert. Det är också viktigt att ge många fler möjlighet att cykla. Här har riksdagen en jätteviktig roll att spela. Ofta får man höra att det är kommunernas ansvar att ordna sådana möjligheter. När jag cyklar till riksdagen cyklar jag genom tre kommuner. Dessa tre kommuner måste samverka för att jag ska komma fram. Detta visar på potentialen att möjliggöra för fler att få uppleva friheten av att cykla.

(Applåder)

Anf. 25 ROBERT HALEF (KD):

Fru talman! Jag vill börja med att yrka bifall till reservationerna 16 och 17 samt till den alliansgemensamma reservationen 1.

Cykeln fyller en viktig samhällsfunktion som transportmedel. Det är nödvändigt och positivt att fler ser cykeln som ett användbart transportmedel eftersom den har goda effekter för folkhälsan, miljön och trängseln i städerna.

Herr talman! Ökad cykling minskar utsläppen av växthusgaser i både små och stora städer. Kristdemokraterna anser därför att det är viktigt att fortsätta arbetet med att få fler att välja cykeln som färdmedel.

Alltför många väljer i dag bilen i stället för cykeln som färdmedel för korta resor på 5–10 kilometer. För att bryta denna trend är trafikmiljön viktig och måste anpassas för cyklisterna så att färre cyklisterna skadas eller dör i trafiken.

Trafiksäkerheten är viktig för att få fler att välja cykeln som färdmedel och minska antalet cykelolyckor.

Det finns fler förbättringar att göra för cyklisterna i stadsmiljön för att stärka cykelns roll som transportmedel: separata cykelvägar, mer sammanhängande cykelvägar och stråk, anpassad hastighet, regler som underlättar cykling samt skyddar cyklisterna i trafiken. Inte minst underhåll av cykelvägar är nödvändiga insatser som gör cykling mer säker och förbättrar framkomligheten. Detta är åtgärder som bidrar till att fler kommer att använda sig av cykeln som färdmedel.

Herr talman! Det är uppenbart att trafikmiljön i dag inte är tillräckligt hög grad är anpassad för cykling. När andra kategorier av trafikanter drabbas av färre dödsfall och allvarliga olyckor än tidigare är utvecklingen tyvärr inte lika gynnsam för cyklisterna. I genomsnitt har 23 cyklisterna per år omkommit i trafiken under perioden 2011–2015.

Kristdemokraterna vill fortsätta att arbeta för att öka säkerheten för cyklisterna i trafiken. Det behövs mer av strategiskt och förebyggande arbete för att minska antalet cykelolyckor. Kristdemokraterna anser att kommunerna bär ett stort ansvar för att vidta åtgärder för att underlägga för cykeltrafik. Det är viktigt att kommuner samarbetar för att hitta gemensamma lösningar för cykelstråk och cykelvägar över kommungränser och att Trafikverket blir behjälpligt med resurser och medfinansiering.

Herr talman! Cykling har stor utvecklingspotential med såväl goda miljö- och climateffekter som goda hälsoeffekter. Cykeln måste på ett tydligare sätt ses som ett eget trafikslag. Framkomligheten för cyklar behöver prioriteras högre i stadsplaneringen och vid infrastrukturinvesteringar. Det har visat sig att när så sker ökar också cyklingen markant. Kristdemokraterna satsar därför 350 miljoner kronor per år i ett nytt anslag för säker cykelinfrastruktur.

Herr talman! Kristdemokraterna föreslår att det ska tillsättas en utredning om att skapa möjlighet för arbetsgivare att subventionera cykel- och kollektivtrafikresor till och från arbetet utan att det räknas som skattepliktig löneförmån. Alternativt bör man göra det möjligt med ett bruttolöneavdrag för kollektivtrafikbiljetter. Det är ett utmärkt förslag för att få fler att välja kollektivtrafik eller cykel som färdmedel. Därmed minskar koldioxidutsläppen.

Kristdemokraterna föreslår även att en satsning på informationsspridning om vikten av att cykla genomförs på olika språk. I denna satsning bör ideella organisationer spela en central roll. På olika sätt bör staten och förningslivet aktivt verka för ökad cykling bland personer som inte är vana vid att cykla. Det gäller främst barn och ungdomar samt nya svenskar. Många behöver informeras och utbildas för att cykla i stället för att åka bil kortare sträckor.

Vi föreslår att en särskild satsning görs för att främja cykling bland ungdomar och nya svenskar och att denna finansieras inom ramen för det nya anslag som Kristdemokraterna föreslår för att främja ett ökat cyklande.

Herr talman! Utefter allt fler vägar finns det i dag väl fungerande cykelbanor. Men på många ställen måste cyklister fortfarande dela väg med bilister, vilket medför en trafikfarlig miljö för cyklister i samband med omkörningar. I dessa sammanhang måste trafiksäkerheten förbättras.

Enligt trafikförordningen ska den förare som kör om lämna ett betryggande avstånd i sidled mellan förarens fordon och det fordon som körs om. Det finns dock inget angivet mått på vad som ska anses vara ett betryggande avstånd vid omkörning av en cyklist. Det innebär att det i dag är upp till varje bilförare som gör en omkörning att avgöra vilket avstånd som är lämpligt. Den nuvarande ordningen skapar onödiga risker för cyklister. Detta behöver åtgärdas.

Mot denna bakgrund anser vi att det behövs lagstiftning om ett säkerhetsavstånd. Kristdemokraterna föreslår att detta avstånd ska specificeras i lagen till minst en och en halv meter.

Herr talman! Jag vill också instämma i vårt gemensamma alliansyrkande om att det behövs en konkret handlingsplan för att öka cyklandet i hela landet. Vi anser att regeringen behöver ta fram en konkret handlingsplan under innevarande mandatperiod för hur detta ska kunna ske. Handlingsplanen bör utformas i dialog med regioner, kommuner och cykelbranschen.

Herr talman! Kristdemokraternas mål är fler cyklister och färre bilar för att minska trängseln i städerna. Detta bidrar även till bättre klimat och hälsa.

Anf. 26 JOHAN ANDERSSON (S):

Herr talman! I dag ska vi debattera trafikutskottets betänkande 5 *Cykelfrågor*. I betänkandet behandlas 78 yrkanden från den allmänna motions tiden. Jag vill börja med att tacka mina kamrater i utskottet. Cykelfrågan har verkligen lyfts under den här mandatperioden av olika skäl. Vi har en regering som är lyhörd för intresset av cykling. Det har också att göra med den nationella strategi som arbetades fram för drygt ett år sedan och som visat på konkreta åtgärder för att nå resultat. När vi hade den här debatten förra året var det en stor förväntan på cykelstrategin, och nu har den landat.

Det finns mer att göra på cyklingens område. Jag tänkte att jag skulle beskriva några delar som jag och vi socialdemokrater ser som viktiga frågor för framtiden.

Jag kan också konstatera att det finns få partiskiljande frågor när det gäller cykling. Alla har målet att få fler att cykla av flera skäl: folkhälso-skäl, trafiksäkerheten och möjligheten att ta sig fram snabbare i trafikmiljön.

Cykelstrategin pekar på fem insatsområden.

Vi ska lyfta cykeltrafikens roll i samhällsplaneringen. Detta har vi visat genom att ge konkreta uppdrag som syftar till att ta fram ett underlag för detta så att vi får en bättre kunskapsbank om det här.

Vi ska ha ett ökat fokus på grupper av cyklister. Många har här i debatten nämnt barn och unga. Jag instämmer i att detta område ska vara prioriterat.

För er som inte har tagit del av det kan jag berätta att VTI strax före jul kom med en första delrapport för det uppdrag som man fått från regeringen. De hade tittat på vad som krävs för att stimulera fler barn och unga att cykla. De visar på en komplex situation. Det handlar om alltifrån säkra miljöer till möjligheten att cykla till fritidsaktiviteter och om att koppla ihop detta med anläggningar, placering och samhällsbyggnadsfrågor. De visade också tydligt att det krävs att man bryter den trend som har rått under många år att transportera barnen till aktiviteter på annat sätt, vilket självklart hänger ihop med säkerhetsaspekten och tryggheten, eller otryggheten, för barnen.

Det handlar vidare om att främja en mer funktionell och användarvänlig infrastruktur. Detta kan man tydligt se. Cykelfrämjandet hade en föredragning för oss i trafikutskottet och redovisade då hur det ser ut med åskanden i de regionala trafikplaner som nu är ett underlag i den infrastruktursatsning som vi gör. Där kan man se att det lokalt och regionalt finns en väldigt stark efterfrågan när det gäller att satsa. Ansvarsfördelningen skiljer ju sig åt. I dag finns ett delat ansvar, och i första hand är detta ansvar lokalt och regionalt.

Det handlar också om att främja en säker cykeltrafik, och göra det på ett bättre sätt för att få fler att känna sig trygga i trafiken.

Och det handlar inte minst också om forskning och innovationer. Regeringen har fattat beslut om att VTI ska vara den instans som handhar cykelforskningen, eller åtminstone är hemvist för den delen. Detta ser jag med spänning fram emot, eftersom medarbetarna på VTI är väldigt duktiga. Vi har ju träffat dem i olika sammanhang.

Det finns ett antal saker som nu är ute på remiss, nämligen

- cykling på körbana, även om det finns cykelbana
- hastighet i tätbebyggt område
- cykelgata
- vägmarkering för cykelbox
- förenklad markering av cykelpassage och cykelöverfart
- gående på gång- och cykelbana
- markering av övergångsställe på cykelbana.

Många av dessa frågor har vi diskuterat i den här debatten.

Allt detta har alltså varit ute på remiss, och nu jobbar de i Regeringskansliet med att sammanställa förslagen och sedermera återkomma om hur vi ska hantera allt på bästa sätt.

Vad som också har skett är att elcykelpremien inrättas från och med 1 februari 2018. Jag tror att det var Erik som i sitt anförande tog upp elcykelpremien i lite negativa ordalag. Men med elcykelpremien kommer

vi att nå en helt ny målgrupp. Jag har nära vänner som har bekymmer med olika hälsotillstånd. De ser elcykeln som ett alldeles utmärkt sätt att kunna transportera sig. De är för krassliga för att kunna cykla på sedvanligt sätt, men med lite elektrisk hjälp ser de en möjlighet att kunna ta sig fram i trafikmiljön.

Det här kommer naturligtvis att ställa krav på oss som beslutsfattare – framför allt de lokala företrädarna – när nya bostadsmiljöer planeras. I dag har vi ett väldigt högt bostadstryck i landet, och detta måste även inkorporeras i satsningen på framför allt infrastrukturen.

Barn och cykel är kanske en av de mest angelägna framtidsfrågorna. Vi måste få fler unga att cykla. I dag finns en grupp människor som är motionscyklister. Vi ser att detta tryck ökar för varje år, och de stora motionsloppen blir allt snabbare fullbokade. Denna grupp måste självklart dock få en påfyllnad. Det handlar då om att börja använda cykeln i tidig ålder. Det är oerhört värdefullt och väsentligt att jobba med att hitta sätt att underlätta för barn och unga att kunna cykla.

Även en annan målgrupp är viktig. Vi har under de senaste åren tagit emot ett stort antal nyanlända. Precis som någon tidigare anförde har dessa kanske inte riktigt samma tradition av att cykla, och det gäller framför allt kvinnor. Runt om i kommunerna finns det väldigt goda exempel med olika projekt och aktiviteter för att lära sig nyttja cykel som fortskaffningsmedel.

Vi måste också stärka samverkan mellan aktörerna, och här tycker jag att det har hänt mycket. I dag finns olika organisationer – jag ska inte namnge dem – som är väldigt på i frågan och som ser möjligheten att lyckas här. De offentliga har också anammat detta. Jag tänker framför allt på Svenska Cykelstäder, en framgångsrik organisation som driver dessa frågor. Vi i riksdagen träffar dem med jämna mellanrum för att få en bra bild av vad som händer.

Slutligen vill jag även trycka på trafiksäkerheten som en angelägen fråga att jobba vidare med. Vi måste fortsätta med de förslag som är framme och också naturligtvis vara lyhörda för att ta fram fler förslag för att öka den här delen. Vi kan aldrig vara nöjda så länge någon dödas i trafiken. Dessvärre står gruppen cyklister i dagsläget för en hög andel.

Mobiliteten är också en fråga som är väldigt angelägen. Jag tror att den kommer att lyftas fram ännu mer framöver i takt med att det kollektiva resandet ökar. Men detta måste hänga ihop, och det gäller såväl kollektivtrafik som cykel och möjligheten att ta sig till och från olika resecentrum och annat. Vi här har ett stort ansvar för att se till att det finns resurser och möjligheter att hantera detta.

Herr talman! Jag vill yrka bifall till förslaget i betänkandet och avslag på samtliga reservationer.

I detta anförande instämde Teres Lindberg, Jasenko Omanovic och Leif Pettersson (alla S).

Anf. 27 NINA LUNDSTRÖM (L) replik:

Herr talman! Johan Andersson beskriver här åtgärder som är viktiga i framtiden, och han påpekar att det finns ett stort engagemang och att vi är överens om mycket. Samtidigt konstaterar jag att det i det här betänkandet,

i vilket det finns väldigt många förslag på konkreta sätt att förbättra trafik-säkerhet, infrastruktur och regelverk, finns 22 reservationer på grund av att vi inte är överens.

Det väcker förhoppningar när Johan Andersson säger att vi ska satsa och göra förändringar för framtiden. Men här finns ett antal exempel där det är lite svårt att förstå skälet till att man inte kan påbörja arbetet redan nu. Om man läser betänkandet ser man att majoriteten till exempel avfärdar frågan om ett visst avstånd vid omkörning av en cyklist. Det gäller en och en halv meter. Jag beskrev att jag själv har testat detta i ett annat land och att det fungerar utmärkt där.

Det finns vidare heller ingen beskrivning av varför man inte vill vidta andra åtgärder som handlar om vägrenen eller allgrönt eller varför man över huvud taget inte vill se cykling som ett eget transportslag och transportsätt.

Min fråga till Johan Andersson är därför: Varför vill ni inte höja cyklingens status? Det fanns ett tillkännagivande 2015 i vilket man väldigt tydligt tyckte att det gäller att höja statusen eftersom det påverkar lagstiftning, förordningar, uppföljning etcetera. Varför ska man inte höja statusen?

Jag har ytterligare en fråga, och den gäller de enkla åtgärder som inte kostar så mycket. Varför är ni inte ens beredda att titta på det här? Frågan om exempelvis omkörningar avfärdar ni helt i betänkandet. Varför vidtas inte de åtgärder som redan nu är möjliga?

Anf. 28 JOHAN ANDERSSON (S) replik:

Herr talman! Jag vill nog hävda att vi har höjt statusen för transportslaget cykel avsevärt i den här delen, inte minst med den nationella cykelstrategin. Den borgerliga regeringen gjorde en del utredningar. Cykelutredningen var en bra utredning, som vi har sett och läst. Men det blev inte så mycket mer efter den.

Nu har vi fått fram en cykelstrategi. Det är precis vad det låter som: en strategi. Det innebär att konkreta delar ska fyllas på sedan. Mycket av det har presenterats, men det är fortfarande saker som ligger kvar och som vi håller på och jobbar med. Jag nämnde de fem områden som just nu bereds i Regeringskansliet. Detta har hanterats på det sätt som saker och ting ska hanteras på i ett nationellt perspektiv – det ska beredas för att vi slutligen ska kunna fatta beslut i rätt instans. Det är precis detta som pågår.

Frågan om omkörningar är i dagsläget inte uppe för behandling, precis som Nina säger. Men återigen: Vi har nu gett förutsättningar och möjligheter att jobba betydligt mer med forskning och andra delar. Jag förutsätter att detta också kommer att ge resultat genom att visa på vilka lösningar som är de bästa för framtiden. Det är det vi vill ha fram för att kunna göra korrekta bedömningar och avvägningar och fatta korrekta beslut.

Anf. 29 NINA LUNDSTRÖM (L) replik:

Herr talman! Jag noterar Johan Anderssons ambitionsnivå. Vi är båda två väldigt engagerade i cyklingens villkor. Det välkomnar jag. Men någonstans tryter tålmodet. Min kollega Barbro Westerholm brukar säga att tålmodet är ens bästa vän. Men nu har det gått väldigt många år. Jag tycker att det finns lågt hängande frukter. Man skulle kunna förändra vissa

saker snabbt. Det handlar om de regelverk som regeringen ansvarar för och som riksdagen ansvarar för.

Exempelvis kan jag notera att det vad gäller det här med minsta avstånd vid omkörning av en cyklist står i betänkandet att ”detta inte är en fråga som har varit föremål för förslagslämnande”. Men här har vi konkreta förslag i motioner som säger: Låt oss nu ändra regelverket! Jag har själv testat en och en halv meter-regelverket i ett annat land som både cyklist och bilist, och det fungerar utmärkt. Varför vågar vi inte i Sverige testa lite mer och se till att gå vägen fram?

Jag förstår att det kostar pengar att anlägga stråk. Det handlar om planering och markåtkomst. Men vi har mängder av förordningar och lagstiftning som påverkar hur man ser på cyklisten och hur exempelvis trafiksäkerheten fungerar. Det handlar om korsningar, högersvängar, vägrenar och ett avstånd på en och en halv meter. Varför inte börja vidta åtgärder för att förbättra trafiksäkerheten? Jag tror inte att det är så komplicerade frågor att ändra. Det är klart att man blir väldigt besviken som cyklist när alla pratar om att det här är viktigt men det inte kommer några konkreta åtgärder. Jag skulle vilja höra från Johan Andersson när sådana i så fall kommer att komma. Nu har ni suttit i regeringsställning sedan 2014. Detta borde gå att ändra väldigt snabbt. När är det lämpligt att göra det? Nu kan jag konstatera att ni återigen avslår förslag som skulle kunna göra direkt skillnad.

Anf. 30 JOHAN ANDERSSON (S) replik:

Herr talman! Jag tackar Nina för frågorna.

Jag vill påminna om de uppdrag som vi har lämnat. VTI har fått ett uppdrag att titta på barn och ungdomars cyklande, som vi nämnde tidigare. Detta levererades till regeringen i december månad. Man har gett ett uppdrag att beskriva de främsta behoven inom cykelforskningen och ta fram förslag på hur cykelforskningen kan samordnas och stärkas. Då kommer det förhoppningsvis fram förslag på vad det är som behöver göras för att samla det här på ett och samma ställe men också konkreta förslag på vad det är för saker som ska ske.

Det handlar väldigt mycket om metoder för mätning av cykeltrafik. Även det uppdraget har nu levererats. Om vi mäter och har statistik att gå efter kan vi se hur utvecklingen sker när det gäller olyckor, trafikmiljöer och annat. Det handlar om att fördela pengar till ideella organisationer, vilket vi gjorde under 2017, för informations- och utbildningsinsatser som främjar ökad och säker cykling. Det handlar också, precis som jag var inne på, om uppdraget till Boverket att få in cykling i samhällsplaneringen, vilket är enormt viktigt när vi nu bygger som vi gör i landet.

Mitt svar på din fråga är väldigt tydligt, Nina. Det krävs att vi har ett bra underlag när vi fattar beslut. Jag är väldigt förhoppningsfull. Med de här utredningarna kommer vi att få fram bra underlag som gör att vi kan göra korrekta vägval. Med den samsyn som jag upplever att det finns när det gäller cykelpolitik är jag inte ett dugg oroad. Vi kommer gemensamt här i kammaren att hitta de bästa lösningarna.

Anf. 31 LORENTZ TOVATT (MP):

Herr talman! Jag kom väldigt nyligen hem från en studieresa i Nederländerna, där jag hade äran och glädjen att få besöka några av världens

absolut bästa cykelstäder: Groningen, Utrecht, Haag, Rotterdam och förstås Amsterdam. Det var en riktig glädje att få testa på hur det är att cykla i ett så framgångsrikt cykelland som Nederländerna. Jag hade dessutom möjligheten att ta med mig cykeln ned. Jag har en vikcykel som jag kan ta med på tåget från Stockholm hela vägen ned, så jag kunde cykla överallt, var jag än var. Groningen och Utrecht vill jag lyfta fram särskilt. Vad gäller andelen resor som sker med cykel är Groningen världens bästa stad med 61 procent. I Utrecht bygger man just nu världens största cykelgarage.

Jag inleder med att prata om det här därför att man kan hämta väldigt mycket inspiration från Nederländerna. Nederländerna har gjort nästan allt rätt i sin cykelpolitik ända sedan 70-talet. Det var tydligt att man redan då började arbeta mot målet att cykling ska vara normen och det naturliga sättet att transportera sig om man inte går. Det har man helt enkelt lyckats med, och det tycker jag är fascinerande.

Något som man märker i Nederländerna och som forskningen också är väldigt tydlig med är vilka ofantliga samhällsvinster det finns med cykling. Det blir naturligtvis friskare luft – om fler ställer bilen och tar cykeln kommer vi att få en bättre luftkvalitet. Vi får förstås mindre trängsel, och trängsel är ett problem som vi har i flera av de stora svenska städerna. Det är helt enkelt för många som tar bilen när de i stället kan ta cykeln. Lägre klimatutsläpp är en självklar del. Det är världens ödesfråga, och där kan cyklingen spela en viktig roll. Cykling ger bättre hälsa och bättre ekonomi för individerna. Och bara en så grundläggande sak som att man faktiskt blir gladare av att röra på sig och cykla! Alla de här fördelarna ser man i Nederländerna, och så fort man ser att cyklingen ökar ser man att mycket av detta kommer som ett brev på posten.

När jag var i Nederländerna frågade jag runt lite. Vi träffade bland annat Groningens borgmästare, och jag frågade om det fanns ett motstånd mot den här utvecklingen på 70-talet, när man började stänga ute bilen och i stället gav cykeln som ett alternativ. Ja, det fanns det, fick jag veta. Stora delar av näringslivet var väldigt oroliga för att det här kanske skulle leda till att de inte fick några kunder därför att kunderna inte kom fram till deras butiker. Men i och med att utvecklingen blev bättre och bättre på cykelområdet märkte man successivt att hela samhället började skifta – från att vara skeptiskt till cykelns utbredning och begränsningen av biltrafiken till att vilja ha just det. Om man frågar näringsidkare i Groningen i dag säger de unisont: Fram för cykeln och stopp för bilen! Det tycker jag är en spännande utveckling. När man väl ger tillfälle för utveckling på det här området välkomnas det slutligen av alla, även om det kan vara lite groll i början.

Herr talman! Låt mig komma in på några av de politiska utvecklingsområden som jag ser som särskilt viktiga! Det första är något som många redan har varit inne på, nämligen regelförenklingar. Det handlar om att cykeln helt enkelt ska vara norm för vissa typer av resor.

I dag vet man som cyklist att många trafikregler är utformade på 60-talet då man hade bilen som norm. Det var bilreglerna som fick gälla även för andra trafikanter. Det är ett skifte som vi nu behöver göra.

Det kan handla om saker som gör det enklare att vara cyklist. Det kan till exempel vara att kunna svänga höger när det inte finns några gångtrafikanter men det är rött ljus. Det är en sådan sak som hade gjort livet enklare för oss som cyklar.

Det handlar om väjningspliktsregler, allgrönt, som flera har varit inne på, och att göra det tydligare när man ska skilja gångtrafikanter och cyklister från varandra. Det handlar generellt om regeländringar för att göra cykel till norm för olika typer av transporter.

Det andra området som jag vill nämna är mark och infrastruktur. Oftast när man talar om cykling och utmaningar nämner man sådant som säkerhet. Oftast kokar det ned till att de utmaningar som finns löses lättast genom en infrastruktur som fungerar och är tydlig.

Här har vi långt kvar till att nå samma nivåer som de framstående cykelstäderna i Nederländerna eller för den delen i Danmark. Det handlar om att ha generellt bättre infrastruktur. Men det handlar också om att lättare kunna få till markåtkomst för cykelinfrastruktur.

I dag har kommuner och regioner problem när de ska exploatera cykelinfrastruktur därför att cykelvägar inte räknas som en egen väg enligt lagen. Det är någonting som på sikt kommer att vara helt avgörande för att vi ska få den infrastruktur som alla cyklister förtjänar.

Det sista området som jag vill nämna är trafiksäkerhet, som många har varit inne på. Jag nämnde nyss att för trafiksäkerhetens skull är infrastrukturen det absolut mest avgörande. Jag vill lägga in en brasklapp här och vara väldigt tydlig med en sak: Det är farligare att inte cykla än att cykla.

Vi ska inte överdriva farorna med att cykla. Det är ungefär 20 gånger större hälsofördelar med att cykla sett till de små eventuella risker man utsätter sig för som cyklist. Det är en grund för diskussionen. Det är väldigt hälsosamt, nyttigt och positivt att cykla oavsett de små risker som finns.

Likväl är en stor del av debatten när man talar om cykling att säkerhet skulle vara centralt. Man upplever att det finns en osäkerhet oavsett siffrorna bakom. Även här finns det utvecklingspotential.

Som jag varit inne på handlar det väldigt mycket om att mota bilen i grind. Det handlar om att se till att infrastrukturen är säker och väl underhållen.

För att återigen ta Nederländerna som exempel har de bland annat jobbat väldigt mycket med få ned bashastigheten för biltrafiken och se till att man har många cykelgator där cykeln helt enkelt är norm och bilarna får anpassa sin takt och allting sådant och ha väjningsplikt hela tiden för cyklister. Det finns mycket mer man skulle kunna göra, men jag väljer att stanna där.

Regeringen har tagit tag i cykelfrågorna den här mandatperioden. Vi såg en ganska passiv alliansregering under åtta år. Nu ser vi att regeringen har visat på en viljeinriktning när det gäller cykelfrågorna.

De saker som har varit bäst och mest avgörande den här mandatperioden är först och främst stadsmiljöavtalen. Det är ett finurligt statsbidrag där staten går in med vissa medel och dessutom får någonting tillbaka från kommunen. Staten medfinansierar infrastruktur eller kollektivtrafik, och då lovar kommunen att vidta stadsmiljöhöjande åtgärder. Nu kan man också söka för cykelinfrastruktur.

Elcykelpremien är en utmärkt lösning för dem som bor lite längre från city. Vi vet att till exempel Stockholm har 110 000 personer som bor på ett cyklingsavstånd på en halvtimme från sina jobb. Det är 110 000 personer som skulle kunna ställa bilen i dag och ta en cykel. Många kanske inte kan, vill eller orkar ta en vanlig cykel. Då är elcykeln ett väldigt bra alternativ när de bor i närförort och känner att de inte riktigt orkar ta en vanlig

cykel. Cykelstrategin finns. Här finns mer att göra, men det är en bra grund att bygga vidare på.

Jag ska avsluta med saker där jag förväntar mig mer av regeringen. Det gäller bashastigheten, som jag har varit inne på tidigare. Den har man aviserat, och där hoppas jag att man snart kommer vidare. Vi har det tidigare beslutet från riksdagen om att kunna cykla i gatan som också är centralt. Där förväntar jag mig också att regeringen som aviserat kommer fram med ett förslag.

Vi har det som jag har varit inne på med markåtkomst, cykelgator och liknande. Jag noterar att i förrgår kom Trafikanalys med sitt förslag om hur man ska mäta cykeltrafiken och hur man eventuellt ska lägga upp ett mål för ökad cykling. Det måste man titta på för att se hur man går vidare med det.

Herr talman! Med det yrkar jag bifall till utskottets förslag i betänkandet och avslag på reservationerna.

I detta anförande instämde Stina Bergström (MP).

Anf. 32 NINA LUNDSTRÖM (L) replik:

Herr talman! Det är spännande att lyssna till Lorentz Tovatt. Det är många av oss som har egna erfarenheter av att resa i andra länder. Jag välkomnar att många av ledamöterna gemensamt i kammaren blickar mot de andra länderna. Men i riksdagen finns nu möjlighet att fatta beslut om konkreta åtgärder. Det är någonstans lite grann sorgligt i sammanhanget.

Det finns väldigt många goda förslag. I detta betänkande finns det förslag om mål och utgångspunkter för ett ökat cyklande, cykeln som eget transportmedel, infrastruktur för ökad cykling, färgsättning av cykelbanor, ökad trafiksäkerhet, säkerhetsavstånd för omkörning av cyklist, utbildning och insatser för ökad cykling vad gäller barn och vuxna och underlättandet av kombinerade resor med cykel.

Lorentz Tovatt ger uttryck för att det finns en ambitionsnivå. Jag konstaterar återigen att det finns 22 reservationer. En del av frågorna har egentligen inte ens budgetbäring. Det handlar om lagstiftning, förordningar och omskytning. En av mina frågor till Lorentz Tovatt är: När kommer det konkreta förslaget?

Tillkännagivandena är från 2015. Den nationella cykelstrategin hade ingenting konkret som slutsats, utan det var ambitionsnivåer. Här finns det återigen konkreta åtgärder för att förbättra för cyklisterna. Det är vad man gör i andra länder som Nederländerna, Danmark och Spanien. Till och med i New York där jag var nyligen och tittade på deras cykelsystem vidtar man konkreta åtgärder.

Varför vill inte Miljöpartiet att cyklingen ska ses som ett eget trafikslag och transportsätt och att man höjer statusen på cyklingen? Varför säger ni nej till det?

Anf. 33 LORENTZ TOVATT (MP) replik:

Herr talman! Tack för frågan, Nina Lundström, och för ditt engagemang i frågorna! Jag har läst dina motioner och tycker att du har många bra förslag och poänger. Jag sympatiserar i stor utsträckning med det du säger.

Som Nina Lundström väl känner till fungerar regeringsarbetet så att man arbetar aktivt och effektivt i regeringen. Det har Miljöpartiet gjort. Vi har fått till stora förändringar. En del av dem har jag redan nämnt. Det är stadsmiljöavtalen och elcykelpremien som är avgörande.

Det finns visst konkreta förändringar i cykelstrategin och i det regel-
pm som tillhörde. Mig veterligen sker det beredning inom Regerings-
kansliet på några av de avgörande frågorna när det gäller bashastighet och
att cykla i gatan. Jag är övertygad om att det kommer att komma mer.

Utöver det nämnde jag att cykelstrategin bör ses som en grund. Där har
vi någonting att arbeta på. Det är regeringen tydlig med när den skrivit i
sin cykelstrategi att det kommer att ligga till grund för fortsatt arbete för
att kunna öka cyklingen och göra den säkrare. Jag är inte orolig för det.
Jag känner tillförsikt inför vad som komma ska inom området.

Anf. 34 NINA LUNDSTRÖM (L) replik:

Herr talman! Jag noterade precis som jag sa i den tidigare debatten att
när det exempelvis står i betänkandet att avståndet vid omkörning av cy-
klist inte varit föremål för förslagslämnande blir jag väldigt konfunderad.
Vi har i dag konkreta motionsförslag som ni vill avslå. Det är ett väldigt
konkret förslagslämnande.

Engagemanget finns, och det finns ganska enkla åtgärder att vidta för
att höja trafiksäkerheten. Det handlar om hur man betar sig i en korsning
och om att kunna få lämna en smal vägren för att cykla på vägbanan för
att som cyklist inte bli utputad i ett dike.

Det handlar om frågan om säkerhetsavstånd, som jag har nämnt och
som jag själv testade för bara några veckor sedan i ett annat land både som
cyklist och som bilist. Jag har alltså testat och sett hur det fungerar. Det
fungerar utmärkt, för med detta gör man inte omkörningar med risk för att
möta en bil och för att putta ut cyklister och utsätta dem för fara.

Jag vet att det finns ett budgetsysteem och att vi har olika budgetramar.
Liberalerna har avsatt mer pengar än Miljöpartiet. Vi tycker också att man
ska ha ett separat anslag. Jag förstår helt och hållet att det ställer till det
när man ska planera cykelinfrastruktur. Men det finns också förordningar
och lagstiftning som vi har rådighet över här. Många i utskottet är engage-
rade i att ändra denna lagstiftning. Men när förslagen finns här kommer vi
ändå inte fram.

Det kostar inte mycket pengar att sätta upp andra skyltar. Varför kan
vi då inte enas om att detta är viktigt att genomföra? Det är det här som jag
tror att många cyklister där ute känner: Varför kan ni inte bara fatta detta
beslut så att vi får ökad trafiksäkerhet och nya skyltar som säger att man
verkligen ska värna cyklisterna? Jag förstår inte det.

Anf. 35 LORENTZ TOVATT (MP) replik:

Herr talman! Tack återigen för frågorna och synpunkterna, Nina Lund-
ström! På en punkt vill jag rätta dig. Det handlar om att Liberalerna skulle
satsa mer pengar. Det stämmer inte, för Liberalerna drar undan stadsmiljö-
avtalen från sin budget. Det beklagar jag verkligen, för det är en jätteviktig
satsning som gör stor skillnad för många kommuner som vill investera i
en bättre stadsmiljö och som vill investera i just cykelinfrastruktur.

Vad gäller det fortsatta arbetet kan jag lova Nina Lundström att jag
kommer att fortsätta att arbeta för flera av de saker som jag har talat om i

dag. Jag är övertygad om att cykelstrategin kommer att ses som en bra grund för detta. Utöver det som jag nämnde i mitt anförande kommer nu Trafikanalys med sitt förslag på hur man ska mäta cykeltrafiken i framtiden och hur man då eventuellt ska införa nationella mål för ökad cykling. Jag tror att detta arbete också kommer att vara viktigt. Om regeringen går vidare med ett nationellt mål kommer det också att tvinga fram åtgärder och en diskussion där man ser över åtgärder för att lyckas nå en ökad cykling.

Jag tycker att vi nu har en bra grund, och jag är taggad på att fortsätta arbetet framöver.

Anf. 36 ANDERS ÅKESSON (C) replik:

Herr talman! Det var ett väldigt engagerat anförande av Miljöpartiets företrädare Lorentz Tovatt med många intressanta centraleuropeiska erfarenheter och perspektiv som redovisades. Jag är alldeles övertygad om att vi kan hämta mycket kunskap den vägen.

Men nu är det så, herr talman och vänner, att Lorentz Tovatt representerar ett av två regeringspartier – Miljöpartiet. Samarbetsregeringen sitter här och nu och bereder den nationella transportplan som man ska fatta beslut om en kall torsdagsmorgon i slutet av mars eller början av april. Det brukar vara någon gång då. Det handlar om att fördela drygt 700 miljarder kronor för transportinfrastrukturen i vårt land för tiden 2018–2029. 700 miljarder kronor – det är ofantligt mycket pengar!

Vilka konkreta avtryck, herr talman och Lorentz Tovatt, av den entusiasm som Lorentz Tovatt gav uttryck för kommer vi att se i den nationella transportplanen? Jag tänker på avtryck som alliansregeringens Kattegattled 2010 – den första konkreta satsningen i en nationell plan för en cykelinfrastruktur för att binda ihop tätorter på västkusten. Vilka konkreta förslag och åtgärder kommer entusiasmen att ge avtryck i? Eller är det bara, liksom cykelstrategin, en vacker samling ord?

Anf. 37 LORENTZ TOVATT (MP) replik:

Herr talman! Tack, Anders Åkesson, för frågan! Som Anders Åkesson mycket väl vet kommer jag inte att kunna gå in i detalj på vad som kommer i den nationella planen eftersom den inte är beslutad om. Däremot kan jag resonera om den och tala om det som finns i förslaget från Trafikverket. Det jag kan konstatera direkt är att man för första gången har en specifik cykelpott i den nationella planen. Det har inte funnits tidigare, inte heller i alliansregeringars tidigare nationella planer.

Cykelpotten ligger på 1 ½ miljard. Vi vet att vi kommer att behöva mer pengar än så. Men det finns också två specifika cykelleder namngivna i den nationella planen. Om ni började med en följer vi upp med två. Det finns alltså saker redan där.

Utöver detta skulle jag vilja skicka en fråga tillbaka till Anders Åkesson, som brinner för de här frågorna och som kommer från ett grönt parti: Varför väljer ni att kraftigt dra ned på de stadsmiljöavtal som regeringen har infört? Vi har tagit Norge som förebild för dessa avtal, och de har funkat väldigt bra i arbetet med att få fram mer cykelinfrastruktur. Detta är pengar som har funnits i statsbudgeten men som också nu kommer att föras över in i den nationella planen. Det blir ett svar på frågan, utöver den särskilda cykelpott som kommer med stadsmiljöavtalen och som kommer att

ligga rullande med 1 miljard per år i den nationella planen. Detta är pengar som Centerpartiet tidigare har strukit i sina budgetar och som ni halverar i er höstbudget. Frågan riktas därför tillbaka: Varför vill Anders Åkesson kraftigt dra ned på anslagen till cykelinfrastruktur?

Prot. 2017/18:60

24 januari

Cykelfrågor

Anf. 38 ANDERS ÅKESSON (C) replik:

Herr talman! Tack för försöket till replik, Lorentz Tovatt! Men jag uppfattade nog att jag inte fick något svar på min fråga.

Det var ett entusiastiskt föredrag, inlägg och anförande med många intryck från Centraleuropa och runt om i världen. Men jag kan konstatera att i det betänkande vi just nu behandlar, Lorentz Tovatt, avslår regeringspartierna drygt 20 konkreta förslag till yrkanden om att förbättra, förenkla och göra cyklandet säkrare för människor. Vi vill göra det enklare att göra rätt.

Det gäller rätt enkla saker, som att det ska vara samma färg på cykelöverfarterna när de korsar en väg. I dag kan det vara en blå markering i en kommun och en röd i en annan. Allt sådant bidrar till förvirring. Tjoff – så stryker Miljöpartiet, Socialdemokraterna och Vänsterpartiet detta! Det var onyttigt, tycker de. Om nu den vilja och entusiasm som jag tyckte att det gavs uttryck för i anförandet omsätts i konkret handling borde man vara betydligt mer lyhörd för konkreta, kostnadsfria och enkla förslag.

Herr talman! Stadsmiljöavtalen är i all huvudsak en fråga om att flytta pengar – drygt 1 miljard om jag minns rätt – från ett anslag för transportinfrastruktur och styra det mot i synnerhet järnväglösningar i tätorter. Det kommer inte att ge cyklingen särskilt mycket; det tror jag att inte ens Lorentz Tovatt tror.

Vilka konkreta avtryck för cyklingen – för det är det vi diskuterar här och nu – kommer vi att se i det nationella förslaget? Trafikverket lade fram ett förslag. Det har varit ute på remiss, och det har kommit många synpunkter. Ni har att fatta beslut.

Anf. 39 LORENTZ TOVATT (MP) replik:

Herr talman! Jag vet inte om Anders Åkesson kanske missade mitt svar nyss. Jag var väldigt konkret med vad som finns i den nationella planen. Jag nämnde bland annat att det för första gången någonsin finns en särskild cykelpott. Jag nämnde också att det finns två namngivna leder till skillnad mot vad som tidigare har funnits i Alliansens nationella planer. Utöver det nämnde jag att vi inför stadsmiljöavtal permanent i den nationella planen. Detta är tre konkreta saker som Anders kanske missade när jag nämnde dem i ett tidigare anförande.

Jag måste rätta Anders Åkesson i sak när det gäller stadsmiljöavtalen. I den senaste ansökningsrundan tror jag att uppemot hälften av alla ansökningar handlade om cykelinfrastruktur. Vi får alltså cykelinfrastruktur på två olika sätt med stadsmiljöavtalen. Det första är att det blir en kompletterande åtgärd som en motprestation från kommunens sida. Staten går in och säger: Vi bygger en spårvagnslinje eller en busslinje här. Vad gör ni för att förtjäna dessa pengar? Kommunen svarar då: Vi bättrar på vår stadsmiljö genom att till exempel bygga nya cykelleder. Utöver detta kan man som kommun söka direkt till cykelinfrastruktur. Det är det andra. Anders Åkesson kommer att behöva gå hem och läsa på om hur stadsmiljöavtalen funkar. Det är en smart uppfinning som jag är väldigt över att Miljöpartiet har drivit igenom.

Jag vill återigen skicka tillbaka bollen, för det låter på Anders Åkesson som att allting när det gäller transportpolitiken och när det gäller cykling avgörs under denna mandatperiod. Anders Åkesson har varit centerpartist länge. Alliansen styrde i åtta år, och det hände nästan ingenting under de åtta åren. Det har hänt betydligt mer under fyra år med S och MP i regeringen, så det blir ännu en hemläxa för Anders Åkesson att tänka över: Vad gjorde vi, och vad hade vi kunnat göra bättre? Och naturligtvis också: Vad gör vi gemensamt framöver?

Anf. 40 ROBERT HALEF (KD) replik:

Herr talman! Lorentz företräder även regeringen, då Miljöpartiet är en del av regeringen, och har beslutat om en cykelpremie som lyfts fram här i anförandet. Den är på 350 miljoner kronor, vilket för perioden 2018–2020 blir över 1 miljard kronor som bidrag till privatpersoner med ungefär 10 000 kronor för att köpa en elcykel. Det är en väldigt populistisk och felaktig satsning, anser vi från Kristdemokraterna. Det finns mycket annat att göra för att få fler människor att välja att cykla.

Jag sa i mitt anförande att från Kristdemokraternas sida avsätter vi över 350 miljoner kronor för att få fler att cykla och för att jobba med cykel-främjande frågor. Jag sa också att vi från KD vill ha en utredning om att skapa möjlighet för arbetsgivare att subventionera cykel- och kollektivtrafikresor just för att få fler att använda sig av cykel och kollektivtrafik som färdmedel för att minska utsläppen och så vidare.

Herr talman! Min fråga till Lorentz är: Anser du att denna premie på 1 miljard kronor från skattemedel som kommer att gå till privatpersoner som redan har råd – de som vill köpa elcyklar gör ju det, och försäljningen går ganska bra utan att den här premien finns – är rätt satsning från regeringens sida?

Anf. 41 LORENTZ TOVATT (MP) replik:

Herr talman! Tack, Robert Halef, för frågan! Jag är inte hundraprocentigt säker, men jag tror att den här satsningen är på tre år, det vill säga 350 miljoner över tre år som total summa. Jag tror inte att det är 1 miljard totalt. Jag är inte helt säker på det, utan jag ska be att få återkomma i den frågan.

Jag tycker att det här är en jättebra satsning. Det vi kunde se omedelbart när man införde den var en 230-procentig ökning av antalet elcyklar. Det säger någonting om efterfrågan på det här området.

När jag talar om cykling talar jag delvis om ökad cykling men också om cykling som ett alternativ till bilen. Det ska man komma ihåg. Vi måste få människor att ställa sin bil och i stället ta cykeln. Det vinner alla på. Trängseln och allt annat påverkas, och det har jag nämnt i mitt anförande.

Vi vet att det finns de som bor i närförort – låt oss ta Bromma som exempel där det bor många småbarnsfamiljer – och har ungefär 40 minuters resa in till stan med sin bil. Om de skulle sätta sig på en elcykel skulle de halvera sin pendlingstid. Det finns en jättepoteential där. Jag tror inte att alla har förstått den superpotential som finns i att människor som bor i närförort och som pendlar kan välja att ställa bilen och i stället ta elcykel. Jag tror att det är en jättebra åtgärd.

Vi har tittat på Norge som är en god förebild när det gäller det här. De har infört en sådan här elcykelpremie, och där har det gått väldigt bra. Man har sett att försäljningen har ökat kraftigt, och man kan tydligt se att många av de som väljer att nyttja en sådan här premie sedan väljer att ställa bilen. Vi kan alltså se en överflyttning från bil till elcykel, och det vinner hela samhället på.

Anf. 42 ROBERT HALEF (KD) replik:

Herr talman! Jag delar inte uppfattningen att just den här satsningen har bidragit till en ökad försäljning av elcyklar, utan försäljningen går väldigt bra i och med att det finns intresse. Det behöver alltså inte finansieras med 1 050 miljoner på tre år där man tar skattemedel och ger till privatpersoner för att de ska köpa elcyklar – personer som i alla fall köper den här elcykeln om de vill det.

Den här miljarden skulle kunna användas till annat för att öka och säkra cyklingen i landet, till exempel till att satsa mer på underhåll av vägar. Som tidigare har sagts skulle man också kunna göra regeländringar för att få fler att cykla och för att öka trafiksäkerheten för cyklister med mera.

Min fråga är: Tycker inte du, Lorentz Tovatt, att det hade varit bättre att satsa på Kristdemokraternas förslag att göra det möjligt för arbetsgivare att subventionera, göra avdrag på cykel- och kollektivtrafikresor, exempelvis kollektivtrafikbiljetter? Är inte det ett bättre sätt att få fler att välja kollektivtrafik och cykla de här korta sträckorna som vi pratar om i stället för att avsätta 1 050 miljoner på tre år för privatpersoner som redan hade tänkt köpa sig en elcykel?

Detta trodde ni skulle vara en succé under julhandeln, men det visade sig vara ett fiasko, utifrån vad man har sett på nyheterna. Per Bolund blev intervjuad med några företag som säljer elcyklar, och den anstormning som ni hade väntat er blev inte av för att de som redan är intresserade av elcyklar har råd att köpa en ändå. Den här miljarden skulle kunna göra mycket mer inom sjukvården och inom äldreomsorgen eller gå till fler poliser och annat.

Anf. 43 LORENTZ TOVATT (MP) replik:

Herr talman! Tack, Robert Halef, för replikskiftet! Till att börja med ska jag säga att ökningen på 230 procent bara var den första månaden. Det stämmer som Robert Halef säger att det har funnits ett ökat intresse för elcykling även tidigare, vilket har ökat försäljningen. Men en så markant ökning har inte skett tidigare, utan det här är något exceptionellt enligt branschen, som är glad över att se att intresset för detta exploderar.

Jag vill gå tillbaka till frågan om stadsutveckling. Vi ska vara medvetna ur ett svenskt perspektiv att svenska städer är ganska glesa. De är byggda ganska mycket med amerikanska städer som modell – man glesar ut stadsbyggnaden och flyttar ut förorter och närförorter utanför city. Det gör att vi får en annan typ av resmönster, vilket skapar en massa problem för oss, eftersom det gör att människor blir bilberoende.

Jag tror att man ska vara ödmjuk inför att våra städer inte är som städerna i Nederländerna. Jag har ju hyllat Nederländerna mycket i mitt anförande, och det finns mycket bra i Nederländerna att ta vara på. Men man ska också vara medveten om att vi har längre pendlingssträckor än de flesta personer som bor i Nederländerna för att vi har glesare städer. Det gör att

människor som bor till exempel i Nacka, Värmdö, närförort eller förorter i andra svenska städer har en annan utmaning när det gäller att pendla med cykel. Många kommer kanske inte att orka göra det med en vanlig cykel, utan de kanske behöver en liten knuff på vägen. Då är en elcykel ett väldigt bra alternativ.

Därför tror jag att den här satsningen prickar rätt och att vi kommer att se en fortsatt ökning av försäljningen av elcyklar, vilket kommer att gynna oss alla såtillvida att det kommer att leda till bättre hälsa, mindre trängsel och bättre ekonomi.

Anf. 44 EMMA WALLRUP (V):

Herr talman! Vänsterpartiet har också lämnat in en reservation just om cykel som eget transportslag. Det är viktigt att Trafikverket får ett tydligare uppdrag för cykel eftersom bilen har varit dominerande så länge. De tjänstemän som har varit kvar på Trafikverket efter att Trafikverket gjordes om har haft mest kunskap om bilismen och inte så mycket om de andra trafikslagen. Därför är det viktigt nu i klimatorostider att vi stärker uppdraget till Trafikverket.

Vi ser trots allt väldigt starka väderhändelser runt om i världen. Nyss kom en ny rapport om att korallreven i alla världens hav håller på att dö. Det är läskigt. Det talas inte särskilt mycket om det på nyheterna, men det är vad som håller på att hända på grund av att koldioxidhalten i haven förändras och det blir mer syre.

Vi står inför ett akut läge, som många av oss, inte minst från Vänsterpartiet, ofta påpekar i den här talarstolen. Därför behöver vi verkligen stärka de här transportslagen. Och cykel är väldigt smart. Det är ett billigt transportslag, det når alla inkomstgrupper och det är en billigare infrastruktur.

Jag vill också ta upp Groningen som exempel. En vän till mig från Groningen cyklade på 80-talet hit till Sverige och hälsade på mig när jag jobbade på en ö ute i skärgården. Han fortsatte sedan till Norge. Det var ganska ovanligt att cykla så långt på den tiden. Men nu förstår jag varför; Holland har jobbat med cykling länge.

I Groningen har man en sådan cykelplanering att det går fortare att cykla i staden än att färdas med bil. Man har planerat så att vägarna är upplagda på det sättet, och man har en mängd styrmedel som innebär att cykel gynnas framför bil.

När det gäller kollektivtrafik gäller lite samma sak i Freiburg. Där har man också försvårat för bil, vilket ger en hävarmoeffekt över mot kollektivtrafik.

Det är jätteviktigt att titta på de här exemplen för att fort få den starka omstyrning som vi behöver. Det handlar om vår överlevnad, om vår civilisation och om att vi ska kunna ha den här planeten som den är nu. Det handlar om att vi inte ska behöva gå i säck och aska. Det här handlar inte om att vi ska leva sparsmakat nu. Det handlar om välmående, livskvalitet och hälsa i stället för säck och aska lite längre fram. Kom ihåg det!

Jag vill yrka bifall till reservation 2, där cykeln som eget transportslag lyfts fram.

Jag vill också påpeka att Vänsterpartiet har varit lite bidragande till stadsmiljöavtalen, just med Freiburgmodellen. Vi vill se en motprestation, att användning av bil ska minska i städerna. Det är viktigt att tänka över

samplaneringen när man planerar infrastrukturen i städerna, för att få hävarmseffekten. Vi tycker att det är bra stadsmiljöavtal. Det är viktigt att stärka dem och att ge mycket pengar till det arbetet.

Prot. 2017/18:60

24 januari

Cykelfrågor

Anf. 45 NINA LUNDSTRÖM (L) replik:

Herr talman! Det är bra att Emma Wallrup också känner engagemang för cyklingen. Jag noterar också att även Vänsterpartiet har drivit frågan om att höja cyklingens status.

Samtidigt kan vi i och med det här betänkandet konstatera att det inte kommer att bli på det sättet. Man säger nämligen att tillkännagivandet från 2015 är färdigbehandlat. Jag vet inte på vilket sätt Vänsterpartiet har kunnat påverka den frågeställningen.

Det finns dock annat i betänkandet som Emma Wallrup inte sa något om men som jag är intresserad av, exempelvis frågor som inte har direkt budgetbäring och som handlar om att ändra förordningar och regelverk. Det borde egentligen vara ganska enkelt för regeringen och riksdagen att göra det.

Hur ser Emma Wallrup på att viktiga frågor som rör trafiksäkerhet inte får genomslag i och med det här betänkandet? Jag har nämnt minsta avstånd vid omkörning av cyklist, möjligheten att tydliggöra att man inte behöver använda en väldigt smal vägren eftersom det inte är säkert för cyklisten att bli omkörd där, korsningar, högersväng och mycket annat.

Vad avser Emma Wallrup, som stöttar regeringen, att göra för att trycka på för sådana förändringar? De borde vara enkla att genomföra.

Jag säger det återigen: Det är 22 reservationer i betänkandet, med mängder av konkreta förslag. En del förslag avfärdas med att de inte har varit föremål för förslagslämnande, vilket de har i och med att de har lagts fram här i riksdagen. Vad avser Emma Wallrup att göra för att vi ska komma framåt i de här frågorna?

Anf. 46 EMMA WALLRUP (V) replik:

Herr talman! Jag tackar Nina Lundström för frågan. Det är en väldigt bra fråga. Vi bör absolut titta på de sakerna framöver.

Vi har tittat lite mer på målstyrningen hos Trafikverket och tidigare reserverat oss, för att vi vill ge Trafikverket ett tydligare mål för ökad cykling och att man då ska se över helheten. Nu ska Trafikanalys ta fram ett mål som vi kan arbeta mot. Det är positivt. De kommer att kunna göra en analys, och sedan kan man gå in på detaljer. Jag håller med om att man hade kunnat göra det redan nu. Det är bra att Nina Lundström är aktiv och ligger på.

Jag vill lyfta fram en feministisk fråga när det gäller trafiksäkerhet i den här debatten. Flera av de här åtgärderna är viktiga, men det är också viktigt att diskutera hur män tar sig fram i cykeltrafiken. I Stockholm klagar många medborgare på att det finns män som tävlar i att komma fram på gatorna, och det är en trafikfara. Kvinnor vågar inte cykla, pensionärer blir påkörda och så vidare. Det är också en viktig sak i trafiksäkerhetssammanhang som man behöver våga diskutera.

Vi ska gynna cykling. Det är bra att de männen väljer att cykla. Men man måste ta hänsyn. Det måste finnas en debatt om det. Det kan inte vara

på det sättet att kvinnliga cyklister skräms bort. Jag känner till flera kvinnor som har slutat cykla på grund av värdslösheten i trafiken. Det hör också till.

I den diskussionen behöver man titta på åtgärderna som Nina Lundström för fram. Jag välkomnar alltså den diskussionen. Men vi avvaktar en bredare diskussion om de åtgärderna.

Anf. 47 NINA LUNDSTRÖM (L) replik:

Herr talman! Det kommer att uppstå ännu en möjlighet under våren. Vi kommer nämligen att behandla skrivelsen om den nationella planen.

Apropå tidigare diskussioner om Liberalernas budget vill jag påminna om att Liberalerna hade 1 miljard mer i den nationella planen än regeringen hade. Vi hade 623,5 miljarder, och den extra potten handlade om just cykling.

Jag är kritisk till stadsmiljöavtalen, som Emma Wallrup också nämnde i sitt anförande. Om man går in och tittar på dem kan man nämligen se att det 2017 fanns 48 ansökningar. 34 av dem beviljades. Och vilken typ av åtgärder handlade det om? Det fanns några cykelåtgärder i vissa kommuner. Men det var också busshållplatser, kollektivtrafikåtgärder, mobila kommunikationslösningar för bussar, resecentrum, bulleråtgärder och mycket annat.

Liberalerna vill ha en tydlig pott i budgeten så att man kan följa upp hur anslagen har använts. Vår kritik mot stadsmiljöavtalen har gällt att det handlar om alla möjliga kortsiktiga åtgärder och att det löper på budgetbasis. Och tidigare visste man inte exakt hur mycket pengar som skulle avsättas.

Om man vill se cykel som ett eget transportslag eller trafikslag – oavsett vilket begrepp man använder – menar vi att det också ska avsättas en budget, som det går att följa upp så att det går att se hur det ser ut.

Vi vet alla att alla typer av åtgärder som handlar om infrastruktur – planeringsåtgärder och insatser – är långsiktiga. Därför vill jag fråga Emma Wallrup: Det finns så många förslag här, och vi kommer att ha möjlighet att behandla det här en gång till under våren. Vad avser Vänsterpartiet, som faktiskt stöttar regeringens budget, att göra för att det ska leda till konkreta åtgärder som gör skillnad i praktiken? Det vi har sett hittills har nämligen inte lett till något.

Anf. 48 EMMA WALLRUP (V) replik:

Herr talman! Det vi har gjort har lett till en hel del förändringar. Vi har fått stadsmiljöavtalen på plats, och det finns en hel del cykelsatsningar i dem. Det händer alltså mycket mer än tidigare år.

En viktig sak är just att Trafikverket får ett tydligare uppdrag. Jag håller med Nina Lundström om att cykeln bör bli ett eget trafikslag.

Även när det gäller två-plus-ett-vägar bör man ge Trafikverket ett tydligare uppdrag. Det handlar om cykling på landsbygden. När en väg byggs om ska man tänka på att barn ska kunna cykla till grannen. Det handlar också om att det över huvud taget ska vara möjligt med friluftsliv med cykel på landsbygden i områden där man bygger om vägar med tanke på trafiksäkerheten. Det är en fråga som Vänsterpartiet har drivit länge. Det är viktigt att en tydligare regel och ett tydligare uppdrag om det kommer på plats.

Vi kommer att titta noga på det här. Vi kommer att ha med det i åtgärdsplaneringen och fortsätta följa frågan. För oss är cykling en otroligt viktig fråga, just eftersom det rör alla inkomstklasser. Cykel är det absolut bästa transportmedlet på korta sträckor men, ifall man vill cykla långt, även på långa sträckor.

Anf. 49 STINA BERGSTRÖM (MP):

Herr talman! Jag vill börja med att instämma i Lorentz Tovatts anförande och hans fascination inför cykling i Nederländerna. Även jag var med på studieresan som ett gäng miljöpartister gjorde.

Visst kan man hämta inspiration från Nederländerna, inte minst när det gäller två viktiga saker. Det handlar om bashastigheten i tätorterna, och det handlar om möjligheten att ta med cykeln på tåget. Precis de två sakerna har jag väckt motioner om flera gånger i riksdagen, så även till det här betänkandet. De förslagen behandlas i betänkandet.

Vi tog tåget till Amsterdam. Jag märkte att det inte hade varit något problem för mig att ta med cykeln till Amsterdam, det vill säga min vanliga treväxlade damcykel från Värmland. Problemet hade varit att få ned cykeln till Köpenhamn. Genom Sverige kan man inte ta med en cykel på tåget.

Det är inte konstigt att ta med cykeln på tåget i Europa. Det finns nämligen ett EU-direktiv som säger att resenärerna ska ha möjlighet att göra så. Av betänkandet framgår att EU-kommissionen har föreslagit att direktivet ska skärpas. Det ska bli ännu lättare för resenärerna att ta med cykeln på tåget. Det är hög tid att vi i Sverige börjar lyda direktivet, att regeringen säger till alla tågbolag att det ska vara möjligt för resenärerna att ta med cykeln.

Herr talman! Näst efter att ha bra cykelinfrastruktur, säkra och bra cykelvägar, för att få fler att cykla i våra tätorter, handlar det faktiskt om hastigheten. När vi besökte Groningen, Utrecht, Haag och Amsterdam i Holland var hastigheten 30 kilometer i timmen där det fanns cyklister, gående och bilar på samma plats. Trafikforskningen har vetat ända sedan 90-talet att det är den hastigheten där bilister, cyklister och gående kan kommunicera på ett säkert sätt, och dödsfall och olyckor minskar bland de oskyddade trafikanterna, cyklisterna och gående.

Trafikverket borde få i uppdrag att införa den bashastigheten. Regeringen har bett Trafikanalys att titta på möjligheten att sänka bashastigheten i tätorterna från 50 kilometer i timmen i dag till en annan hastighet. Trafikanalys, hör och häpna, som lämnade sitt förslag i höstas, tycker att hastigheten ska sänkas till 40 i stället för 30.

Av motiveringen framgår följande, och jag hoppade till när jag såg den: Att välja 40 kilometer som bashastighet, i stället för 30 kilometer i timmen, är ett sätt att motverka de restidsförluster som en omfattande sänkning till 30 kilometer i timmen sannolikt skulle innebära.

Denna rapport har påvisat att en hastighetsgräns på 30 kilometer i timmen i flera fall ger större positiva effekter på exempelvis trafiksäkerhet och trygghet, vilket i kombination med en förändrad stadsmiljö i förlängningen kan ge fler som cyklar och går. Trots att Trafikanalys själv säger detta föreslår man 40 kilometer därför att bilisterna skulle missa några minuter i restid.

Prot. 2017/18:60
24 januari

Cykelfrågor

Jag hoppas att regeringen, till skillnad från Trafikanalys, gör ett annat val för dessa trafikgrupper så att vi får en säker stadsmiljö och tätortsmiljö för våra barn och oskyddade trafikanter.
(Applåder)

Överläggningen var härmed avslutad.
(Beslut fattades under § 12.)

Postfrågor

§ 10 Postfrågor

Trafikutskottets betänkande 2017/18:TU4
Postfrågor (prop. 2017/18:41)
föredrogs.

Anf. 50 ERIK OTTOSON (M):

Herr talman! Jag vill inledningsvis yrka bifall till Moderaternas reservation nr 7. Vi betonar att vi tycker att det är olyckligt att man i Postlagsutredningen har missat perspektivet hur rättsvårdande myndigheter ska ha möjlighet att bedriva spaning och vidta åtgärder mot smuggling av till exempel narkotika och vapen inom postväsendet.

Det är prioriterat för bland annat landets inre säkerhet, brottsbekämpning i allmänhet och trygghet i synnerhet att vi kan kontrollera vad som rör sig över våra gränser och inom våra gränser vid posttransporter. Det ska inte finnas stora hinder för våra rättsvårdande myndigheter att förhindra narkotikahandel som sker mitt under näsan på oss eller för den delen handel med illegala vapen.

Postfrågan är minst sagt aktuell i dagens allmänna debatt. Det gångna året har inneburit höga svallvågor i diskussionen där kvaliteten har diskuterats. Frågan har ställts om det verkligen går att lita på att posten kommer fram. Moderaternas och Alliansens gemensamma budskap är att posten ska fram. Posten ska vara hel, och den ska komma fram i rätt tid.

Det finns diskussioner om hur man långsiktigt ska säkra postens överlevnad och funktionssätt i en digitaliserad värld. Det är en viktig diskussion för oss att ta. När fler och fler försändelser i stället kan digitaliseras minskar underlaget för att bedriva en robust verksamhet för till exempel Postnord och även andra aktörer på marknaden. Det är helt förståeligt. Digitaliseringen av samhället innebär stora nyttor som vi självfallet inte får mista.

Den stora utmaningen som politiken och de aktiva verksamma bolagen ställs inför är hur vi ska säkra en långsiktig funktion inom postväsendet. Det är inte en enkel uppgift. Det är inte något som man löser på ett lunchseminarium, utan det är ett långt och idogt arbete för att i varje givet skede längs utvecklingens långa väg se till att kvaliteten håller.

Vi moderater är inte naiva på något sätt. Vi inser att detta kommer att vara svårt, och vi inser att vissa av de åtgärder som regeringen vidtar med till exempel slopad övernattbefordran och justering av portopriser blir oundvikliga när man drar ut utvecklingen i tangentens riktning. Det innebär inte att åtgärderna är oproblematiske, och det innebär inte att man kan nöja sig med att vidta de åtgärderna.

Det finns effekter som kan framstå som oförutsedda. Jag hörde till exempel i går om assistansbolag som ska redovisa sin verksamhet till Försäkringskassan för att få ut ersättning för det arbete de har gjort i slutet av månaden. Det arbetet görs i praktiken omöjligt på grund av att övernattbefordranskravet slopas. Det fönster bolagen har på sig att samla in informationen om det arbete som har utförts under den förra månaden och lämna till Försäkringskassan är så litet att det inte går att göra med vanlig postgång. De måste i stället anställa människor som åker runt till de anställda för att samla in informationen och sedan, förhoppningsvis, hinna sammanställa och skicka in till Försäkringskassan. Detta är ett reellt hot för den formen av verksamheter och något som måste finna sin lösning.

Den långsiktiga utvecklingen kan såklart underlättas av tekniska innovationer, av nya innovativa lösningar och sannolikt mycket av automatisering. Det är inte allena saliggörande på något vis. Vi måste vara ödmjuka inför att den formen av nya innovationer kräver en hel del framsynthet och en inkörsperiod. Vi kan till exempel notera att kvaliteten i sorteringen av post har haft vissa problem när sorteringen har automatiserats i terminaler. Det finns också exempel på att brev i större utsträckning har kommit bort. Här måste såklart alla inblandade vara på tårna.

Vilken tidshorisont vi rör oss med i utvecklingen av nya lösningar är svårt att säga. Vilken tidshorisont vi rör oss med när det gäller digitaliseringen och hur snabbt övergången från papperspost till digital post sker är också svårt att säga. Det enda vi kan vara säkra på är att den kommer. Det enda vi kan vara säkra på är att uppgiften att vidmakthålla ett robust postväsen under de förutsättningarna är svår.

Jag upplever ändå att det i kammaren finns ganska bred samsyn i fråga om att vi måste hjälpas åt att göra detta. Vi måste hjälpas åt att problematisera, och vi måste hjälpas åt att se konstruktivt och vända på alla stenar. Men vår viktiga uppgift är att skapa förutsättningar för de olika aktörerna på postmarknaden att vidmakthålla kvaliteten och leveranssäkerheten.

Jag hoppas på en fortsatt konstruktiv debatt i den här frågan.

(Applåder)

Anf. 51 PER KLARBERG (SD):

Herr talman! Tänk er en skolklass med en lärare som får i uppdrag av rektorn att se till att alla elever får godkänt i svenska. Pondera att läraren efter ett år återkommer till rektorn för att avrapportera och meddelar att klassen i genomsnitt har fått godkänt i svenska. Bör då rektorn utgå från att läraren har uppfyllt sitt uppdrag?

Självklart inte. Ett genomsnitt är ett genomsnitt, och det kan dölja stora individuella skillnader. I klassexemplet kan det lika gärna vara så att alla elever fått godkänt som att en liten del fått mycket väl godkänt medan majoriteten blivit underkänd. Det är ett feltänk att tro att alla elever är likadana. Därför skulle ingen vettig rektor som ser till varje elev godkänna ett sådant upplägg.

Men det gör regeringen. När det gäller posttjänster är det exakt så här det går till.

Postnord har ett samhällsomfattande postuppdrag. Med det uppdraget följer bland annat krav om leveranstider för brev och försändelser.

Postnord presenterar självt siffror för hur många brev som kommer fram nästföljande dag – så kallad övernattbefordran – samt hur många som

kommer fram efter tre dagar. Det är siffror för genomsnittet i landet. Det går alltså inte att säga någonting om geografiska skillnader.

Dessa siffror har visat sig skilja sig stort från vad oberoende granskning visar. Inte nog med att Postnord i oberoende undersökningar är sämre än sina egna resultat – man når inte ens upp till det lagstadgade kravet!

I de oberoende undersökningarna framkommer också att det skiljer i servicenivå mellan olika delar av Sverige. Det betyder att även om Postnords siffror skulle stämma kan det fortfarande vara så att företaget inte når upp till den lagstadgade nivån i stora delar av landet. Med dagens kvalitetssäkring kan vi inte veta.

Detta, herr talman, anser vi är ett problem som kanske är större än den allmänna försämringen av posttjänsten. De allmänna problemen slår i alla fall lika hårt mot alla.

Landsbygden har nog med utmaningar, och en icke fungerande post-service får inte bli spiken i kistan för ännu fler landsbygdsbor.

Därför anser vi att det är av största och yttersta vikt att regeringen och ministern får det underlag de behöver för att kunna utvärdera Postnord och att riksdagen ställer sig bakom vår önskan om en geografiskt uppdelad resultatutvärdering från Postnords sida.

Herr talman! Vi ställer oss bakom samtliga våra reservationer, men för tids vinnande yrkar jag bifall endast till reservation 2.

I detta anförande instämde Jimmy Ståhl (SD).

Anf. 52 ANDERS ÅKESSON (C):

Herr talman! Jag tycker att det är roligt att det ansvariga statsrådet Peter Eriksson är på plats i kammaren när vi diskuterar hans område och proposition. Det är jätteroligt och bra.

Herr talman och vänner! I takt med ökad globalisering och mycket snabbt växande digitalisering har postinfrastrukturen och hur brev och paket hanteras hamnat i fokus eftersom människor och företag måste kunna skicka och ta emot gods och varor från olika delar av landet och världen. Detta blev särskilt uppmärksammat i och med inströmningen av paket till Arlanda sistlidna jul- och nyårshelg, för att ta bara ett exempel. Det är ju inte på Arlanda man vill öppna julpaketet; det är förmodligen i sitt hem.

Väl fungerande posttjänster är fortfarande och kommer också framgent att vara något väldigt viktigt för att människor och företag runt om i hela landet ska kunna både vara kvar och utvecklas och växa. Därför är god tillgång till posttjänster av hög kvalitet som inbegriper bland annat daglig utdelning helt avgörande för att människor ska kunna uppfatta det som möjligt att bo kvar och verka i hela landet.

Centerpartiet kommer aldrig att acceptera att landet klyvs. Postal verksamhet – post-, paket- och tidningsdistribution – måste fungera väl i hela landet.

Herr talman! I denna debatt skulle jag vilja lyfta fram två perspektiv som jag som centerpartist tycker är av särskild betydelse när vi diskuterar detta. Det är samdistribution av post, paket och tidningar, som propositionen öppnar för. Det är bra. Det andra är behovet av en öppnare och mer effektiv marknad för post och paket.

När det gäller samdistribution av post och tidningar vet vi alla att volymerna sjunker för både dagstidningar och brevförsändelser, dock inte för

paket. Det finns skäl att effektivisera hanteringen och utdelningen. Då är ökad möjlighet till samdistribution av brev, paket och dagstidningar en bra väg. Det kommer att främja såväl tids- som kostnadseffektivitet. Som bonus får det en positiv miljöeffekt eftersom totalt sett färre transporter behöver utföras.

Jag vill också tro att samdistribution av tidningar och post bidrar till att vidmakthålla en bättre tjänst i form av större tillgänglighet och service både på landsbygden och i tätorterna.

Den gemensamma distributionen ska givetvis ske enligt tidningsdistributörens logik, det vill säga på morgonen. Om vi genom samdistribution av post, paket och tidningar ger underlag för bibehållen daglig distribution av hög kvalitet i hela landet innebär det vinster för demokratin och miljön, och vi håller emot isärdragningen av landet.

Herr talman! Så till frågan om en effektiv och öppen postmarknad. För att främja postmarknadens effektivitet anser Centerpartiet att alla postoperatörer måste få tillgång till den postala infrastrukturen, däribland postnumren. Postnummersystemet är en viktig del av den infrastruktur som stöttar postala tjänster. Det påverkar inte bara postoperatörer utan även en rad andra aktörer, till exempel företag inom de snabbt växande sektorer som omfattar e-handel och digitala tjänster. Syftet med Centerpartiets förslag är att underlätta konkurrens och etablering av nya verksamheter.

Vi måste också ha förmåga att blicka framåt. Den nuvarande regleringen av postnummersystemet är inte fullt ut anpassad till dagens situation och riskerar att försvåra utvecklingen av en annars expansiv tjänstesektor.

Frageställningen har behandlats av den utredning som föregått regeringsförslaget vi behandlar i dag. I Postlagsutredningen behandlades, enligt mitt och Centerpartiets sätt att se det, frågan om tillgång till postnummersystemet tillräckligt ingående för att det skulle ha varit möjligt att gå vidare med en proposition.

I Postlagsutredningen redovisas internationella erfarenheter av att postnummer ska göras tillgängliga för fler eftersom öppna data kan användas som grund för nya publika tjänster och produkter.

Det var synd att samarbetsregeringen inte gick fram med detta förslag. Det hade varit bra som en del av denna proposition.

Jag instämmer givetvis i det särskilda yttrande som allianspartierna har lagt fram med anledning av denna propositions hantering och i de reservationer som Centerpartiet har, men för tids vinnande yrkar jag bifall endast till reservationerna 4 och 7.

(Applåder)

Anf. 53 EMMA WALLRUP (V):

Herr talman! Jag vill börja med att yrka bifall till reservation 4, som handlar om att vi vill ha postservice som fungerar i hela landet.

Det digitala samhället, som tar över mer och mer, får inte bidra till att vi skapar rättsotrygghet för medborgarna. I dag är det tyvärr väldigt ofta som post och räkningar inte kommer fram i tid. Inkassobolagen ligger på efter två veckor; förr var det en månad, men nu går det fort. Detta kan faktiskt ruinera låginkomsttagare och till och med leda till hemlöshet, vilket det finns exempel på.

Detta är inte acceptabelt på något sätt. Vi måste ha en grund i vår samhällsservice som vi kan lita på. Jag längtar verkligen till det samhälle vi

hade förut, där vi tog hand om dessa nyttor och samhällstjänster och där de var prioriterade. Vi satte dem i fokus och skapade en säkerhetsgrund med marginaler för just det viktigaste.

Jag har släktingar som jobbade på posten på den tiden. Det krävdes en lång, gedigen utbildning, som de var enormt stolta över. Det var en fin, robust samhällsservice. Jag längtar tillbaka till det synsättet. Det är klart att vi måste modernisera och ta till vara den nya tekniken. Men vi måste bygga en robust samhällsservice igen, som vi kan lita på och som inte utsätter människor, framför allt människor som inte har något försvar, några extra pengar på banken eller några släktingar som kan rycka in. Det måste fungera. Räkningarna måste komma fram i tid.

Därför behöver vi en mjuk övergång till det digitala samhället. Vi måste lätta på trycket för posten på olika sätt, bland annat se över avkastningskravet. Vänsterpartiet ställer sig positivt till många delar i den nya postlagen som går åt det hållet.

Överlag vill vi också se till att det offentliga har samma konkurrens-
möjligheter som det privata. Nu när vi från 90-talet och framåt har gått mot företagens tid, där företagen ska ha fler och fler förmåner på samhällets bekostnad, har man låtit pristransparensen enbart gälla Postnord. Detta är inte bra, för det gör att Postnord får svårare att konkurrera med de andra företagen.

Vi tycker att det till att börja med åtminstone ska vara jämlika villkor, särskilt nu när vi har sett att avregleringarna på område efter område har lett till att servicen har försämrats. Detta är som sagt var en otroligt viktig, grundläggande service som alla vi medborgare vill lita på.

Anf. 54 NINA LUNDSTRÖM (L):

Herr talman! Jag står bakom alla förslag där Liberalerna finns med men nöjer mig för tids vinnande med att yrka bifall till reservation nr 4, som handlar om postservice i hela landet. Jag står självfallet också bakom Alliansens särskilda yttrande.

Herr talman! Valfungerande posttjänster har fortfarande central betydelse för att företag runt om i landet ska kunna växa och utvecklas. God tillgång till posttjänster har också avgörande betydelse för att människor ska kunna bo och verka i hela landet. Posten har en central betydelse för människor. Oavsett utvecklingen med digitala brevlådor fyller posten en viktig roll. Den senaste tidens debatt om post som inte kommer fram och missnöje från medborgarna måste tas på stort allvar.

I takt med globaliseringen och den ökade digitaliseringen har posten hamnat i fokus eftersom företag måste kunna skicka och ta emot gods och varor från alla delar av landet. Vi ser att e-handeln ökar, och det borde ge möjligheter till nya, smarta lösningar.

För oss liberaler utgör postservicen en del av samhällets basservice. Även om utvecklingen av digitala tjänster har lett till minskade brevvolymer är det viktigt att kunna garantera en rimlig servicenivå även på landsbygden och i glesbygd.

Vi ser möjligheten till samdistribution. Det kan handla om tidningar och andra tjänster. Vi tror också att en effektiviserad postutdelning kan bidra till bättre service och kanske också färre och bättre transporter. Vi anser dock att villkoren i postförordningen hämmar möjligheterna att samordna och utveckla nya möjligheter.

Reglerna för postgången påverkar även *hur* posten ska komma fram. I dag sker det med flyg, tåg och buss, och i framtiden kanske även mer med bil. Hur ser framtidens postdistribution ut? Vilka former är möjliga i framtiden? E-handeln ökar, och det innebär att det behövs olika typer av tjänster för att transportera paketen.

Vi i Liberalerna har börjat fundera på en modern form av lanthandel – framtidens servicetjänster som kan paketeras på olika sätt. Vi skulle gärna se en produktutveckling där man även kan fundera på mobilitet och transporter för brev och paket.

Vi ser en snabb utveckling inom nästan alla olika sektorer i samhället, bland annat taxibranschen. Nya företag utvecklar nya tjänster och möjligheter. Det vi har lärt oss av de nya möjligheterna och företagen är att vi har regelverk som hämmar och gör att det ibland är svårt att göra den nödvändiga produktutvecklingen.

Så frågorna vi ställer oss är: Hur kommer framtidens postleveranser att se ut? Vilka tjänster kan det lokala näringslivet skapa för att medborgaren ska få tillgång till olika tjänster även på landsbygden och i glesbygd, naturligtvis även post?

Jag tänker på tandläkaren som verkar på en mindre ort ute i landet och på hur viktigt det har blivit för honom att få det material han behöver för att kunna utföra det viktiga arbete han har att göra. Där är postgången alldeles central. Vilka tjänster ska bli tillgängliga för alla?

Posten är en viktig samhällsservice vars funktionssätt och servicenivå måste säkerställas i hela Sverige. Den senaste tidens rapportering om brister inom sortering och utdelning av post väcker oro och besvikelse hos dem som är beroende av posten, det vill säga i princip alla medborgare. Vi som sitter i utskottet har också ofta fått ta emot synpunkter på hur det fungerar.

Därför är det viktigt att regeringen i detta sammanhang vidtar de åtgärder som krävs för att uppnå en välfungerande postmarknad som möter de behov och utmaningar som den nu ställs inför. Den proposition som överlämnats till riksdagen från regeringen innehåller ett antal mindre åtgärder, och det bör noteras att regeringen har fattat beslut om ändring av postförordningen. Men frågan är: Vad mer kan göras?

Digitaliseringen tar fart och ställer successivt högre krav på effektivitet också inom postmarknaden. Myndighetsbrevlådor och e-handel skapar nya möjligheter, men frågan man ska ställa sig är: Omfattar dessa möjligheter alla? Vi ser till exempel med oro på att bredbandsutbyggnaden och målen för den inte omfattar alla ännu. Det är viktigt att alla medborgare i Sverige känner att vi arbetar för att alla ska få de viktiga möjligheter som ingår i basservicen.

Om man inte har tillgång till internet, inte får post och inte kan utföra sina banktjänster, hur ska man kunna bo på landsbygden och i glesbygd? Hur ska man kunna välja var man vill verka, bo och driva företag?

Posten omfattas av ett samhällsuppdrag. Ett tydligt samhällsuppdrag måste kunna mätas för att utvecklingen ska kunna följas. När regler ändras, det tar längre tid att få sin post och man får betala mer för servicen måste också kvalitetsfrågorna lyftas. Man måste kunna mäta resultaten, även på regional nivå.

Allt tyder på att det finns skillnader. Kvalitetsarbetet måste stå i fokus. Konsumenterna måste veta vad det är de betalar för. Företag måste veta

när deras post kommer fram, och vi i riksdagen behöver bättre återkoppling. Därför måste åtgärder vidtas. Hur tänker regeringspartierna och statsrådet stärka uppföljningen och mätningen?

Herr talman! Fastighetsboxar är en omdebatterad fråga. Många nybyggda hus har redan fastighetsboxar. Men den fråga som måste ställas är: Ska lagstiftningen ändras för att tvinga fram en utveckling?

Vi i Liberalerna vill inte ställa oss bakom ett lagreglerat krav på att alla flerfamiljshus ska vara utrustade med fastighetsboxar. Det kan vara ett väldigt svårt ingrepp i vissa kulturfastigheter, och det finns också ett tillgänglighetsproblem för vissa medborgare, vilket gör att de då går miste om möjligheten att få posten på ett rimligt sätt. Därför välkomnar vi att utskottet slår fast att det är fel väg att gå att i lag reglera utdelningen i flerfamiljshus.

Herr talman! För Liberalerna utgör en fungerande postservice en del av samhällets basservice. Utveckling av digitala tjänster är en stor möjlighet, men det får inte påverka utvecklingen för våra medborgare negativt. Liberalerna anser att det är viktigt att garantera en rimlig servicenivå även i landsbygd och glesbygd.

Vi anser att konsumenterna ska ha möjlighet att välja en snabbare leverans. Vi är öppna för att det kan ske en produktutveckling, för det viktiga är att posten kommer fram och i tid. Men då måste vi också skapa regler och ramverk som möjliggör utveckling och framtidens lösningar.

Vi liberaler ser framtiden och framtidens lösningar, inte gårdagens.
(Applåder)

Anf. 55 EMMA WALLRUP (V) replik:

Herr talman! Jag vill fråga Nina Lundström om fastighetsboxar. Vilken service vi än ska ha i samhället är det ju någon som ska utföra den. Arbetsmiljön på posten är inte speciellt bra. När man talar med dem som jobbar på posten får man veta att de är väldigt utslitna och stressade. Tidigare hade de lean. Men nu hinner de inte ens med det, utan det är ofta ganska kaosartat. Det ser vi också på utdelningen.

Det skulle underlätta väldigt mycket i arbetsmiljöhänseende om man hade fastighetsboxar. Det skulle innebära mindre spring i trappor, och det skulle gå fortare. Man skulle ju kunna justera detta så att det finns möjlighet att planera det hela på ett annat sätt i byggnaden för dem som har funktionshinder, så att det inte ska vara ett problem.

Jag förstår inte varför Liberalerna inte vill se detta med fastighetsboxar. Det skulle ju vara ett sätt att med de medel vi har få en högre servicegrad hos posten för mindre pengar och garantera arbetsmiljön för de anställda. Det är min fråga.

Anf. 56 NINA LUNDSTRÖM (L) replik:

Herr talman! Som jag nämnde i mitt anförande inrättas fastighetsboxar i dag, inte minst i nyproduktion, där det också är möjligt att se till att de passar in i den infrastruktur som redan finns i fastigheten.

Emma Wallrup har lagt fram ett förslag om att man skulle genomföra detta, men utskottet har valt att inte gå in på hennes och Vänsterpartiets förslag. Vi menar att det är fel väg att gå att påverka möjligheterna för medborgarna för att man vill försöka lösa ett arbetsmiljöproblem på posten. Det får man se till att lösa på ett annat sätt.

Väldigt många äldre personer och personer med funktionsnedsättning är beroende av att få den basala servicen. I och med att många fastigheter redan i dag har problem med tillgänglighet tror vi att detta skulle bli en mycket negativ utveckling ur ett medborgar- och boendeperspektiv.

Där det går att komma fram och ordna rimliga lösningar ska man göra det. Det kan vara en bra väg att gå. Men att använda lagstiftning för att tvinga fram en utveckling – en lagstiftning som inte tar hänsyn till de boendes perspektiv – tycker vi inte är rimligt.

Anf. 57 EMMA WALLRUP (V) replik:

Herr talman! Jag ska börja med att yrka bifall till reservation 5, vilket jag missade att göra i mitt eget anförande.

Under den nyliberala eran har vi sett en företagsmodell som inte är speciellt marknära. Handelshögskolan utbildar chefer på ett sätt som inte gagnar verksamheterna speciellt bra. Detta ser vi också på posten. Vi ser att de anställda har klagat mycket på att man har designat verksamheten på ett sätt som inte har funkpat för de anställda. Jag hoppas att man har tittat lite bättre på detta under senare tid, men det har funnits väldigt mycket klagomål.

Jag förstår inte hur Liberalerna kan gynna en ideologi där man avreglerar mer och mer, där vinst går i första hand och där man heller inte vill lagstifta och planera för att använda medel så effektivt som möjligt.

Självklart ska vi inte lägga en pålaga på den boende här, utan man måste lösa det på ett sätt så att alla har råd och det är funktionellt. Men man måste ta ett helhetsgrepp. Vi kan inte låta den osynliga handen styra. Vi ser ju hur samhällsfunktionerna inte fungerar när det ska tas ut vinst i varje led för att man hela tiden ska gå företagets väg.

Fastighetsboxar skulle vara en viktig åtgärd just för de anställda i posten. Man skulle kunna lägga fram förslaget mjukt, så att det finns möjligheter till stöd och medel att söka eller något liknande. Vi har ett effektiviseringsbehov i postverksamheten.

Anf. 58 NINA LUNDSTRÖM (L) replik:

Herr talman! Vänsterpartiet är ju ett stödparti för sittande regering. Jag tror att Emma Wallrup behöver rikta sin fråga till den regering som hon stöder. Jag noterar att hon är ensam om att driva frågan om tvingande lagregler för fastighetsboxar. Övriga utskottet har inte ställt sig bakom detta.

Vi i Liberalerna är otroligt engagerade i tillgänglighetsfrågorna. Det handlar om att få ett tillgängligt samhälle. Vi är väldigt vaksamma så att man inte stiftar lag som påverkar detta i negativ riktning. Denna typ av lagstiftning känner inte av de personer som verkligen behöver insatser.

Sedan finns det naturligtvis också kulturfastigheter och befintliga fastigheter som är svåra att bygga om, men för oss är det viktigt att vara vakthundar för att tillgängligheten inte ska försämrast. Här vi tagit de boendes perspektiv.

Där det är möjligt ska man komma fram i de här frågorna. Vi respekterar att det finns arbetsmiljöfrågor i detta. De måste lösas på sitt sätt. Men att använda tvingande lagstiftning som skulle kunna drabba de boende är vi inte beredda till.

Anf. 59 ROBERT HALEF (KD):

Herr talman! Jag vill yrka bifall till Kristdemokraternas reservationer 2 och 6 samt instämma i vårt alliansgemensamma särskilda yttrande.

Regeringen föreslår riksdagen att anta regeringens förslag till ändringar i postlagen, att regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer ska meddela föreskrifter om på vilket sätt den samhällsomfattande posttjänstens krav på utdelning av postförsändelser ska fullgöras och att den som tillhandahåller en posttjänst ska lämna vissa uppgifter om sin ekonomi och verksamhet till regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer.

Utöver dessa ändringar i postlagen har regeringen redan beslutat, genom en förordning den 12 oktober 2017, att avskaffa kravet på övernattbefordran i postförordningen, vilket innebär att från och med 1 januari 2018 gäller ett krav på att minst 95 procent av inrikesbrevna ska ha delats ut inom två påföljande arbetsdagar oavsett var i landet breven har lämnats in.

Regeringen har även beslutat om en prishöjning på portot från 7 kronor till 9 kronor. Detta innebär högre portokostnad och en försämring av postservicen. Jag beklagar att regeringen har bestämt att överge övernattbefordran och väljer två dagars leverans av brev, men det är samtidigt positivt att regeringen höjer minimikravet i postförordningen från dagens 85 procent till att minst 95 procent av breven ska vara levererade efter två dagar. Vi får hoppas att Postnord klarar av denna utmaning. Vi kommer självklart att noga följa utvecklingen, så att ingen drabbas av sena utdelningar.

Herr talman! Regeringens förändringar är drastiska och beror delvis på att det är färre brevöversändelser, främst i Danmark men även i Sverige. Allt fler väljer digital kommunikation. Det handlar om att minska utgifterna för Postnord, som Sverige äger tillsammans med Danmark, för bland annat dyra flygtransporter. Postnord går med förlust och har fått ekonomiskt tillskott från Danmark med 1,8 miljarder. Svenska staten har dessutom gått in med 400 miljoner kronor för att hjälpa Postnord.

Det råder utan tvekan kris i Postnord, både ekonomiskt och förtroendemässigt. Det handlar årligen om tusentals personer och företagare som inte får posten levererad i tid. En del försändelser försvinner på vägen och kommer aldrig fram. Sjuka, arbetslösa, landsbygdsbor och inte minst företagare på landsbygden har blivit hårt drabbade av detta.

Kristdemokraterna är oroliga över denna utveckling. Därför har vi i vår kommittémotion krävt en ny lagstiftning med skärpta krav på service och leverans av post till befolkningen och företagen. Vi föreslår även i vår kommittémotion att Postnord ska göra de strukturella förändringar som behövs för att effektivisera verksamheten och säkra att breven kommer fram i tid. Vi anser att Postnord måste förbättra leveransförlitligheten, så att inte invånare och företagare på landsbygden också fortsättningsvis drabbas av olägenheter.

Herr talman! Postservice är en viktig samhällsservice. Funktionssättet och servicenivån måste säkerställas i hela Sverige. Den senaste tidens rapporter om brister inom sortering och utdelning av post väcker stor oro och besvikelse hos dem som är beroende av posten på olika sätt. Det är därför viktigt att regeringen vidtar de åtgärder som är nödvändiga för att uppnå en väl fungerande postmarknad som möter de behov och utmaningar som den nu ställs inför.

Den proposition som överlämnats till riksdagen från regeringen omfattar vissa mindre åtgärder. Vi vill dock poängtera att mer behöver ske. Digitaliseringen tar fart och ställer successivt högre krav på effektivitet inom postmarknaden. Det är i detta sammanhang viktigt med ett tydligt samhällsuppdrag som kan mätas för att utvecklingen ska kunna följas noggrant, så att återkoppling kan ske och så att nödvändiga åtgärder kan vidtas.

Vi förutsätter att regeringens proposition och de beslut som regeringen för egen del har fattat regelbundet följs upp och analyseras för att andra relevanta åtgärder ska kunna vidtas utan fördröjning. Genom regeringens proposition kommer föreskrifter att kunna tas fram som tydliggör för den postoperatör som är utsedd att tillhandahålla den samhällsomfattande posttjänsten, det vill säga Postnord, vad som krävs. Vi är positiva till att detta förtydligas, men det behöver noggrant följas upp. Kristdemokraterna anser därutöver att det i regleringen behövs skärpta krav på leverans och service för att vända utvecklingen på postområdet åt rätt håll.

Herr talman! Vi kristdemokrater ser med stor oro på Postnords förutsättningar att klara av sitt samhällsuppdrag. Postnord måste förbättra leveransförlitligheten för att inte invånare och företag ska drabbas av exempelvis inkassokrav eller missade sjukhusbesök. Enligt vår uppfattning behövs det strukturella förändringar inom bolaget för att effektivisera verksamheten och säkerställa att breven kommer fram i tid. Kristdemokraterna anser att regeringen och Post- och telestyrelsen bör återkomma till utskottet med en uppdatering av effekterna av regeringens fattade beslut gällande postservice.

(Applåder)

Anf. 60 TERES LINDBERG (S):

Herr talman! Inledningsvis vill jag yrka bifall till utskottets förslag i trafikutskottets betänkande nr 4 om postfrågor.

I dag behandlar vi å ena sidan en ny postlagstiftning och å andra sidan ett antal motioner från den allmänna motionstiden på postområdet. Det man kan konstatera är att postfrågorna berör.

Det är en samhällelig grundläggande infrastruktur som garanterar att vi kan kommunicera med varandra. Teknikutvecklingen har lett till att vi har en bransch i väldigt stor förändring, på både gott och ont. Sedan millennieskiftet har antalet fysiska brev minskat med ungefär en tredjedel. Digitaliseringen leder till förändringar i vårt sätt att kommunicera med varandra. Man efterfrågar snarare ett snabbt bredband än att man ska få brev varenda dag.

Anslutningar till de privata digitala brevlådorna för myndighetspost växer mycket snabbt. I dag finns det flera olika varianter. Förra våren meddelade Skatteverket att drygt 1,1 miljoner svenskar hade anslutit sig till någon digital brevlåda inför det årets deklarationer. Det handlar i dag om myndighetspost från totalt 18 myndigheter. Och det är ett växande antal kommuner som är anslutna till de digitala brevlådorna. En av de större brevlådorna har totalt 1 400 anslutna avsändare – man inkluderar också olika former av företag. Man uppgav vid årsskiftet att man hade knappt 2 miljoner anslutna kunder. Utifrån den siffran kan man anta att antalet användare av de digitala postlådorna fördubblades under förra året.

Det är i den kontexten vi måste se den nya lagstiftning som vi i dag behandlar. Vi behöver nämligen en lagstiftning som fungerar i den tid som vi lever i, där utvecklingen går väldigt fort. Vi behöver en infrastruktur som gör att medborgarna i hela landet kan lita på att posttjänsten fungerar och att post kommer fram i tid.

Bara det senaste året har vi i medierna kunnat följa otaliga rapporter om en verksamhet som fungerar sämre och sämre. Vi vill se en bättre uppföljning. Vi konstaterar att allt annat än en postverksamhet som är tillförlitlig för användare – såväl medborgare som företag – är oacceptabelt.

Herr talman! Frågan om fastighetsboxar har under många år varit aktuell, inte bara för trafikutskottets ledamöter utan även för boende, fastighetsägare och postoperatörer. Tidigare har utskottet hänvisat till att berörda parter är de som i första hand bäst löser införandet av fastighetsboxar. Sakta men säkert ökar också antalet hushåll med fastighetsboxar. Under förra året var det totalt 66 000 hushåll som fick en ändrad utdelningsform, från brevinkast till fastighetsbox. I nybyggnation är i dag fastighetsboxar i princip standard.

Men det är angeläget att denna utveckling påskyndas. Även om vi i trafikutskottet inte ser lagstiftning som metod för att öka takten i omställningen är det önskvärt att medborgare får en högre servicegrad genom att de kan motta större försändelser, som brevinkast i dörr i dag inte medger. Att slippa ett hål i dörren medför också en ökad trygghet för boende i framför allt flerbostadshus. Det kanske allra viktigaste är att fastighetsboxar skulle medföra en förbättrad arbetsmiljö för brevbärarna.

Herr talman! För lite mer än en månad sedan – i mitten av december – beslutade denna kammare om ett extra kapitaltillskott till Postnord om 400 miljoner kronor. År 2009 genomfördes nämligen en av tidernas sämsta affärer för svenska staten. Det var centerpartisten och dåvarande näringsministern Maud Olofsson som drev igenom affären med stöd av resten av alliansregeringen och dess ledamöter i kammaren. Moderater, liberaler, centerpartister och kristdemokrater! Det är ni som bär ansvar för denna exceptionellt dåliga affär för Sveriges skattebetalare. Detta gjordes trots att affären ifrågasattes på grund av bristande analyser och bristande underlag samt av rent affärsmässiga skäl.

Under de åtta år som gått sedan dåvarande näringsministern Maud Olofsson och hennes regering lekte affär har vi fram till det senaste bokslutet kunna se att den svenska delen av Postnords verksamhet har visat en vinst på 6 miljarder, medan den danska delen har gjort förluster på 2 miljarder. Det var dessa förluster och den för Sveriges räkning minst sagt dåliga uppgörelsen med danska staten som i kombination med deras svårigheter att anpassa verksamheten till förändrade marknadsförutsättningar ledde till det kapitaltillskott som riksdagen tvingades fatta beslut om.

Syftet med tillskottet var naturligtvis att säkerställa att posttjänsten håller en god kvalitet. Tillskottet på 400 miljoner räckte dock inte. Totalt var det 2,2 miljarder, varav 1,8 miljarder var ett tillskott från Danmark, eftersom bolaget ägs tillsammans med Danmark.

Att fördelningen såg ut på det sättet får vi svenska skattebetalare tacka den nuvarande socialdemokratiska näringsministern Mikael Damberg för, som till skillnad från sin företrädare gjorde en exceptionellt bra förhandling. I samband med tillskottet ses också styrningsmodellen över för att det

ska säkerställas att den är ändamålsenlig, vilket är mycket, mycket välkommet.

Fru talman! Man kan konstatera att fusionen i sig inte varit ekonomiskt gynnsam för vårt land. Avtalskonstruktionen vid bildandet av Postnord har inte varit bra vare sig för svenska skattebetalare, kunder eller medborgare. Det här är grunden till de problem som människor i dag upplever på postmarknaden. Postnord måste förbättra sitt förtroende och garantera kvalitet i sin verksamhet. Vi medborgare i det här landet måste kunna lita på att posten kommer i tid.

Vid årsskiftet trädde den nya postförordning i kraft som innebär både ökade kvalitetskrav och möjlighet till större effektivitet i posthanteringen. Den nya förordningen i kombination med den lagstiftning som vi nu behandlar ger förutsättningar för att posten ska fungera bättre framöver.

Att posten fungerar har en avgörande betydelse för såväl näringslivet och näringsidkare som enskilda medborgare i hela landet. För enskilda kan det få förödande konsekvenser när posten inte fungerar. En enskild individ kan hamna hos Kronofogden eller få betalningsanmärkningar. Detta är naturligtvis helt oacceptabelt.

Fru talman! Efter en del anföranden här i kammaren väcks en del funderingar. Postlagen ska övergripande tillse att medborgare har tillgång till postservice av hög kvalitet i hela landet. Naturligtvis är vi alla oroade av ett ökande narkotikamissbruk och en ökad tillgång till vapen i vårt land, och det är klart att mycket av det handlar om smuggling. Men menar verkligen Erik Ottosson och Moderaterna att Post- och telestyrelsen också ska vara kontrollmyndighet för brottsbekämpning? På vilket sätt ska detta finansieras?

Vad jag har sett i Moderaternas budgetförslag sätts det inte av en krona till detta. Hur tänker sig Moderaterna att det här ska fungera? Ska butiksbiträden, postombud och postanställda godtyckligt eller allmänt ges rätt att öppna försändelser för att kontrollera dem? Det är inte riktigt så enkelt.

Vi socialdemokrater anser att postlagens värnande om integritet är en förutsättning för pålitlig postservice. Samtidigt måste vi naturligtvis se till att de brottsbekämpande myndigheterna, som åklagarväsendet, polis och Tullverket, ges resurser att prioritera dessa frågor. Det är också därför som regeringens budget för innevarande år som vi behandlade här i december också höjer anslagen till såväl Tullverket som polisen.

När det gäller inlägget från Anders Åkesson kan jag inte sluta förvånas över Centerpartiet. Naturligtvis har jag ingenting emot samdistribution, det som Åkesson lyfter fram som lösningen för de postala utmaningarna. Men att vi riksdagsledamöter här i kammaren ska diktera på vilket sätt postoperatörer, tidningsombud och paketdistributörer på smartaste sätt ska genomföra detta är för mig främmande.

Jag är av den bestämda uppfattningen att de som har kompetens för detta också är de som löser det på allra bästa sätt. I slutändan handlar effektivisering om lönsamhet, och där det uppstår vinster kommer samdistribution också att ske.

När vi sedan kommer till Åkessons reservation kring tillgång till postnummersystemet konstaterar utskottet och regeringen att underlaget för att motivera en lagändring är bristfälligt. Det är förvisso inte första gången som Centerpartiet driver på förändringar vad gäller postal verksamhet utan

att ha gjort analyser. Vi har ju alla Postnordfusionen i färskt minne. Men man blir förvånad.

Fru talman! Bortsett från mina sista tvivel kan jag ändå understryka att vi på det stora hela har en ganska stor samsyn inom trafikutskottet när det gäller vilka utmaningar vi står inför. Det tycker jag är mycket positivt, för det som är allra viktigast är att vi har en postverksamhet som går att lita på – att människor och företag i vårt land får posten när den ska komma.
(Applåder)

I detta anförande instämde Johan Andersson och Jasenko Omanovic (båda S).

Anf. 61 ERIK OTTOSON (M) replik:

Fru talman! Jag inledde debatten i dag på det sätt som Teres Lindberg avslutar sitt anförande – med att konstatera att det i grunden finns en ganska bred samsyn kring de utmaningar som finns inom arbetet med post i dag.

Teres Lindberg valde dock att i stället för att anamma en konstruktiv samtalston gå till frontalangrepp mot vår reservation när det gäller just smuggling av narkotika och vapen genom post, och i samma veva medvetet, förutsätter jag, missförstå grunderna i vad vi sa.

Vi sa att det var tråkigt att de rättsvårdande myndigheternas perspektiv i detta arbete inte hade lyfts in i större utsträckning i Postlagsutredningen. Det var inte ett ord om att det skulle läggas något ytterligare ansvar på Post- och telestyrelsen, vilket Teres Lindberg står här och påstår att vi skulle ha sagt eller på något sätt verkat för.

Det var inte vad jag sa. Jag sa att det var tråkigt att man inte valde att lägga in det perspektivet i Postlagsutredningen i större utsträckning för att de rättsvårdande myndigheterna kanske skulle kunna få ännu bättre förutsättningar att göra sitt jobb.

Det är väl lovvärt med mer resurser till de rättsvårdande myndigheterna. Det enda vi föreslog var att man också skulle ta in deras perspektiv och se vilka regler som eventuellt skulle kunna behöva utvecklas och förändras.

Kan Teres Lindberg ansluta sig till att vi kanske behöver ge också verktyg till myndigheterna att utföra sitt arbete och inte endast mer resurser?

Anf. 62 TERES LINDBERG (S) replik:

Fru talman! Jag förstår inte riktigt vad Erik Ottoson och Moderaterna menar med sin reservation. Jag har själv en bakgrund som postanställd, dock innan posten blev Postnord. Redan då hade vi ett ganska långtgående samarbete med såväl Tullverket som med polisen. När jag jobbade på posten ute på Arlanda och vi såg en misstänkt försändelse kontaktade vi varje gång Tullverket, som exempel. Det var för oss en självklarhet, och jag kan inte i min vildaste fantasi se att det här skulle ha blivit sämre.

Det handlar snarare om resurser, om Tullverkets möjlighet att komma när personal på posten kontaktar dem och så vidare.

På vilket sätt postlagen skulle reglera detta har jag väldigt svårt att se, inte för att jag inte tycker att vare sig narkotikasmuggling eller vapen-smuggling är allvarligt nog, för det är mycket allvarligt och behöver prio-

riteras högt. Men jag tror inte att postlagen skulle vara det som löser problemen. Jag kopplar inte ihop det. Jag tycker snarare att det är så otroligt mycket viktigare att postlagen värnar den integritet som finns där i dag.

Prot. 2017/18:60

24 januari

Postfrågor

Anf. 63 ERIK OTTOSON (M) replik:

Fru talman! Jag håller helt och hållet med om att det är viktigt med det samarbete som har funnits och att de resurser som behövs absolut ska finnas. Det är helt och hållet rätt och riktigt. Men när vi får signaler från våra rättsvårdande myndigheter om att man skulle vilja ha ett bättre perspektiv på de här frågorna i fråga om postlagens utredning och vad som sedan blev av den kan man inte inta Teres Lindbergs hållning och bara ifrågasätta alltihop. Är det så att de har synpunkter måste dessa framkomma. Jag ser inte varför detta skulle vara ett bekymmer.

Jag ser heller inte varför Teres Lindberg väljer att ta just denna fråga till att gå till ett osakligt frontalangrepp på oss när vi försöker föra en konstruktiv debatt om hur vi kan förbättra för postförsändelser och postväsendet i Sverige.

Jag har en annan fråga till Teres Lindberg, om fastighetsboxar som hon talar sig varm för. När får vi propositionen om fastighetsboxar, som du verkar tycka är så väldigt bra?

Anf. 64 TERES LINDBERG (S) replik:

Fru talman! Jag tror inte, som Erik Ottoson verkar tro, att vi genom att frånta de rättsvårdande myndigheterna deras eget ansvar att jobba med brottsbekämpning skulle lösa problemen. Jag tror inte att vi kan lämpa över det ansvaret eller delar av ansvaret på till exempel Post- och telestyrelsen. Tvärtom behöver de rättsvårdande myndigheterna ta ett större ansvar – det ansvar som de redan har i dag i lagstiftningen. Nog sagt om detta.

Erik Ottoson frågar också om fastighetsboxarna. Du är hjärtligt välkommen, Erik Ottoson, att samtala om det! Jag tror att vi och våra partier skulle kunna hitta en uppgörelse vad gäller fastighetsboxar så, vänligen, när du är redo kör vi.

Anf. 65 ANDERS ÅKESSON (C) replik:

Fru talman! Jag ska passa på att göra en korrigerig. Det är reservation 8 i stället för reservation 7 som jag yrkar bifall till.

Det var värst, fru talman, hur jag förvånade socialdemokratin och Teres Lindberg med att berömma att det nu läggs fram förslag som öppnar för samdistribution. Det var bra att jag förvånade Teres Lindberg, för Lindbergs analys och anförande förvånade ju ingen. Socialdemokraterna är alltid bäst på allt och alltid, oavsett vad. Den analysen förvånar ingen. Men det är trots allt i samarbetsregeringen, bestående av Miljöpartiet och Socialdemokraterna, som ni har arbetat fram propositionen.

Det som förvånade Lindberg, fru talman, var mitt argumenterande för de möjligheter som möjligtvis öppnar sig för miljövinster, demokrativinster och ett land som inte klyvs i och med att vi öppnar för samdistribution. Eftersom jag, till skillnad från ledamoten Lindberg, saknar erfarenhet av anställning i Posten eller Postnord avhöll jag mig från detaljresonemang om hur detta skulle gå till. Jag är alldeles säker på att Lindberg begriper det mycket bättre än jag. Men så mycket begriper jag, fru talman, att vi

genom att bryta upp gamla strukturer, öppna för samarbete, nya affärsmodeller, konkurrens och öppenhet och inte skydda gamla statliga strukturer rimligen når effekter som är bra för samhället, miljön och medborgarna.

Postdistributionen måste bli bättre.

Anf. 66 TERES LINDBERG (S) replik:

Fru talman! Tack så mycket, Anders Åkesson, för repliken!

Jag kan inte annat än instämma i att postverksamheten måste bli bättre. Jag var också tydlig med att jag heller inte har några problem med samdistributionen. Men i ditt anförande lät det som att den är lösningen på allt. Jag tror inte att vi i politiken ska diktera villkoren eller gå in på detaljnivå och tala om hur man ska lösa faktisk affärsmässighet. Vad det någonstans handlar om är ju att kunna göra bra affärer, ha bra vinst och bra lönsamhet i den verksamhet man bedriver, eller att den åtminstone ska gå runt. Detta tror jag i mycket uppstår av sig självt. Jag tror inte på att politiken ska diktera villkoren. Men politiken har ju dikterat detta. Det är inget nytt.

Vi har gjort ett tillkännagivande från kammaren, och den nya lagstiftning som nu kommer och det som Anders Åkesson lyfter fram är också en följd av det tillkännagivande som riksdagen har gjort. Den verkligheten står vi inför. Men att det i sig skulle vara en superlösning för den postala verksamheten i Sverige tycker jag är väldigt överdrivet, för jag tror inte att det är vi i den här kammaren som i slutänden löser marknadsvillkoren och marknadens förutsättningar för effektivisering i den postala verksamheten – nej, tyvärr.

Anf. 67 ANDERS ÅKESSON (C) replik:

Fru talman! Nej, men politiken ska ge de rätta förutsättningarna. Att aktörerna i det postala systemet eller infrastrukturen för postala tjänster ska utnyttja de förutsättningar som ges är helt rätt.

Tillkännagivanden, fru talman, har den här riksdagen gjort och gör eftersom man återkommande då och då, oberoende av färg på regering, tycker att regeringen är lite saktfärdig med att komma med sina förslag. Så är det.

Anf. 68 TERES LINDBERG (S) replik:

Fru talman! Ja, det är nog så att vi i kammaren emellanåt kan tycka att regeringen är lite saktfärdig. Det handlar om att vi ledamöter också ska driva på regeringen i deras arbete.

Jag håller med dig. Det är ingen skillnad i sak där.

Anf. 69 Statsrådet PETER ERIKSSON (MP):

Fru talman! Jag vill börja med att säga, som några av de tidigare talarna, att jag är glad över att vi har ett brett samförstånd i grundläggande frågor kring posten och hur den ska fungera.

Situationen har inte varit acceptabel under en relativt lång tid. Vi behöver göra förändringar för att få postservicen att fungera bättre och också förändra lagstiftning och regler så att de är i takt med vår tid. Det är otroligt viktigt, för även om samhället och posten förändrats – vi skickar inte lika mycket brev som tidigare – är det otroligt viktigt att vi har en fungerande och bra postservice.

En ledamot, som tyvärr har lämnat kammaren, framhöll däremot vid flera tillfällen att hon längtar tillbaka. Man kan ibland känna så. Men jag är glad att vi ändå är en majoritet som känner att vi vill vara med och tillsammans forma framtiden och försöka få moderniseringen att nå ut till alla, i stället för att längta tillbaka. Det fanns nog saker som var bättre förr. Men sammantaget har det skett väldigt mycket förbättringar när det gäller just kommunikationer. I dag kan vi till exempel skicka ett brev som är framme inom en sekund i stället för att ta dagar, som det gjorde förr.

Moderniseringens stora symboler var förr flyget, järnvägen med järnvägsstationen som hamnade mitt i byn och samhället samt posten.

I dag är symbolerna snarare drönare, robotar och smarta telefoner som vi är upptagna med hela tiden. Brev har till stor del ersatts av digitalisering i form av e-post, sms och, som Teres var inne på, digitala postlådor.

Detta förändrar givetvis förutsättningarna för de gamla institutionerna. Vi har dessutom avskaffat Postverket, och det gamla monopolet har konkurrensutsatt både paket- och brevtidningen.

Men regelverket och vår styrning av dessa system har inte hängt med i denna förändring. Här menar jag att det finns en hel del kvar att göra. När vi lämnar ut centrala funktioner i samhället till företag som inte längre är statliga måste vi också skärpa styrningen och kontrollen så att det fungerar och når ut till alla.

Den proposition som riksdagen ska besluta om är ett steg på vägen. Det ger möjlighet för regeringen och Post- och telestyrelsen att fatta beslut om hur styrningen ska vara i framtiden och vilka regler och krav som ska gälla för Postnord som har den samhällsomfattande tjänsten.

Det handlar till exempel om hur snabbt breven måste delas ut. I den förordning som regeringen tagit beslut om måste nu 90 procent, mot tidigare 85 procent, av breven delas ut inom två dagar.

Att det är två dagar i stället för en dag upplevs nog av väldigt få som en försämring. En del vill ändå göra gällande att det är en försämring, men det viktiga är att breven kommer fram och att man kan lita på posten. Det viktigaste är inte att de kommer fram snabbt, för har man bråttom och vill ha snabba resultat och kommunikation med andra inom kort använder man digitaliseringen.

Här finns som sagt en hel del kvar att göra vad gäller styrningen. Till exempel handlar det om vilka krav och regler som ska gälla för oss som bor på långt ute på landsbygden. Att fortsätta med femdagarsutdelning är viktigt, men det handlar också om hur långt det får vara till brevlådan. Själv har jag sex kilometer till brevlådan de flesta dagarna i veckan.

I framtiden kan det inte vara Postnord eller de som delar ut breven som bestämmer reglerna, så som det har varit alldeles för länge. Det måste vara myndigheterna som bestämmer vad det får vara för avstånd till brevlådan.

Detta är en förutsättning för att människor ska veta vad som gäller och för att man ska kunna kräva sin rätt vad gäller kommunikation. Även om breven blir färre i brevlådan blir paketen allt fler. Särskilt för människor som bor på landsbygden där det ofta blir allt längre till affären kommer paketutdelningen att fortsätta att vara central och kanske bli ännu viktigare. Då måste man veta vad som gäller, vilka krav man kan ställa på dem som ska dela ut paketen och vart man ska vända sig om det inte fungerar.

Vi måste också se helheten i politiken. Jag är stolt över att vi har antagit en bredbandsstrategi som för första gången gäller alla. Nu ska 100 procent

av den svenska befolkningen få tillgång till en snabb kommunikation med det moderna kommunikationssättet.

Jag tror att Nina Lundström har missuppfattat situationen. Under den förra regeringen tog bredbandsstrategin sikte på 90 procent av befolkningen. Det låter ju bra, men man lämnade 1 miljon människor utanför. Det är skillnaden mellan den tidigare och den nuvarande strategin.

Dessutom beslutade regeringen häromveckan att man från och med den 1 mars ska vara garanterad tio megabit per sekund var man än bor i Sverige och därmed ha en funktionell tillgång till internet. Någon sådan garanti har aldrig tidigare funnits.

Detta kombineras med ett stöd där man om man bor otillgängligt och inte automatiskt nås av mobilsystem bara ska behöva betala högst 5 000 kronor för att få en uppkoppling på minst tio megabit. Detta innebär att företag och hushåll kan sköta sina affärer, att man kan nå SVT Play och titta på tv-program och att man kan hantera andra affärer och tjänster som man behöver.

Detta är en miniminivå som för de allra flesta måste kännas som en trygghet och en möjlighet att vara med i det nya och moderna. Nu behöver vi inte vara kvar i den situation som har rått länge där man nätt och jämnt har haft rätt till telefoni. Den gamla statliga garantin innebar endast 1 megabit per sekund, vilket gav tillgång till telefoni men ingen funktionell tillgång till internet.

Här får vi också en bättre funktion och ett bättre system som ser till helheten i människors möjlighet att vara med.

Fru talman! Jag längtar inte tillbaka. Jag tycker att moderniseringen ska nå alla, och det är bra om vi är många som driver den linjen så att det nya samhället når ut till hela Sverige.

(Applåder)

I detta anförande instämde Jasenko Omanovic och Leif Pettersson (båda S).

Anf. 70 ERIK OTTOSON (M) replik:

Fru talman! Jag gillar statsrådets hoppfulla anslag. Han skulle nästan kunna ansluta sig till Moderaternas slogan Ett land för hoppfulla. Det är roligt att höra honom tala om visionerna för hur vi ska få med alla i den utveckling som sker.

I grunden har vi ingen djupare konfliktlinje i de saker som nu är föreslagna. Jag har dock några följdfrågor till statsrådet. Vad sker nu? Vilka åtgärder kommer man att vidta för att se till att det inte blir några orimliga konsekvenser av de aktuella förändringarna i förordning och lag? Som jag nämnde tidigare i debatten har olika verksamheter myndighetskrav på sig att leverera information inom ett visst tidsutrymme. Tar Regeringskansliet ett helhetsgrepp för att se till att staten inte i ena änden stjälper och i andra änden kräver och att dessa två saker inte går ihop?

Vad är regeringens vision för hur postväsendet ska fungera på längre sikt? De åtgärder som nu görs av dem som arbetar med detta på marknaden är att betrakta som kortsiktiga lättnader för att så att säga hålla näsan över vattenytan ett tag till. Vad är nästa steg, och hur ser regeringens vision ut på detta område?

Anf. 71 Statsrådet PETER ERIKSSON (MP) replik:

Fru talman! Efter beslutet kommer det först och främst att handla om en process där reglerna förtydligas, preciseras och skärps gentemot Postnord så att människor ska veta vilka krav som ställs och vilka rättigheter som konsumenterna och hushåll runt om i Sverige har. Det är det grundläggande. Det kommer att ta en viss tid att få fram de nya reglerna, och det kommer säkerligen att ske i dialog mellan regeringen och Post- och telestyrelsen.

Den långsiktiga visionen är naturligtvis att vi ska ha en bra och fungerande postservice i hela landet. Vi måste följa utvecklingen så att vi förändrar reglerna i takt med vad som händer. Nu är det paketen som växer, och då måste regelverket förändras i takt med det.

Det har diskuterats en del i dag om postboxar och fastighetsboxar, och där hade jag gärna sett att vi hade gjort förändringar. Vi förde samtal med oppositionen innan vi lade fram propositionen. Det hade varit bra om vi hade kommit överens om ytterligare åtgärder där. Men det kunde vi inte göra, och då avstod vi från det kravet. Jag tror att det kommer att bli så i alla fall inom några år. Nästa regering kanske tar upp frågan igen.

Som jag ser är det inte en försämring för hushållen utan en förbättring om man kan få fastighetsboxar där också paketen får plats, i stället för de små brevinkasterna som gör att man måste gå till en affär betydligt längre bort för att få sina paket.

Anf. 72 ERIK OTTOSON (M) replik:

Fru talman! Tack, statsrådet, för svaret!

En viktig följdfråga på det som statsrådet sa om att paketdelen växer och brevdelen krymper är om detta innebär att regeringen ser framför sig att brevleveranserna på sikt kommer att behöva acceptera normerna för paketleveranser och snarare bli en del av det flödet eller om statsrådet anser att vi fortsatt kommer att kunna ha ett separerat flöde av brev som följer lite andra strukturer. Detta är separerade flöden, som det ser ut i dag, och jag tror att det är viktigt för att hålla den nivå som många förväntar sig i den postservice vi har.

Jag har en annan fråga som anknyter till detta och till konsekvenserna: När man förändrar regleringen i postlagstiftningen, som vi var inne på tidigare när det gäller oförutsedda konsekvenser, måste framför allt myndigheter men också företag vara beredda att ställa upp på detta. Statsrådet pratade om leverans av meddelanden på under en sekund, till exempel.

Alla våra myndigheter är inte riktigt där. Det är visserligen ett annat statsråd, Ardalan Shekarabi, som har ansvar för digitaliseringen inom offentlig sektor, och jag förstår att det finns ett visst samarbete. Men något som tydligt efterfrågas av såväl näringslivet som myndighetsföreträdare och den kommunala sektorn är tydliga kommandostrukturer och inriktningar för vad som gäller. Det upplever man inte riktigt finns i dag.

Digitaliseringsmyndigheten, som är på gång, är möjligen ett verktyg man kan hålla i handen, men den har inte de befogenheter som skulle krävas för att se till att utvecklingen möter det som den nya postlagen i alla dess olika delar innebär. Den är för tandlös för det, åtminstone de direktiv vi har sett här.

Vilka åtgärder kommer regeringen att vidta för att se till att de beslut, regleringar och direktiv som behöver finnas på plats också kommer på plats i tid?

Anf. 73 Statsrådet PETER ERIKSSON (MP) replik:

Fru talman! Jag måste säga att det är bra frågor.

Jag har varit digitaliseringsminister i ungefär ett och ett halvt år. Det händer otroligt mycket inom detta område. En alldeles uppenbar grundfråga handlar om att vi i politiken och regeringen måste ta ett tydligare och starkare ledarskap i dessa frågor. Detta är förändringar som är så omfattande och kräver så stora investeringar att man inte kan fortsätta att i alla avseenden bara låta saker hända inom olika sektorer. Det blir väldigt dyrt och spretigt, och vi utnyttjar inte digitaliseringens möjligheter till effektivitet på det sättet.

Om jag får svara på ett mer samlat sätt är min bedömning att regeringen under kommande mandatperioder måste ta ett tydligare ledarskap och vara beredd att fatta centrala beslut i vissa avseenden för att vi ska hänga med i omställningen och ta till vara digitaliseringens möjligheter.

Anf. 74 NINA LUNDSTRÖM (L) replik:

Fru talman! Peter Eriksson kopplade ihop digitaliseringen med postdistribution, vilket jag tycker är en viktig fråga, för de hänger ihop.

Med tanke på att jag blev apostroferad vill jag påpeka några delar i dessa frågor som hänger ihop. Om den vanliga snigelposten inte kommer fram till medborgare ute i landet, speciellt på landsbygden och i glesbygden, är en förutsättning för att man ska få posten i digitala brevlådor att man har en uppkoppling.

Digitaliseringsministern och regeringen har lagt fram en skrivelse, och jag vill påminna om de nyckeltal som finns där. Det är viktigt för denna debatt om posten. Om det hänvisas till att man kan gå till den digitala brevlådan och en sådan inte finns får vi ett jättebekymmer, för hur ska dessa medborgare kunna vara delaktiga i samhället?

I skrivelse 47 valde regeringen att inte gå på Landsbygdskommitténs förslag, som handlade om 100 megabit fram till 2025, utan regeringen har föreslagit att 95 procent ska ha fått bredband fram till 2025. Jag kan bara hänvisa till den motion som Liberalerna har lagt fram om skrivelsen. Jag ska inte fördjupa mig i det nu, för det kommer att tas upp i en annan debatt. Vi tror dock att dessa frågor hänger nära ihop.

Om folk som bor ute i landet – på landsbygden och i glesbygden – känner att de halkar efter om politiken här riktar in sig på att de, för att få sin viktiga information, ska gå till en digital brevlåda som inte finns har vi ett jättebekymmer.

Jag skulle vilja fråga Peter Eriksson: Vilka åtgärder avser statsrådet att vidta för att vi inte ska få personer som halkar efter? Hur ska statsrådet och regeringen foga ihop dessa frågor så att vi garanterar att medborgarna får den information de behöver och sin post?

Anf. 75 Statsrådet PETER ERIKSSON (MP) replik:

Fru talman! Jag vill starkt hävda att den bredbandsstrategi som regeringen har valt är skarpare och tuffare än det som Landsbygdskommittén

lade fram. Det handlar om att vi säger att 95 procent av befolkningen ska ha 1 gigabit till 2025. Det är betydligt tuffare mål.

Vi som bor allra längst ut och kanske tillhör den del av 1 procent som inte kan få fiber eller åtminstone 100 megabit per sekund ska ändå kunna få minst 30 megabit per sekund vid det tillfället. Det är en väldigt stark förbättring.

Jämfört med vilket land som helst i dag har vi en strategi som är tuffare, når ut till fler och har kommit längre än vad de andra har gjort, trots att vi är ett ganska glest befolkat och relativt stort land i förhållande till folk-mängden.

Anf. 76 NINA LUNDSTRÖM (L) replik:

Fru talman! Jag vill fokusera på de procent av medborgarna som inte omfattas av målsättningen.

Jag minns en utfrågning som vi hade i trafikutskottet och som handlade om den företagare som fick åka nio mil för att fylla i formulär som drog mycket kapacitet, för att myndigheterna skulle få in hans rapportering.

Jag är orolig för de procent som inte kommer med på tåget in i framtiden. Jag menar att vi måste följa upp på regional nivå hur det ser ut. Jag är för att vi ska se över ramverket. Jag ser framför mig en modern utveckling av olika typer av paketering av tjänster som når ut till medborgaren, och där är vi i Liberalerna villiga att bidra.

Jag känner dock oro för de människor som inte finns med i detta, som inte kommer att få sin vanliga postgång och som kanske inte finns med på digitaliseringståget. Dem tycker jag att vi verkligen ska fånga upp, för posten är en del av basservicen liksom det är för den tandläkare som måste skicka sitt tandmaterial med vanlig post.

Jag tycker att det är en riktigt viktig hygienfaktor att vi klarar av basservicen oavsett var vi verkar och bor. En annan sak är att detta påverkar möjligheten att verka och bo i alla delar av landet. Jag vill hänvisa statsrådet till att läsa Liberalernas motion, där vi har lyft fram ett antal bekymmer. Likaså har Riksrevisionen i sin rapport nr 14 tagit upp att Sverige halkar efter när det gäller e-förvaltning. Det är samma sak där: En mängd information ska ut till våra medborgare.

Men hur avser statsrådet att följa upp detta? Vi har de nationella siffrorna. Hur tänker statsrådet se till att vi får de regionala siffrorna på hur detta kommer att se ut? Vi måste följa detta mycket mer noggrant nu när vi också luckrar upp regelverket.

Anf. 77 Statsrådet PETER ERIKSSON (MP) replik:

Fru talman! Jag känner att det blev lite rörigt här. Vi luckrar inte upp regelverket. Vi skärper regelverket.

Jag kan berätta att vi nu för första gången, vilket borde vara positivt, har en strategi som gäller alla – till skillnad mot den förra regeringen. Moderniseringen ska nå ut till alla.

Redan den 1 mars i år kommer vi att ha en garanti att alla ska rätt till minst 10 megabit per sekund var man än bor i landet – alla företag som finns i det här landet. Det är en höjning med 1 000 procent jämfört med den tidigare regeringens krav. Jag tror att de flesta i Sverige tycker att det är en rätt så bra modell.

Dessutom sänker vi kraven på att man själv ska betala. I den nya samhällsomfattande tjänsten, där man får tillgång till internet i hela Sverige, behöver man betala bara 5 000 kronor. Tidigare kunde man få betala 20 000 kronor för att få tillgång till telefon. Det är en stor förbättring i hela Sverige för alla som bor otillgängligt till och för alla företag som har svårt att sköta betalningarna och få kundservice via nätet.

Anf. 78 ROBERT HALEF (KD) replik:

Fru talman! Att antalet brevfrändelser minskar på grund av digitaliseringen har alla tidigare sagt i talarstolen. Det sker en omställning till en mer digitaliserad kommunikation. Men samtidigt finns det människor och företag som bor och verkar på landsbygden som är i behov av att brev och paket kommer i tid. Därför är det mycket viktigt att vi håller ögonen på postverksamheten, så att den kan leverera utifrån de kriterier som ministern var inne på i sitt anförande.

Det är också mycket viktigt att det sker en utbyggnad av bredband på landsbygden för att människor ska kunna ha tillgång till internet.

I dag finns det bredband via 700-megahertzbandet, vilket vi tidigare i andra sammanhang har talat om i utskottet. Det har än så länge inte gjorts tillgängligt för marknaden. Detta skulle göra att fler människor ute på landsbygden får tillgång till bredband och internet. På det sättet skulle vi kanske också få bukt med tillgänglighetsproblemen. Fler människor och företag på landsbygden skulle kunna använda sig av digitala brev och annat. Staten har problem med att brev och paket inte kommer fram i tid.

Min fråga till ministern är: Vad gör regeringen i dag? När kommer 700-megahertzbandet att göras tillgängligt för marknaden?

Anf. 79 Statsrådet PETER ERIKSSON (MP) replik:

Fru talman! Jag kan inte ge ett exakt datum, men det kommer att ske inom kort. PTS kommer att auktionera ut 700-megahertzbandet och se till att vi därigenom kommer att få en ökad tillgänglighet och en bra mobiluppkoppling och mobiltäckning över hela landet. Det är ett steg i den bredbandsstrategi som vi har och som innebär att vi kommer att få bättre och stabilare mobiltelefonitäckning även i områden som i dag har dålig täckning.

Anf. 80 ROBERT HALEF (KD) replik:

Fru talman! Jag tackar ministern för svaret. Jag vill fortsätta på samma spår. Det handlar i dag om bättre täckning och bättre tillgänglighet i den digitaliserade värld som vi lever i. Det har helt enkelt stor betydelse för människors liv och för att de ska kunna bo och verka i olika delar av landet att de kan ta del av denna teknik och de fördelar som finns med den.

För att de kommunala stadsnäten ska ha möjlighet att bidra till denna utveckling måste regeringen ta fram en lag som gör det möjligt för dessa stadsnät att verka över kommungränserna. Det tror jag skulle påskynda och göra det möjligt för fler mindre kommuner ute på landsbygden att få bredband och internet. Vad har regeringen för planer för att ändra på denna lagstiftning?

Anf. 81 Statsrådet PETER ERIKSSON (MP) replik:

Fru talman! I samband med att vi antog den nya bredbandsstrategin gavs det ett antal uppdrag, bland annat till PTS. Ett av dessa uppdrag var att man skulle komma med förslag om hur lagstiftningen kan behöva förändras för att stadsnäten ska kunna nå över kommungränserna. Detta är nämligen ett riktigt problem. I närheten av kommungränsen är det ibland mindre effektivt att den kommun som kanske har centralorten betydligt längre bort ska behöva ta hand om byar eller samhällen som ligger nära gränsen.

Jag förväntar mig att vi inom kort får ett svar när det gäller detta, så att regeringen kan gå vidare med detta och medverka till att vi får en förändring av lagstiftningen som underlättar för stadsnäten att klara av dessa problem.

Anf. 82 PER KLARBERG (SD):

Fru talman! Jag vill göra en rättelse. Jag råkade yrka bifall till reservation 2, men det ska vara reservation 3.

Överläggningen var härmed avslutad.

(Beslut fattades under § 12.)

§ 11 Riksrevisionens rapport om regeringens skatteutgiftsredovisning

Skatteutskottets betänkande 2017/18:SkU7

Riksrevisionens rapport om regeringens skatteutgiftsredovisning (skr. 2017/18:27) föredrogs.

Riksrevisionens rapport om regeringens skatteutgiftsredovisning

Anf. 83 DAVID LÅNG (SD):

Fru talman! Vi debatterar nu skatteutskottets betänkande 7, som behandlar regeringens skrivelse 27, *Riksrevisionens rapport om regeringens skatteutgiftsredovisning*.

Skatteutgifter är i huvudsak stöd som uppstår genom särregler i skattelagstiftningen. För att kunna avgöra om det rör sig om en skatteutgift och till vilket belopp den uppgår måste det finnas en jämförelsenorm för skattesystemet. Det är i avvikelsen mellan jämförelsenorm och skatteregler som skatteutgiften uppstår.

Regeringen redovisar skatteutgifterna varje år i en skrivelse. Sverigedemokraterna har de senaste åren uttryckt synpunkter på denna skrivelse och med anledning av Riksrevisionens slutsatser utvecklat detta ett steg ytterligare.

Vi har i Sverige åtminstone sedan det tidiga 1990-talet följt, eller åtminstone försökt låta oss vägledas av, en princip om enhetlig beskattning. Skatteutgifter är ett sätt att införa stöd till olika ändamål genom lägre skatt i stället för exempelvis bidrag med målsättningen att till exempel påverka ett beteende. Sverigedemokraterna menar inte att det per definition är något fel med ett sådant stöd men menar att det också måste vara möjligt att

följa hur en skatteutgifts effekter förändras. Det kräver i sin tur att jämförelsenormen är någorlunda stabil och att jämförelsenormerna utgår från någorlunda likartade principer. I händelse av att en sådan norm ändras måste också ändringen och orsaken till ändringen förklaras.

Vi ställer oss också frågande till varför de finansiella tjänster som är momsbefriade inte räknas som skatteutgifter. Exempel på momsbefriade finansiella tjänster är courtage, depåavgifter, gireringar med mera. Där emot är tjänster som inkasso, kreditupplysning och rådgivning belagda med 25 procent moms. Man skulle därmed kunna säga att vi har fyra momssatser i Sverige, där 25 procent är det normala. Sedan är det 12 procent moms på till exempel livsmedel, 6 procent på böcker och tidningar och 0 procent på bank- finansierings- och försäkringstjänster. Det finns naturligtvis fler exempel på respektive område, men det var dessa som jag valde att lyfta fram i denna debatt.

Riksrevisionen konstaterar vidare att skatteutgifterna behöver kvantifieras för att utgiftsutvecklingen ska kunna följas och för att de ska kunna prövas på motsvarande sätt som utgifter på anslag. I 2016 års skrivelse är dock drygt en tredjedel av de 153 redovisade saldpåverkande skatteutgifterna inte kvantifierade enligt Riksrevisionen. Av regeringens skrivelse framgår det inte varför dessa skatteutgifter inte har kvantifierats.

För att man enkelt ska kunna ta till sig och förstå denna del av skattesystemet, det vill säga för att kravet på transparens ska upprätthållas, menar vi att även utvecklingen av skatteutgifter bör redovisas på ett lika lättbegripligt sätt som utgifterna på anslag.

Som jag tidigare antytt i detta anförande finns det oftast ett mål för införande av en avvikelse från jämförelsenormen, det vill säga en anledning till att man dragit på sig en viss skatteutgift. Riksrevisionen påpekar att det inte går att utläsa hur skatteutgifter på utgiftsområden är kopplade till målen för respektive område. Även detta gör det svårare att utvärdera huruvida målen uppnåtts eller inte, vilket gör det svårare att analysera effektiviteten av respektive åtgärd.

Utskottsmajoriteten har i detta betänkande avslagit vår motion med hänvisning till den ambitionshöjning som regeringen har givit uttryck för. Jag menar i stället att riksdagen bör ta till sig av Riksrevisionens synpunkter och möjliggöra en förbättrad helhetsbild av statsbudgeten, och inte minst skattesystemet, genom ett bifall. Det handlar om allas vår möjlighet till ett förbättrat beslutsunderlag.

Med anledning av detta yrkar jag bifall till Sverigedemokraternas reservation i betänkandet.

Anf. 84 PER ÅSLING (C):

Fru talman! Vi har nu att diskutera skatteutskottets betänkande SkU7 *Riksrevisionens rapport om regeringens skatteutgiftsredovisning*.

Skattesystemet ska vara rättvist, och det måste också upplevas som rättvist samt stimulera till arbete och företagande. Att skattesystemet är enkelt och transparent är avgörande för dess legitimitet. Det är också viktigt att människor är medvetna om hur mycket de betalar i skatt och vad pengarna används till.

Riksrevisionens rapport om skatteutgifter är ett av flera viktiga bidrag till hur skattesystemsredovisningen i budgetarbetet kan utvecklas. Skatte-redovisningen måste kontinuerligt ses över och förbättras. Det är därför

kammaren i juni förra året fattade beslut om ett tillkännagivande om att redovisningen av skatteutgifterna skulle bli ett mer aktivt verktyg i skatteuppföljningsarbetet och därmed också i budgetarbetet.

Fru talman! För att medborgare ska kunna ta ställning till de bedömningar en regering gjort med sin skattepolitik är det nödvändigt att de känner till skattesystemets effekter. Märk väl att vi inte ska hamna i ett läge där vi börjar räkna med dynamiska effekter, men som ett demokratiskt verktyg är det oerhört angeläget att regeringen kan visa vilka effekter skattepolitiken får. Sedan är det i grunden upp till var och en av väljarna att bedöma hur man ser på resultatet.

Den nuvarande regeringen har sedan den kom till makten 2014 tagit steg efter steg bort från öppenhet. Alliansregeringarna redovisade den förda politikens effekter på en rad områden – det kunde gälla jämställdhet, fördelningseffekter och sysselsättningen. Den nuvarande regeringen har tyvärr i mindre omfattning redovisat effekterna; till exempel finns inte sysselsättningen med i de senaste redovisningarna. Regeringar bör efter bästa tillgängliga kunskap och konventioner redovisa effekterna av den förda politiken.

Fru talman! Skatter utgör i dag den enskilt största utgiften för hushåll. Studier visar att svenskarna konsekvent underskattar hur mycket skatt de betalar. Människor påverkas av alla skatter, inte bara av de direkta utan även av de indirekta skatterna. Trots det är kunskaperna om just de indirekta skatterna – det kan gälla moms eller arbetsgivaravgifter – väldigt begränsade. Studierna visar att just arbetsgivaravgifterna framstår som särskilt förvirrande, och de är ju delvis en skatt på arbete. Informationen om skattesystemet måste förbättras.

Med det sagt, fru talman, vill jag instämma i Riksrevisionens rekommendationer till regeringen när det gäller att förbättra redovisningen av skatteutgifter.

Anf. 85 JÖRGEN HELLMAN (S):

Fru talman! Jag yrkar bifall till förslaget i betänkandet.

I denna kammare debatteras mest skatteinkomster och utgifter i budgeten, men det finns även skatteutgifter. Det är nog många åhörare som funderar på vad skatteutgifter är. En skatteutgift är en avvikelse från normen i ett skattesystem, alltså hur stor avvikelsen från normalskatten är. Det kan ses som ett stöd och ska egentligen jämföras med utgifter. Skatteutgifter bör kunna prövas på motsvarande sätt som utgifter på anslag.

För att ta ett exempel, fru talman, kan vi titta på momssystemet. Normalmomsen i vårt land är 25 procent, men momsens på livsmedel är 12 procent. Det finns områden där momsens ligger på 6 procent. Det är självklart viktigt att se vad nedsättningarna får för konsekvenser, bland annat för inte minst fördelningssystemet. Detta är alltså en skatteutgift: skillnaden mellan de 25 procentens moms på ett område och de 6 procentens moms på ett annat område.

I dag behandlar vi Riksrevisionens skrivelse, och utskottet föreslår att riksdagen lägger den till handlingarna. Utskottet instämmer i regeringens bedömning av Riksrevisionens slutsatser och rekommendationer.

Regeringen avser att i större utsträckning förtydliga och förklara väsentliga förändringar av skatteutgiftsprognoserna i förhållande till tidigare

prognoser. Regeringen prövar löpande både nya och existerande skatteutgifter mot de skattepolitiska riktlinjerna inom ramen för budgetarbetet. Regeringen avser att i kommande propositioner både redogöra för när ett förslag innebär att en befintlig skatteutgift slopas och tydligare motivera varför ett förslag läggs fram inom skatteområdet i stället för som stöd på budgetens utgiftssida.

Från vissa borgerliga partier riktas det ibland kritik mot regeringen gällande hur skatteutgifterna beräknas. Det är naturligtvis så att man vill ha ett annat fokus i debatten. Vårt fokus i debatten är att vi när vi tog över regeringsmakten ärvde ett stort underskott i de offentliga finanserna. Samtidigt var arbetslösheten hög, och klyftorna växte. Det arv denna regering fick från den förra regeringen var stora underskott i statsfinanserna, beroende på skattesänkningar som genomförts med lånade pengar.

Den bärande idén för den tidigare regeringen var att man kunde lösa samhällsproblem, oberoende av form, genom att sänka skatten. Denna regering har bytt inriktning. Den har gått från skattesänkningar till fler i arbete, från ökade klyftor till jämlikhet och jämställdhet och från att jäklas med våra pensionärer till att snart avveckla hela straffskatten för pensionärerna.

Fru talman! Skattekvoten i Sverige, alltså skatternas andel av bruttonationalprodukten, är i dag historiskt låg – år 2017 var den 43,8 procent. Den faller också ytterligare framöver, beroende på att vi har sänkt straffskatten för pensionärerna. Så kanske inte skattedebatten upplevs. Vårt parti ser ingen anledning att drastiskt höja eller sänka skattekvoten framöver. Däremot har vårt land ett behov av en blocköverskridande skattereform. Det finns många undantag i skattesystemet, och det blir mer ett avdragssystem än ett skattesystem.

En översyn av skattesystemet måste grunda sig i att vi ska kunna finansiera välfärdsstaten och de nödvändiga samhällsinvesteringarna. Inte minst skolan, sjukvården och äldreomsorgen ska finansieras, och tryggheten via polis och försvar ska säkerställas.

(Applåder)

Anf. 86 CECILIA WIDEGREN (M):

Fru talman! Öppenhet, transparens och effektivitet är grunden för ett trovärdigt och legitimt skatteuttag. Varje dag bidrar miljontals människor i hårt arbete med skatter till det gemensamma. Människors vilja att bidra, att göra rätt för sig och att vara en del av det gemensamma kräver att skatte-medel används och brukas effektivt. Detta kan aldrig undergrävas eller frångås.

Öppenhet och transparens är en del av att klara effektiviteten. I detta ingår att veta vad hushållens största utgift går till, hur den används och – inte minst – hur den följs upp.

Fru talman! Därför är denna numera obligatoriska redovisning av skatteutgifterna till riksdagen viktig. Den är viktig för legitimiteten och för effektiviteten. Analys och eftertanke när det gäller skatteuttag i ett bredare perspektiv är viktigt också för att kunna hålla ordning och reda på vårt lands statliga offentliga finanser som helhet.

Fru talman! För ökad öppenhet och transparens, som är riksdagens viktiga ledord, beslutade riksdagen så sent som i juni förra året att tillkännage för regeringen att regeringen skulle återkomma med bredare och tydligare

underlag till riksdagen och återgå till den öppenhet och tydlighet som riksdagen tidigare var van vid.

Riksdagen tillkännagav då för regeringen att kommande skrivelser med redovisning av skatteutgifter bör analysera enskilda skatteutgifters samhällsekonomiska effektivitet och sysselsättningseffekter för att öka öppenheten i och kunskapen om effekterna av den förda politiken.

Nu väntar riksdagen med spänning på att regeringen, för dess trovärdighet och legitimitet, i det kommande arbetet ska följa riksdagens tillkännagivande.

Fru talman! Sedan den rödgröna regeringen tillträdde har skattetrycket bara ökat. Skatterna på jobb och tillväxt har – hittills – höjts med 66 miljarder. Skatterna har höjts för enskilda små och medelstora företag, RUT och ROT har försämrats och fler får betala den statliga inkomstkatten. Dessutom har regeringen genomfört kraftiga skattehöjningar på resor och för att leva och bo på landsbygden i hela Sverige.

Kommer regeringen att nöja sig med detta? Troligen inte. Nu ska vi se till att det blir ett maktskifte innan regeringen får chansen att återigen höja skatterna på jobb och tillväxt samt för små och medelstora företag och för vanliga löntagare, som redan är hårt beskattade.

Fru talman! Skrivelsen är en viktig förutsättning för att fortsätta att granska det regeringen ställer upp som mål och som medel. Skrivelsen skulle därför ha kunnat vara ett ännu viktigare redskap i detta arbete.

Efterfrågan på prognoser och ökad transparens kommer inte bara från riksdagen utan även från många andra håll. Det är oerhört viktigt för riksdagen att kunna utläsa att skatterna bidrar till de mål som regeringen och riksdagen fattar beslut om. Detta är för svårt och måste kunna bli lättare.

Fru talman! Öppenhet och transparens är fundamentala delar av vår demokrati. Att var och en ska kunna ha tillgång till relevant information är en förutsättning för den demokratiska granskningen. I och med att den rödgröna regeringen tillträdde har denna transparens minskat, vilket även tidigare talare har visat på.

Detta är en utveckling som riksdagen inte tolererar. Riksdagen vill ha mer av öppenhet och transparens. Därför yrkar vi självklart bifall till förslaget i utskottets betänkande och ser fram emot de bredare, djupare och tydligare redovisningar som kommer att komma till riksdagen.

Överläggningen var härmed avslutad.
(Beslut fattades under § 12.)

Ajournering

Kammaren beslutade kl. 14.05 på förslag av tredje vice talmannen att ajournera sammanträdet till kl. 16.00, då votering skulle äga rum.

Återupptaget sammanträde

Sammanträdet återupptogs kl. 16.00.

Prot. 2017/18:60
24 januari

*Riksrevisionens
rapport om regeringens
skatteutgifts-
redovisning*

§ 12 Beslut om ärenden som slutdebatterats vid dagens sammanträde

FöU4 Nationell strategi för samhällets informations- och cybersäkerhet

Punkt 1 (En generell förstärkning av informations- och cybersäkerheten)

1. utskottet
2. res. 1 (M, C, L, KD)

Votering:

179 för utskottet
121 för res. 1
49 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 99 S, 36 SD, 22 MP, 19 V, 3 -

För res. 1: 71 M, 20 C, 16 L, 14 KD

Frånvarande: 14 S, 12 M, 9 SD, 2 MP, 2 C, 2 V, 3 L, 2 KD, 3 -

Punkt 3 (Översyn av de regelverk som styr kommunernas krav på informations- och cybersäkerhet)

1. utskottet
2. res. 3 (M, C, L, KD)

Votering:

180 för utskottet
122 för res. 3
47 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 99 S, 36 SD, 22 MP, 19 V, 4 -

För res. 3: 71 M, 20 C, 17 L, 14 KD

Frånvarande: 14 S, 12 M, 9 SD, 2 MP, 2 C, 2 V, 2 L, 2 KD, 2 -

Punkt 6 (Ny myndighet för cybersäkerhet)

1. utskottet
2. res. 6 (KD)

Votering:

288 för utskottet
14 för res. 6
47 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 99 S, 71 M, 36 SD, 22 MP, 20 C, 19 V, 17 L, 4 -

För res. 6: 14 KD

Frånvarande: 14 S, 12 M, 9 SD, 2 MP, 2 C, 2 V, 2 L, 2 KD, 2 -

Punkt 7 (Säkerheten i nätverk, produkter och system)

1. utskottet
2. res. 7 (M, C, L, KD)

Votering:

181 för utskottet

121 för res. 7

47 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 99 S, 36 SD, 22 MP, 19 V, 1 L, 4 -

För res. 7: 71 M, 20 C, 16 L, 14 KD

Frånvarande: 14 S, 12 M, 9 SD, 2 MP, 2 C, 2 V, 2 L, 2 KD, 2 -

Punkt 11 (Stärkt samarbete på EU-nivå och internationellt)

1. utskottet
2. res. 15 (SD)

Kammaren biföll utskottets förslag med acklamation.

Övriga punkter

Kammaren biföll utskottets förslag.

JuU9 Ett mer effektivt informationsutbyte vid Nationellt centrum för terrorhotbedömning

Kammaren biföll utskottets förslag.

JuU7 Kontroll av biometriska kännetecken i resehandlingar

Punkt 3 (Åtgärder mot missbruk av pass)

1. utskottet
2. res. 2 (SD, -)

Votering:

262 för utskottet

40 för res. 2

47 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 99 S, 71 M, 21 MP, 20 C, 19 V, 17 L, 14 KD, 1 -

För res. 2: 36 SD, 1 MP, 3 -

Frånvarande: 14 S, 12 M, 9 SD, 2 MP, 2 C, 2 V, 2 L, 2 KD, 2 -

Rasmus Ling (MP) anmälde att han avsett att rösta ja men markerats ha röstat nej.

Punkt 4 (Biometriska kontroller vid Schengenområdets yttre gränser)

1. utskottet
2. res. 3 (M, SD, -)

Votering:

192 för utskottet

110 för res. 3

47 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Prot. 2017/18:60
24 januari

Partivis fördelning av rösterna:
För utskottet: 99 S, 22 MP, 20 C, 19 V, 17 L, 14 KD, 1 -
För res. 3: 71 M, 36 SD, 3 -
Frånvarande: 14 S, 12 M, 9 SD, 2 MP, 2 C, 2 V, 2 L, 2 KD, 2 -

Övriga punkter

Kammaren biföll utskottets förslag.

JuU6 Renodling av Polismyndighetens arbetsuppgifter när länsstyrelserna tar över uppgifter på djurområdet

Punkt 1 (Renodling av Polismyndighetens arbetsuppgifter när länsstyrelserna tar över uppgifter på djurområdet)

1. utskottet
2. res. 1 (SD, -)

Votering:

263 för utskottet
39 för res. 1
47 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 99 S, 71 M, 22 MP, 20 C, 19 V, 17 L, 14 KD, 1 -
För res. 1: 36 SD, 3 -
Frånvarande: 14 S, 12 M, 9 SD, 2 MP, 2 C, 2 V, 2 L, 2 KD, 2 -

Punkt 2

Kammaren biföll utskottets förslag.

TU5 Cykelfrågor

Punkt 1 (Mål och utgångspunkter för ett ökat cyklande)

1. utskottet
2. res. 1 (M, C, L, KD)
3. res. 2 (V)

Förberedande votering:

124 för res. 1
19 för res. 2
159 avstod
47 frånvarande

Kammaren biträdde res. 1.

Sultan Kayhan (S) och Pernilla Stålhammar (MP) anmälde att de avsett att avstå från att rösta men markerats ha röstat ja.

Huvudvotering:

160 för utskottet
122 för res. 1
20 avstod
47 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 99 S, 35 SD, 22 MP, 4 -
För res. 1: 71 M, 1 SD, 19 C, 17 L, 14 KD
Avstod: 1 C, 19 V
Frånvarande: 14 S, 12 M, 9 SD, 2 MP, 2 C, 2 V, 2 L, 2 KD, 2 -

Punkt 2 (Cykeln som eget transportmedel)

1. utskottet
2. res. 5 (L)

Votering:

245 för utskottet
17 för res. 5
40 avstod
47 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 98 S, 71 M, 36 SD, 22 MP, 14 KD, 4 -

För res. 5: 17 L

Avstod: 1 S, 20 C, 19 V

Frånvarande: 14 S, 12 M, 9 SD, 2 MP, 2 C, 2 V, 2 L, 2 KD, 2 -

Serkan Köse (S) anmälde att han avsett att rösta ja men markerats ha avstätt från att rösta.

Punkt 5 (Trafiksäkerhet och trafikregler för cykling)

1. utskottet
2. res. 13 (SD)
3. res. 16 (KD)

Förberedande votering:

39 för res. 13
14 för res. 16
249 avstod
47 frånvarande

Kammaren biträdde res. 13.

Huvudvotering:

141 för utskottet
38 för res. 13
121 avstod
49 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 99 S, 22 MP, 19 V, 1 -

För res. 13: 35 SD, 3 -

Avstod: 71 M, 20 C, 16 L, 14 KD

Frånvarande: 14 S, 12 M, 10 SD, 2 MP, 2 C, 2 V, 3 L, 2 KD, 2 -

Punkt 6 (Säkerhetsavstånd vid omkörning av cyklist)

1. utskottet
2. res. 17 (L, KD)

Votering:

271 för utskottet
31 för res. 17
47 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 99 S, 71 M, 36 SD, 22 MP, 20 C, 19 V, 4 -

För res. 17: 17 L, 14 KD

Frånvarande: 14 S, 12 M, 9 SD, 2 MP, 2 C, 2 V, 2 L, 2 KD, 2 -

TU4 Postfrågor

Punkt 1 (Ändring i postlagen)

1. utskottet
2. res. 2 (KD)

Votering:

267 för utskottet

13 för res. 2

21 avstod

48 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 97 S, 71 M, 36 SD, 22 MP, 20 C, 17 L, 4 -

För res. 2: 13 KD

Avstod: 2 S, 19 V

Frånvarande: 14 S, 12 M, 9 SD, 2 MP, 2 C, 2 V, 2 L, 3 KD, 2 -

Ida Karkiainen och Emilia Töyrä (båda S) anmälde att de avsett att rösta ja men markerats ha avstått från att rösta.

Jakob Forssmed (KD) anmälde att han avsett att rösta nej men markerats som frånvarande.

Punkt 2 (Postservice i hela landet)

1. utskottet
2. res. 3 (SD)
3. res. 4 (C, L)
4. res. 5 (V)
5. res. 6 (KD)

Förberedande votering 1:

18 för res. 5

15 för res. 6

268 avstod

48 frånvarande

Kammaren biträdde res. 5.

Förberedande votering 2:

37 för res. 4

19 för res. 5

246 avstod

47 frånvarande

Kammaren biträdde res. 4.

Förberedande votering 3:

41 för res. 3

36 för res. 4

223 avstod

49 frånvarande

Kammaren biträdde res. 3.

Sultan Kayhan (S) anmälde att hon avsett att avstå från att rösta men markerats ha röstat ja.

Pernilla Stålhammar (MP) anmälde att hon avsett att avstå från att rösta men markerats som frånvarande.

Huvudvotering:
193 för utskottet
39 för res. 3
70 avstod
47 frånvarande
Kammaren biföll utskottets förslag.
Partivis fördelning av rösterna:
För utskottet: 99 S, 71 M, 22 MP, 1 -
För res. 3: 36 SD, 3 -
Avstod: 20 C, 19 V, 17 L, 14 KD
Frånvarande: 14 S, 12 M, 9 SD, 2 MP, 2 C, 2 V, 2 L, 2 KD, 2 -

Punkt 3 (Posthantering och sekretess)

1. utskottet
2. res. 7 (M)
Votering:
231 för utskottet
71 för res. 7
47 frånvarande
Kammaren biföll utskottets förslag.
Partivis fördelning av rösterna:
För utskottet: 99 S, 36 SD, 22 MP, 20 C, 19 V, 17 L, 14 KD, 4 -
För res. 7: 71 M
Frånvarande: 14 S, 12 M, 9 SD, 2 MP, 2 C, 2 V, 2 L, 2 KD, 2 -

Punkt 4 (Postförordningens villkor för övernattbefordran)

1. utskottet
2. res. 8 (C)
Kammaren biföll utskottets förslag med acklamation.

Övriga punkter

Kammaren biföll utskottets förslag.

SkU7 Riksrevisionens rapport om regeringens skatteutgiftsredovisning

1. utskottet
2. res. (SD)
Votering:
262 för utskottet
39 för res.
48 frånvarande
Kammaren biföll utskottets förslag.
Partivis fördelning av rösterna:
För utskottet: 99 S, 71 M, 22 MP, 19 C, 19 V, 17 L, 14 KD, 1 -
För res.: 36 SD, 3 -
Frånvarande: 14 S, 12 M, 9 SD, 2 MP, 3 C, 2 V, 2 L, 2 KD, 2 -
Per Åsling (C) anmälde att han avsett att rösta ja men markerats som frånvarande.

§ 13 Bordläggning

Följande dokument anmäldes och bordlades:

EU-dokument

KOM(2017) 795 Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om fastställande av regler och förfaranden för överensstämmelse med och genomdrivande av unionens harmoniseringslagstiftning för produkter och om ändring av Europaparlamentets och rådets förordningar (EU) nr 305/2011, (EU) nr 528/2012, (EU) 2016/424, (EU) 2016/425, (EU) 2016/426 och (EU) 2017/1369 och Europaparlamentets och rådets direktiv 2004/42/EG, 2009/48/EG, 2010/35/EU, 2013/29/EU, 2013/53/EU, 2014/28/EU, 2014/29/EU, 2014/30/EU, 2014/31/EU, 2014/32/EU, 2014/33/EU, 2014/34/EU, 2014/35/EU, 2014/53/EU, 2014/68/EU och 2014/90/EU

KOM(2018) 20 Förslag till rådets direktiv om ändring av direktiv 2006/112/EG vad gäller mervärdesskattesatser

KOM(2018) 33 Förslag till Europaparlamentets och rådets direktiv om mottagningsanordningar i hamn för avlämning av avfall från fartyg, om upphävande av direktiv 2000/59/EG och ändring av direktiv 2009/16/EG och direktiv 2010/65/EU

Motion

med anledning av prop. 2017/18:58 Genomförande av oskuldspresumptionsdirektivet

2017/18:3953 av Adam Marttinen och Patrick Reslow (SD, -)

§ 14 Anmälan om interpellationer

Följande interpellationer hade framställts:

den 23 januari

2017/18:331 Turkiets hot mot Afrin och kurderna i Rojavaprovinsen i Syrien

av *Amineh Kakabaveh* (V)

till utrikesminister Margot Wallström (S)

2017/18:332 Kontanter som en del av vår civila beredskap

av *Saila Quicklund* (M)

till statsrådet Per Bolund (MP)

2017/18:333 Den turkiska militära aggressionen i norra Syrien

av *Jabar Amin* (MP)

till utrikesminister Margot Wallström (S)

Följande frågor för skriftliga svar hade framställts:

den 23 januari

2017/18:619 Radikalisering på koranskolor

av *Markus Wiechel* (SD)

till justitie- och inrikesminister Morgan Johansson (S)

2017/18:620 Postnords eventuella avgift för paket

av *Markus Wiechel* (SD)

till finansminister Magdalena Andersson (S)

2017/18:621 Den ryska kustbevakningens medverkan i miljöövning

av *Hans Wallmark* (M)

till försvarsminister Peter Hultqvist (S)

2017/18:622 Apotekspersonalens skyldighet att anmäla överförskrivning

av *Barbro Westerholm* (L)

till socialminister Annika Strandhäll (S)

2017/18:623 Beskattning vid utflyttning från Sverige

av *Margareta Cederfelt* (M)

till finansminister Magdalena Andersson (S)

2017/18:624 Missbruk av pass

av *Kent Ekeröth* (SD)

till justitie- och inrikesminister Morgan Johansson (S)

2017/18:625 Krafttag mot mutor

av *Margareta Cederfelt* (M)

till utrikesminister Margot Wallström (S)

2017/18:626 Säkerhetssituationen i östra Asien

av *Margareta Cederfelt* (M)

till utrikesminister Margot Wallström (S)

2017/18:627 Politiska fångar i Azerbajdzjan

av *Margareta Cederfelt* (M)

till utrikesminister Margot Wallström (S)

2017/18:628 Konsekvenser av myndighetsflytten

av *Markus Wiechel* (SD)

till statsrådet Ardalan Shekarabi (S)

2017/18:629 Turkiets attacker mot SDF i syriska Afrinprovinsen

av *Markus Wiechel* (SD)

till utrikesminister Margot Wallström (S)

2017/18:630 Turkiets angrepp mot kurderna i Syrien

av *Yasmine Posio Nilsson* (V)

till utrikesminister Margot Wallström (S)

2017/18:631 Prioriteringen av det brottsförebyggande arbetet inom Polisen

av *Roger Haddad* (L)

till justitie- och inrikesminister Morgan Johansson (S)

2017/18:632 Förstärkt förmåga till tung kustrobot

av *Allan Widman* (L)

till försvarsminister Peter Hultqvist (S)

Prot. 2017/18:60
24 januari

2017/18:633 Svensk tandläkarlegitimation med polsk utbildning
av *Barbro Westerholm* (L)

till socialminister Annika Strandhäll (S)

2017/18:634 Falska skyddskommittéer

av *Ali Esbati* (V)

till arbetsmarknads- och etableringsminister Ylva Johansson (S)

2017/18:635 Alkobommar i våra hamnar

av *Sten Bergheden* (M)

till statsrådet Tomas Eneroth (S)

§ 16 Anmälan om skriftliga svar på frågor

Skriftliga svar på följande frågor hade kommit in:

den 24 januari

2017/18:572 Falska identiteter

av *Tomas Tobé* (M)

till justitie- och inrikesminister Morgan Johansson (S)

2017/18:583 Svenska myndigheters inköp av livsmedel

av *Magnus Oscarsson* (KD)

till statsrådet Ardalan Shekarabi (S)

§ 17 Kammaren åtskildes kl. 16.15.

Sammanträdet leddes

av tredje vice talmannen från dess början till och med § 9 anf. 25 (delvis),

av andre vice talmannen därefter till och med § 10 anf. 60 (delvis),

av tredje vice talmannen därefter till ajourneringen kl. 14.05 och

av andre vice talmannen därefter till dess slut.

Vid protokollet

ANN LARSSON

/Olof Pilo

§ 1 Avsägelse	1
§ 2 Anmälan om kompletteringsval	1
§ 3 Anmälan om fördröjt svar på interpellation	1
§ 4 Ärenden för hänvisning till utskott	2
§ 5 Nationell strategi för samhällets informations- och cybersäkerhet	2
Försvarskommitténs betänkande 2017/18:FöU4.....	2
Anf. 1 ALLAN WIDMAN (L)	2
Anf. 2 PÅL JONSON (M).....	4
Anf. 3 MIKAEL JANSSON (SD).....	6
Anf. 4 DANIEL BÄCKSTRÖM (C).....	7
Anf. 5 MIKAEL OSCARSSON (KD).....	9
Anf. 6 KALLE OLSSON (S)	10
Anf. 7 ANDERS SCHRÖDER (MP)	12
Anf. 8 LOTTA JOHNSON FORNARVE (V).....	13
Anf. 9 BEATRICE ASK (M)	15
(Beslut fattades under § 12.).....	16
§ 6 Ett mer effektivt informationsutbyte vid Nationellt centrum för terrorhotbedömning	16
Justitieutskottets betänkande 2017/18:JuU9	16
(Beslut fattades under § 12.).....	16
§ 7 Kontroll av biometriska kännetecken i resehandlingar	16
Justitieutskottets betänkande 2017/18:JuU7	16
Anf. 10 PATRICK RESLOW (-)	16
(Beslut fattades under § 12.).....	17
§ 8 Renodling av Polismyndighetens arbetsuppgifter när länsstyrelserna tar över uppgifter på djurområdet	17
Justitieutskottets betänkande 2017/18:JuU6.....	17
Anf. 11 ELIN LUNDGREN (S).....	17
Anf. 12 ADAM MARTTINEN (SD).....	18
Anf. 13 KRISTER HAMMARBERGH (M)	19
Anf. 14 JOHAN HEDIN (C)	20
Anf. 15 ROGER HADDAD (L)	22
Anf. 16 ELIN LUNDGREN (S) replik.....	23
Anf. 17 ROGER HADDAD (L) replik.....	23
Anf. 18 ELIN LUNDGREN (S) replik.....	24
Anf. 19 ROGER HADDAD (L) replik.....	24
Anf. 20 ANDREAS CARLSON (KD)	24
(Beslut fattades under § 12.).....	25
§ 9 Cykelfrågor	26
Trafikutskottets betänkande 2017/18:TU5	26
Anf. 21 ERIK OTTOSON (M).....	26
Anf. 22 JIMMY STÅHL (SD)	26
Anf. 23 ANDERS ÅKESSON (C)	28
Anf. 24 NINA LUNDSTRÖM (L)	29
Anf. 25 ROBERT HALEF (KD).....	32
Anf. 26 JOHAN ANDERSSON (S)	33

Anf. 27 NINA LUNDSTRÖM (L) replik	35
Anf. 28 JOHAN ANDERSSON (S) replik.....	36
Anf. 29 NINA LUNDSTRÖM (L) replik	36
Anf. 30 JOHAN ANDERSSON (S) replik.....	37
Anf. 31 LORENTZ TOVATT (MP).....	37
Anf. 32 NINA LUNDSTRÖM (L) replik	40
Anf. 33 LORENTZ TOVATT (MP) replik.....	40
Anf. 34 NINA LUNDSTRÖM (L) replik	41
Anf. 35 LORENTZ TOVATT (MP) replik.....	41
Anf. 36 ANDERS ÅKESSON (C) replik.....	42
Anf. 37 LORENTZ TOVATT (MP) replik.....	42
Anf. 38 ANDERS ÅKESSON (C) replik.....	43
Anf. 39 LORENTZ TOVATT (MP) replik.....	43
Anf. 40 ROBERT HALEF (KD) replik	44
Anf. 41 LORENTZ TOVATT (MP) replik	44
Anf. 42 ROBERT HALEF (KD) replik	45
Anf. 43 LORENTZ TOVATT (MP) replik	45
Anf. 44 EMMA WALLRUP (V)	46
Anf. 45 NINA LUNDSTRÖM (L) replik	47
Anf. 46 EMMA WALLRUP (V) replik	47
Anf. 47 NINA LUNDSTRÖM (L) replik	48
Anf. 48 EMMA WALLRUP (V) replik	48
Anf. 49 STINA BERGSTRÖM (MP)	49
(Beslut fattades under § 12.)	50
§ 10 Postfrågor.....	50
Trafikutskottets betänkande 2017/18:TU4.....	50
Anf. 50 ERIK OTTOSON (M)	50
Anf. 51 PER KLARBERG (SD).....	51
Anf. 52 ANDERS ÅKESSON (C).....	52
Anf. 53 EMMA WALLRUP (V)	53
Anf. 54 NINA LUNDSTRÖM (L).....	54
Anf. 55 EMMA WALLRUP (V) replik	56
Anf. 56 NINA LUNDSTRÖM (L) replik	56
Anf. 57 EMMA WALLRUP (V) replik	57
Anf. 58 NINA LUNDSTRÖM (L) replik	57
Anf. 59 ROBERT HALEF (KD).....	58
Anf. 60 TERES LINDBERG (S)	59
Anf. 61 ERIK OTTOSON (M) replik	62
Anf. 62 TERES LINDBERG (S) replik	62
Anf. 63 ERIK OTTOSON (M) replik	63
Anf. 64 TERES LINDBERG (S) replik	63
Anf. 65 ANDERS ÅKESSON (C) replik.....	63
Anf. 66 TERES LINDBERG (S) replik	64
Anf. 67 ANDERS ÅKESSON (C) replik.....	64
Anf. 68 TERES LINDBERG (S) replik	64
Anf. 69 Statsrådet PETER ERIKSSON (MP).....	64
Anf. 70 ERIK OTTOSON (M) replik	66
Anf. 71 Statsrådet PETER ERIKSSON (MP) replik.....	67
Anf. 72 ERIK OTTOSON (M) replik	67
Anf. 73 Statsrådet PETER ERIKSSON (MP) replik.....	68
Anf. 74 NINA LUNDSTRÖM (L) replik	68

Anf. 75 Statsrådet PETER ERIKSSON (MP) replik.....	68
Anf. 76 NINA LUNDSTRÖM (L) replik.....	69
Anf. 77 Statsrådet PETER ERIKSSON (MP) replik.....	69
Anf. 78 ROBERT HALEF (KD) replik.....	70
Anf. 79 Statsrådet PETER ERIKSSON (MP) replik.....	70
Anf. 80 ROBERT HALEF (KD) replik.....	70
Anf. 81 Statsrådet PETER ERIKSSON (MP) replik.....	71
Anf. 82 PER KLARBERG (SD)	71
(Beslut fattades under § 12.).....	71
§ 11 Riksrevisionens rapport om regeringens	
skatteutgiftsredovisning	71
Skatteutskottets betänkande 2017/18:SkU7	71
Anf. 83 DAVID LÅNG (SD)	71
Anf. 84 PER ÅSLING (C).....	72
Anf. 85 JÖRGEN HELLMAN (S)	73
Anf. 86 CECILIA WIDEGREN (M).....	74
(Beslut fattades under § 12.).....	75
Ajournering.....	75
Återupptaget sammanträde	75
§ 12 Beslut om ärenden som slutdebatterats vid dagens	
sammanträde	76
FöU4 Nationell strategi för samhällets informations- och cybersäkerhet.....	76
JuU9 Ett mer effektivt informationsutbyte vid Nationellt centrum för terrorhotbedömning	77
JuU7 Kontroll av biometriska kännetecken i resehandlingar	77
JuU6 Renodling av Polismyndighetens arbetsuppgifter när länsstyrelserna tar över uppgifter på djurområdet	78
TU5 Cykelfrågor	78
TU4 Postfrågor	80
SkU7 Riksrevisionens rapport om regeringens skatteutgiftsredovisning.....	81
§ 13 Bordläggning	82
§ 14 Anmälan om interpellationer.....	82
§ 15 Anmälan om frågor för skriftliga svar.....	83
§ 16 Anmälan om skriftliga svar på frågor.....	84
§ 17 Kammaren åtskildes kl. 16.15.....	84